

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาสถานภาพความรู้เกี่ยวกับอาณาบริเวณชายแดน
ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน : ระยะที่ 1 บรรณนิทัศน์
(เล่มที่ 1 ชายแดนไทย – กัมพูชา)

โดย ผศ.ดร.โสภารัตน์ จารุสมบัติ
น.ส. กรกช ศิริโชค และคณะ

17 มิถุนายน 2548

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาสถานภาพความรู้เกี่ยวกับอาณาบริเวณชายแดน
ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน : ระยะที่ 1 บรรณนิทัศน์
(เล่มที่ 3 ชายแดนไทย – กัมพูชา)

คณะผู้วิจัย

ผศ.ดร. ไสภรัตน์ จารุสมบัติ	หัวหน้าโครงการ
นางสาวกรรช ศิริโชค	นักวิจัย
นางสาวพัชรภา ตันตราจิน	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางสาววันวิสาข์ ประทุมเพชรทอง	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางสาวสุรวดี เทพสันต์	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางสาวเสาวนิต จันทวี	ผู้ช่วยนักวิจัย

ชุดโครงการระบบข้อมูลเพื่อการวิจัยและการบริหารจัดการชายแดน สกว.

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สารบัญ

	หน้า
สรุปชายแดนกัมพูชา	ก - ง
งานเขียนชายแดนไทย-กัมพูชา	
• เรียงตามตัวอักษร	1-1
• เรียงตามหัวเรื่อง	
1. การเมือง การทหาร ความมั่นคง	1-39
2. เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การพัฒนา	1-53
3. สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์	1-67
4. สิ่งแวดล้อม	1-77
• เรียงตามปี พ.ศ.	
- พ.ศ. 2536	1-78
- พ.ศ. 2537	1-83
- พ.ศ. 2538	1-86
- พ.ศ. 2539	1-90
- พ.ศ. 2540	1-95
- พ.ศ. 2541	1-100
- พ.ศ. 2542	1-104
- พ.ศ. 2543	1-106
- พ.ศ. 2544	1-110
- พ.ศ. 2545	1-114
- พ.ศ. 2546	1-118
- พ.ศ. 2547	1-119
- ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	1-119

บรรณานุกรม

- เรียงตามตัวอักษร 1-120
- เรียงตามหัวเรื่อง
 1. การเมือง การทหาร ความมั่นคง 1-138
 2. เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การพัฒนา 1-143
 3. สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ 1-150
 4. สิ่งแวดล้อม 1-155
- เรียงตามปี
 - พ.ศ. 2536 1-156
 - พ.ศ. 2537 1-158
 - พ.ศ. 2538 1-159
 - พ.ศ. 2539 1-161
 - พ.ศ. 2540 1-163
 - พ.ศ. 2541 1-165
 - พ.ศ. 2542 1-167
 - พ.ศ. 2543 1-169
 - พ.ศ. 2544 1-171
 - พ.ศ. 2545 1-173
 - พ.ศ. 2546 1-175
 - พ.ศ. 2547 1-176
 - ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ 1-177

บทสรุปชายแดนประเทศกัมพูชา

จากการสำรวจงานวิจัย หนังสือ และบทความ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นชายแดนไทย-กัมพูชา พบว่าสามารถจัดแบ่งออกเป็นหัวเรื่องใหญ่ๆ ได้ 4 หัวเรื่องคือ การเมืองการทหาร ความมั่นคง เศรษฐกิจกับการพัฒนา สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ทั้ง 4 หัวเรื่องนี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในบริบทนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้าในสมัยนายกรัฐมนตรีพลเอก

ชาติชาย ชุณหะวัณ อันเป็นจุดเริ่มต้นของความสงบในบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

อย่างไรก็ดี จะพบว่าแม้จะมีนโยบายส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจแต่ก็ยังพบว่าในระยะเวลากว่า 10 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ.2536-2547) ก็ยังคงมีประเด็นปัญหาเรื่องความมั่นคงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจศึกษาอยู่มากเช่นกัน นอกจากนี้ปัญหบางประการที่เกิดขึ้นก็เป็นผลมาจากการพัฒนาการค้าตามระบบทุนนิยมอีกด้วย ดังจะสรุปลักษณะปัญหาที่ได้รับความสนใจศึกษาทั้ง 4 หัวเรื่องดังนี้

การเมือง การทหาร และความมั่นคง ยังคงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจศึกษาตลอดระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา แม้ว่าปัญหาความไม่สงบในประเทศกัมพูชาจะทุเลาเบาบางไปบ้างแล้วแต่ผลพวงจากภาวะสงครามที่มีมาอย่างยาวนานยังคงกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนกัมพูชา และยังส่งผลกระทบมายังประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย เช่นปัญหา ใจผู้ร้ายข้ามแดนปล้น จี เรียกค่าไถ่ การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย การค้าอาวุธสงคราม การค้าของผิดกฎหมาย ยาเสพติด การค้ารถยนต์เถื่อน บ่อนการพนัน ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ อันกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ให้ความสนใจกับปัญหาเหล่านี้โดยเฉพาะงานของสถาบันการศึกษาทางการทหาร ปัญหาดังกล่าวไม่สามารถที่จะจัดการได้อย่างเด็ดขาดด้วยเหตุที่ชายแดนไทยกัมพูชาเป็นลักษณะพรมแดนตามธรรมชาติ การปักปันเขตแดนยังไม่สมบูรณ์ อีกทั้งกำลังคนที่ทำหน้าที่ตรวจตราไม่เพียงพอ ทั้งนี้จึงได้เสนอยุทธศาสตร์ในการจัดการปัญหาที่เรียกว่ายุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ กล่าวคือ ให้ความสำคัญทั้งการป้องกันปัญหาการปราบปรามและการพัฒนาพื้นที่ตามแนวชายแดนให้มั่นคง เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกิน นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนบทบาทของอาสาสมัครหมู่บ้านป้องกันตนเองให้ดูแลจัดการกับปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้น

ในประเด็นเรื่องการค้าพรมแดน การปักปันเขตแดน นั้นมีผู้ทำการศึกษาอยู่ไม่มากนัก ซึ่งมักจะกล่าวถึงปัญหาที่ทำให้การจัดการปักปันเขตแดนยังไม่บรรลุผล เช่นทุ่นระเบิดที่ยังตกค้างทั้งเขตแดนทางทะเล และบนบก ชายแดนที่มีความยาวถึงกว่า 1429 กิโลเมตร

นอกจากนี้ยังพบว่างานวิจัยบางเรื่องจะทำการศึกษาทัศนคติ ความพึงพอใจ ปัญหาการทำงาน ความผูกพันกับองค์กร ของข้าราชการที่ทำงานรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตามแนวชายแดน เช่น ตำรวจภูธร ทหาร ผู้ว่าราชการจังหวัด อาสารักษาดินแดน ผลของการศึกษาพบว่า ปัญหาการทำงานของข้าราชการและอาสาสมัครตามแนวชายแดนก็คือ การขาดทรัพยากรทั้งการเงิน อุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงาน และอำนาจในการตัดสินใจซึ่งอยู่ที่ส่วนกลางเป็นหลัก โดยเฉพาะอำนาจในการจัดสรรงบประมาณ และการพัฒนาจังหวัด

โดยสรุปแล้วจะพบว่าในหัวเรื่อง การเมือง การทหาร ความมั่นคงนี้ จะให้ความสำคัญส่วนใหญ่นอกเหนือจากปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ กับการจัดการกับปัญหาดังกล่าว แม้ปัญหาสงครามตามแนวชายแดนไม่ได้เป็นเรื่องที่ได้รับการสนใจศึกษาเหมือนอย่างในช่วงสงครามกัมพูชา แต่กลับพบว่าสงครามกับอาชญากรรมข้ามชาติกลายเป็นประเด็นใหม่ที่ได้รับการศึกษาอย่างมากในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา อันเนื่องมาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่เฉพาะต่อผู้คนตามแนวชายแดนเท่านั้นแต่ยังกระทบต่อคนทั่วไปอีกด้วย ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลของการเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าโดยที่ยังไม่มีมาตรการเด็ดขาดในการป้องกันสินค้าที่ผิดกฎหมายที่อาจลักลอบเข้ามา อีกทั้งปัญหาความไม่เพียงพอของทรัพยากรในการสอดส่องดูแลพรมแดนธรรมชาติที่มีระยะทางกว่าพันกิโลเมตร กับทั้งบางจังหวัดยังมีปัญหาการปักปันเขตแดนที่ยังไม่เสร็จ โดยหน่วยที่ทำการศึกษามักจะเป็น สถาบันการศึกษาของทหาร หรือผู้ศึกษาในสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่มีอาชีพเป็นทหาร ตำรวจ โดยพื้นที่ที่ทำการศึกษามากอยู่ที่ยังจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และตราด ซึ่งเป็นช่องทางผ่านของการนำเข้า และส่งออกกิจกรรมอาชญากรรมข้ามชาติที่พบได้มาก

เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และการพัฒนา มีการศึกษาจำนวนมากให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และการพัฒนาซึ่งมีจำนวนงานวิจัยมากเสียกว่าเรื่องของความมั่นคง การทหารและการเมืองเสียอีก เช่น เรื่องการสนับสนุนการค้า การลงทุนตามกระแสทุนนิยมที่เข้ามาสู่ทั้งกัมพูชาและไทย โดยมีการจัดทำคู่มือการลงทุนเพื่อให้ข้อมูลแก่นักธุรกิจ การทำวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่รองรับการขยายตัวของการค้าตามแนวชายแดน เช่น ในจังหวัดสระแก้วมีการส่งเสริมธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทั้งในจังหวัดสระแก้ว สุรินทร์ ปราจีนบุรีเช่น สนับสนุนให้เอกชนพัฒนาที่พักตากอากาศ ร้านอาหาร ที่พักรถ สนับสนุนร้านค้าปลอดภาษีและศูนย์การเงินระหว่างประเทศ และยังมีการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการค้าการลงทุนและอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่มีต่อคนในพื้นที่ ทั้งในด้านดีคือรายได้ที่สูงขึ้นของคนในพื้นที่ เม็ดเงินมหาศาลที่ไทยได้เปรียบจากการส่งออกสินค้าไปยังกัมพูชา อย่างไรก็ตามก็มีผลร้ายที่ตามมาเช่นความเสื่อมโทรมของเมือง มลภาวะ การลู่ล้าพื้นที่สาธารณะ โดยสรุปแล้วการศึกษาด้านเศรษฐกิจนี้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวทางการค้า และ เสนอแนะให้เปิดจุดผ่านแดนเพิ่มขึ้นโดยจัดให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร ขยายเวลาเปิดให้นานขึ้น อีกทั้งยังมีงานบางชิ้นที่เป็นงานวิจัยรวบรวม

ข้อมูลการค้า การส่งออก การนำเข้าสินค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อเป็นข้อมูลแก่นักลงทุน ซึ่งงานส่วนใหญ่มักเป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัย โดยมี หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุน บางชิ้น ผู้สนับสนุนก็เป็นธนาคารพาณิชย์ ในส่วนของการพัฒนานั้นเป็นงานวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ทั้งระดับปริญญาโท และเอกที่หลากหลาย

ในประเด็นของการพัฒนานั้นพบว่ามีการศึกษาจำนวนมากที่กล่าวถึงการพัฒนาพื้นที่ที่อยู่ตามแนวชายแดน เช่นการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านป้องกันตนเองในด้านการพัฒนาอาชีพ การเกษตร การพัฒนาพื้นที่เพื่อการค้าการลงทุน การพัฒนาสวัสดิการความเป็นอยู่ของเด็กยากจนชายแดน จังหวัดสุรินทร์ ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว

หัวเรื่องสุดท้ายที่มีการศึกษายู่มากในหมู่นักวิชาการด้านการศึกษา นักวิชาการด้านสาธารณสุข และนักมนุษยวิทยา คือเรื่อง *สังคมและวัฒนธรรม* ในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ในประเด็นทางสังคมนั้นพบว่ามีการศึกษาส่วนใหญ่เป็นงานด้านการศึกษา และสาธารณสุขเป็นสำคัญ ส่วนเรื่องของวัฒนธรรมนั้นมักจะกล่าวถึงภาษาถิ่น วิถีชีวิต ประเพณีของชาวเขมรถิ่นไทย หรือคนไทยเชื้อสายเขมรที่เป็นคนพื้นถิ่นอาศัยอยู่ตามชายแดนไทย-กัมพูชาทางภาคอีสานของไทย เช่นในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ เป็นต้น

ในเรื่องงานด้านการศึกษานั้นพบว่า มักจะให้ความสำคัญกับความพร้อมในการให้บริการประชาชนของสถานศึกษาทั้งระดับอนุบาล และประถมศึกษา ข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียน ปัญหาและทัศนคติในการทำงานของครูชายแดน ความพึงพอใจของครู การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งครูชาวไทยและครูกัมพูชา ทั้งนี้มักสำรวจในหมู่บ้านป้องกันตนเองเป็นส่วนใหญ่

สำหรับประเด็นด้านสาธารณสุขนั้น จำนวนมากให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังโรค AIDS และ HIV กับโรคมาลาเรีย เช่นการศึกษาพฤติกรรมป้องกันโรคมาลาเรียของแรงงานทั้งชาวไทย และกัมพูชาบริเวณเขตชายแดน การศึกษาการแพร่ระบาดของโรค AIDS ซึ่งมักทำการศึกษาตามแนวชายแดนจังหวัดสระแก้ว ตราด สุรินทร์

นอกจากประเด็นโรคระบาดทั้ง 2 ชนิดแล้ว ยังมีการศึกษาสุขภาพจิตของคนในพื้นที่เช่น เด็กเล็ก นักเรียน วัยรุ่น ประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ยังพบงานส่วนน้อยที่กล่าวถึงการสำรวจทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและการรักษาสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะแรงงานตามแนวชายแดน ที่น่าสังเกตก็คือ การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตมักเป็นงานในช่วงก่อนปีพ.ศ.2540 ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับโรคมาลาเรียและเอดส์ ทั้งหมดกระจุกตัวอยู่ในช่วงหลังปีพ.ศ. 2540

สำหรับหัวเรื่องเกี่ยวกับ *สิ่งแวดล้อม* นั้นพบว่ามีอยู่เพียง 1 ชิ้น ซึ่งกล่าวถึงปฏิบัติการการมีส่วนร่วมด้านการเกษตรธรรมชาติ หากจะมีงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดไม้อยู่บ้างก็เป็นงานที่เอนเข้าข้างการตัดไม้เพื่ออุตสาหกรรมส่งออกโดยไม่ได้พูดถึงการอนุรักษ์ จึงอาจสรุปได้ว่างานด้าน

สิ่งแวดล้อมในอาณาบริเวณชายแดนนั้นไม่เป็นที่สนใจศึกษาเท่ากับเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง หรือสังคมและวัฒนธรรม

โดยสรุปแล้วงานวิจัยชายแดนไทย-กัมพูชาให้ความสำคัญกับเรื่องการค้าการลงทุน ควบคู่กับการพัฒนาพื้นที่ตามแนวชายแดนเป็นอันดับแรกซึ่งอนุมานได้ว่ามาจากเสถียรภาพทางการเมืองของกัมพูชาที่สงบขึ้นกว่าแต่ก่อนประกอบกับกระแสเสรีนิยมที่เข้ามามีอิทธิพลทั้งในไทย และกัมพูชาได้เอื้อต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนจนทำให้ปัญหาทางการเมืองและการทหารเป็นที่สนใจในวงการศึกษาน้อยลง ในส่วนของการทหารนั้นได้ให้ความสนใจกับบทบาทที่เปลี่ยนไปของทหารจากการรบมาเป็นการรักษาความสงบและการพัฒนา ในด้านการเมืองมีการศึกษาบทบาทของรัฐบาลในอดีตเช่นรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ กับนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า นโยบายต่างประเทศในสมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ อีกทั้งยังมีส่วนบางส่วนที่กล่าวถึงการปักปันเขตแดน การสำรวจพรมแดน ทั้งทางบกและทางทะเล ส่วนในเรื่องความมั่นคงพบว่ามีให้ความสำคัญกับบทบาททหาร ตำรวจ และอาสาสมัครในการจัดการกับโจรผู้ร้ายตามแนวชายแดน ยาเสพติด การค้าของผิดกฎหมาย ธุรกิจใต้ดิน แรงงานเถื่อน ส่วนงานทางสังคมพบว่ากระจุกตัวอยู่ที่การจัดการการศึกษาและการสาธารณสุขเป็นสำคัญ

ส่วนพื้นที่ที่ทำการศึกษามักเป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองเช่นจังหวัดตราด ปราจีนบุรี สุรินทร์ พื้นที่ที่เป็นตลาดการค้าการลงทุนหรือการท่องเที่ยว เช่นจังหวัดสระแก้ว จันทบุรี จังหวัดสุรินทร์ ส่วนประเด็นวัฒนธรรมมักอยู่ในภาคอีสานเป็นสำคัญเช่น ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ เป็นต้น และผู้ที่ทำการศึกษานั้นมีทั้งทหาร ตำรวจ นักรัฐศาสตร์ นักกฎหมาย นักเศรษฐศาสตร์ นักวิชาการ การศึกษา นักมนุษยวิทยา นักวิชาการสาธารณสุข สถาปนิกด้านผังเมือง นักสังคมศาสตร์ นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

งานเขียนชายแดนไทย – กัมพูชา เรียงตามตัวอักษร

วิทยานิพนธ์และวิจัย

กฤตศักดิ์ดา เรือนนาค. 2537. *ความคิดเห็นของครูศิลปะที่เกี่ยวกับการสอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูสอนศิลปะตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ในด้านหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน การวัดผล ฯลฯ โดยใช้วิธีตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์คำตอบ เช่น ครูศิลปะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยหรือมาก โดยสรุปว่า ครูศิลปะในโรงเรียนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชาส่วนใหญ่มีความต้องการหลักสูตรเฉพาะ และครูมีวุฒิทางศิลปศึกษา ซึ่งอาจสรุปได้ว่า วิทยานิพนธ์นี้ได้ชี้ให้เห็นปัญหาความขาดแคลนของพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษา

กำธร ปรีชา และคนอื่นๆ. 2536. *การบริหารงานป้องกันการค้าฝิ่นเถื่อน : ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เป็นการศึกษาปัญหา และสาเหตุของการก่ออาชญากรรม ค้าฝิ่นเถื่อน โดยจะส่งขายประเทศเพื่อนบ้าน อย่าง ลาว กัมพูชา และเวียดนาม อันแสดงให้เห็นถึงปัญหาของรัฐที่ไม่สามารถจัดการยับยั้งได้ ปัญหาการค้าฝิ่นข้ามพรมแดน จึงยังคงเป็นปัญหาสำคัญ และซับซ้อนในกระบวนการซึ่งผู้เขียนได้ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กิตติ ศรีธธา. 2536. *ปัญหาเขตทับซ้อนของไหล่ทวีปในอ่าวไทย กรณีศึกษา ประเทศไทยประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขากฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตเล่มนี้ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาภูมิศาสตร์การเมือง อันเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของประเทศไทย 3 ประเทศด้วยกัน คือ ไทย กัมพูชา เวียดนาม

ทั้ง 3 ประเทศต่างก็อ้างสิทธิ์พื้นที่เขตแดนทางทะเล ที่เรียกว่า ไหล่ทวีป โดยประกาศเขตไหล่ทวีปของตนจากพื้นฐานความรู้ที่ต่างกัน จนเกิดการซ้อนทับกันขึ้น อย่างไรก็ตาม ได้มีการพยายามเจรจาทำความเข้าใจกันเพื่อหาข้อยุติ แต่ก็ยังไม่บรรลุผล โดยความไม่มั่นคงทางการเมืองของแต่ละประเทศ และจากการไม่ปฏิบัติตามพื้นฐานเบื้องต้นในการกำหนดอาณาเขตทางทะเลอย่างเคร่งครัด

จิณห์จุฑา ชัยเสนา. 2541. *ความเครียดและพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านจิตใจของประชาชนในเขตชายแดนไทย-ราชอาณาจักรกัมพูชา จังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตสาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผู้เขียนได้ศึกษาสภาพจิตใจของประชาชนในเขตพื้นที่ชายแดน จังหวัดสระแก้ว ในหมู่บ้านป้องกันตนเอง ว่ามีความเครียดหรือไม่เพียงไร และประชาชนมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพจิตของตนอย่างไร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นตัวเลข ซึ่งให้คำตอบว่าประชาชนมีระดับความเครียดน้อย มีระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านจิตใจในระดับปานกลาง

ทั้งนี้เป้าหมายของการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการส่งเสริมสุขภาพจิตให้ประชาชนในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา

จตุติ เจริญเจริญ. 2540. *มาลาเรียกับการอนุรักษ์กำลังรบในพื้นที่กองกำลังป้องกันชายแดนด้านจันทบุรีและตราด*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

พื้นที่ตามแนวชายแดนจังหวัดจันทบุรีและตราด มีสภาพที่เอื้อต่อการระบาดของมาลาเรีย และในช่วงเวลาที่มีเหตุการณ์รุนแรง ก็ได้มีชาวกัมพูชาอพยพเข้ามาในไทย ซึ่งก็นำเชื้อมาลาเรียเข้ามาแพร่กระจายให้คนไทยด้วย กำลังพลที่อยู่ในแนวชายแดนดังกล่าวก็ป่วยเป็นโรคมมาลาเรีย ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการได้เป็นจำนวนมากของการเจ็บป่วยทั้งหมด ซึ่งเป็นการสูญเสียที่ไม่สมควร ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินมาตรการป้องกันและควบคุมมาลาเรียในพื้นที่ กองกำลังป้องกันชายแดนนี้ คือ บุคคล การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินงานตามมาตรการ และงบประมาณ

ผู้วิจัยได้เสนอแนะดังนี้ ศึกษาการติดยาของเชื้อมาลาเรีย การระบาดของมาลาเรีย รวมทั้งเวลาที่เป็นพาหะ โดยพัฒนาแนวทางใหม่ๆ ในการป้องกันและรักษามาลาเรีย ให้การศึกษาแก่กำลังพลให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง จัดหาอุปกรณ์และยาให้เพียงพอ ให้ดำเนินมาตรการเดียวกันทั้งทหารและราษฎรในท้องถิ่นเพื่อป้องกันและรักษา และป้องกันการอพยพของชาวกัมพูชา ซึ่งนำโรคเข้ามาระบาด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะเศรษฐศาสตร์. 2536. รายงานฉบับสมบูรณ์ แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทยและอินโดจีน. กรุงเทพฯ.

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทย-อินโดจีน ได้เสนอข้อมูลศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดชายแดนไทยที่เชื่อมกับเขตของประเทศอินโดจีน เพื่อดูความเป็นไปได้ที่จะผนวกทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศเหล่านี้เข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างไทยและอินโดจีน

ในส่วนของการชายแดนกัมพูชา ได้มีการรวบรวมข้อมูลจังหวัดชายแดนในส่วนของไทย พร้อมกับแสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในบริเวณชายแดนนั้น และแผนที่เส้นทางจากจังหวัดชายแดนไทยไปยังประเทศกัมพูชา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักบริการวิชาการ. 2536. การศึกษาเพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ.

เนื่องจากการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ประกอบกับมีอาณาเขต ติดต่อกับประเทศกัมพูชา ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับกลุ่มประเทศอินโดจีนได้ ทำให้บริเวณนี้เป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ ในหนังสือเล่มนี้จึงพยายามกำหนดแผนรองรับการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ในจังหวัดปราจีนบุรี ภาคเอกชน ควรให้มีการพัฒนาสถานที่พักตากอากาศ สถานที่จำหน่ายของพื้นเมือง ร้านอาหาร ที่พัก การจัดงานเทศกาล ส่วนจังหวัดสระแก้วก็เช่นกันกับจังหวัดปราจีนบุรี แต่มีการสนับสนุนให้มีร้านค้าปลอดภาษี มีศูนย์การเงินระหว่างประเทศที่ทันสมัย และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม

ในส่วนของการภาครัฐ จังหวัดปราจีนบุรี ได้มีการเสนอให้รัฐจัดทำแผนที่ ป้ายบอกทาง ปรับปรุงทัศนียภาพ ส่งเสริมให้มีตลาดอาหาร พัฒนากำลังคนในธุรกิจการท่องเที่ยว ในการวางแผนระยะยาว ควรปรับปรุงเส้นทาง จัดสร้างท่าเทียบเรือ พัฒนาเมืองปราจีนบุรี ส่วนจังหวัดสระแก้ว ควรให้มีการปรับปรุงเส้นทางจากอำเภอเมืองไปจนถึงอำเภออรัญประเทศ ปรับปรุงชายแดนคลองลึก ให้มีด่านศุลกากร ด่านตรวจคนเข้าเมือง ด่านกักกันโรค ร้านค้าปลอดภาษี ปรับปรุงภูมิทัศน์ ป้ายบอกทางที่จอดรถ ในระยะยาวควรให้มีศูนย์มิตรภาพไทย-กัมพูชา จัดแสดงเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา เพื่อสร้างสำนึก ความสามัคคี และมิตรภาพระหว่างกัน

เชาว์ โรจนแสง และคนอื่นๆ. 2542. การค้าผ่านชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รายงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นรายงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เหตุผลและความจำเป็น กระบวนการ ประเภทและมูลค่า และแนวทางการพัฒนากระบวนการค้าผ่านชายแดนระหว่างประเทศไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา

จากผลของการศึกษาพบว่า ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านดังกล่าวมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทั้งในทางการค้า และการพึ่งพาทรัพยากร วัตถุดิบ ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะของการค้ามีทั้งในระบบและนอกระบบ มีกระบวนการค้าแบบพบปะกันเอง มีการขนส่งสินค้าทั้งรถยนต์ แรงงานคน แรงงานสัตว์ การค้าผ่านชายแดนมักเป็นการค้าส่งออกมากกว่านำเข้า โดยเฉพาะประเทศกัมพูชา และลาว

สำหรับอุปสรรคของการค้าชายแดน ผู้เขียนได้กล่าวว่า เป็นเพราะปัญหากฎหมายบางฉบับที่ล้าสมัยและความไม่พร้อมด้านคมนาคม สาธารณูปโภคอื่นๆ ปัญหาผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น เป็นต้น โดยผู้เขียนได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขว่า รัฐบาลควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านในทุกระดับ พร้อมทั้งควรสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่อรองรับการเติบโตทางการค้า อีกทั้งต้องพัฒนามูลฐานทุกระดับในพื้นที่ให้เข้าใจบทบาทการค้าชายแดนมากขึ้น

ณัฐเทพ สมคะเน. 2545. ยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเฝ้าตรวจและตรวจการณ์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการด้านการทหาร: ศึกษาเฉพาะกรณีชายแดนไทยด้านทิศเหนือ และทิศตะวันตก. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

เป็นรายงานวิจัยที่ศึกษาคุณลักษณะของเทคโนโลยีเฝ้าตรวจและตรวจการณ์ชนิดต่างๆ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น และเพื่อพิจารณากำหนดยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเฝ้าตรวจ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วนๆ ประกอบด้วย สภาพภูมิประเทศและปัญหาที่เกี่ยวข้อง ความมั่นคงชายแดน การศึกษาเทคโนโลยี และยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

ผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านสี่ประเทศ รวม 5,656 กิโลเมตรทำให้การใช้กำลังคนในการเฝ้าตรวจและการตรวจการณ์ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องนำเทคโนโลยีการตรวจจับ หรือที่เรียกว่า Sensor มาประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้พื้นที่ชายแดนด้านทิศเหนือและตะวันตกของประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพบกที่ 3 ซึ่งมีชายแดนยาว 1,429 กิโลเมตร เป็นต้นแบบในการกำหนดยุทธศาสตร์และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเฝ้าตรวจและตรวจการณ์

คณีย อำนวยสมบัติ. 2545. การประเมินผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อ เอช ไอ วี เฉพาะพื้นที่ใน
แรงงานต่างชาติดิบบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว. ภาคนิพนธ์ศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาการประเมินผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อ HIV ในพื้นที่แนวชายแดน
ไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว โดยเฉพาะกลุ่มแรงงาน ทั้งชาวไทยและชาวกัมพูชา ผลการศึกษา
พบว่าแรงงานชาวกัมพูชา 16.6% ซึ่งมีพฤติกรรมความเสี่ยงในการติดเชื้อ ในขณะที่ประชาชนไทย
ในบริเวณที่ทำการศึกษามีความเสี่ยงประมาณ 3.9 %

ในเรื่องการตระหนักถึงภัยของโรคนั้นพบว่าทั้งแรงงานกัมพูชาและชาวไทย มีการตระหนัก
รู้ในระดับต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ คือ แรงงานชาวกัมพูชามีเปอร์เซ็นต์การตระหนักรู้เพียง 46.7 %
จากที่ตั้งเป้าหมายไว้ 60%

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะจากผู้เขียนในอันที่จะปรับปรุงแก้ไขการให้การศึกษาแก่
ประชาชน อำนวยความสะดวกในการสาธารณสุข เช่น จัดหาถุงยางอนามัยให้กับแรงงานหรือขาย
ได้ในราคาถูก ในจำนวนที่เพียงพอกับความต้องการของแรงงาน นอกจากนี้ควรให้มีการรณรงค์
และควรมีการประสานงานระหว่างรัฐ เอกชน และท้องถิ่นร่วมกันทั้งไทยและกัมพูชาในการ
วางแผนแก้ไขปัญหาระบาดของโรคเอดส์และ HIV

ดารุณี ครุฑดำ. 2536. ผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-
กัมพูชา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน.

งานวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของโครงการศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ
ราษฎรไทยในบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยดูจากความคาดหวังของรายได้ การมีอาชีพ
ความผูกพันกับพื้นที่ การศึกษาต่อของประชาชน ความเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
ชุมชนและเปรียบเทียบความคาดหวังดังกล่าวกับผู้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรการเกษตรแบบครบวงจร
กับการฝึกอบรมในระยะสั้น ทั้งนี้ได้สำรวจผู้เข้าฝึกอบรมจำนวน 577 คน

ผลการสำรวจพบว่า การเพิ่มขึ้นของรายได้ และการมีอาชีพของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ
การผูกพันกับท้องถิ่นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาต่อเนื่องของประชาชนอยู่ในระดับปาน
กลาง การเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนนั้นก็เช่นกัน อยู่ในระดับปาน
กลาง และเมื่อเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมแบบเต็มหลักสูตรกับการอบรมระยะสั้นพบว่าเมื่อ
ตรวจสอบความคาดหวังทั้ง 4 ประการแล้ว ผู้ที่อบรมในหลักสูตรเต็มมีความสำเร็จผลสูงกว่าการ
อบรมระยะสั้น

ถาวรศักดิ์ ปริงทอง. 2544. ผลกระทบจากการเปิดบ่อนการพนันตามแนวชายแดนด้านตะวันออก

กับความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

เป็นการศึกษาผลกระทบของการเปิดบ่อนการพนันตามแนวชายแดนด้านตะวันออก

บริเวณจังหวัดสระแก้ว รวมไปถึงนโยบาย มาตรการ แผนงานและการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาของทางราชการที่ผ่านมา รวมถึงอุปสรรคข้อขัดข้องต่างๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปิดบ่อนการพนันที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อสำรวจวิเคราะห์ข้อมูล ผลดีผลเสียในการดำเนินการจัดตั้งบ่อนการพนันในประเทศไทยให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผลการศึกษาพบว่าในบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชามีบ่อนการพนันอยู่ถึง 14 แห่ง มากที่สุดในบรรดาบ่อนการพนันบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งพบว่ามีคนไทยเดินทางออกไปเล่นการพนันจำนวนมาก เช่นในเดือนมกราคมปี 2544 มีจำนวนถึง 28,946 คน อันหมายถึงการนำเอาเงินตราออกนอกประเทศจำนวนมากถึงประมาณ 4,000 ล้านบาทต่อปี อีกทั้งยังส่งผลกระทบในด้านอื่นตามมาเช่น การค้ายาเสพติด การค้าสิ่งผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการโจรกรรม ปัญหาการฟอกเงิน ฯลฯ ในส่วนปัญหาของภาครัฐพบว่ามาตรการแก้ไขที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถแก้ปัญหาได้มากนักเพราะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความเคร่งครัด และถูกอิทธิพลระดับสูงแทรก

แนวทางแก้ไขก็ต้องปรับปรุงมาตรการและนโยบายรัฐให้เข้มแข็งครอบคลุมทั้งระบบ กวดขันการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ และสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนเยาวชนให้รู้โทษของการพนัน

ทวิศักดิ์ แพทย์เพียร และคนอื่นๆ. 2539. ทศนคติต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาในจังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สาขาวิชาการวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทศนคติต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานอยู่ที่สถานีอนามัยในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา รวมถึงศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ที่สถานีอนามัย เขตอำเภอน้ำยืน อำเภอนาจะหลวย และอำเภอบุณฑริก ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

เทอดศักดิ์ พรหมศิริ. 2544. ปัญหาเขตแดนไทย-กัมพูชาด้านจังหวัดจันทบุรี ตราดและ
แนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผู้วิจัยนำเสนอเรื่องภูมิหลังเขตแดนไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดจันทบุรีและตราด การ
ดำเนินการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา จากการศึกษา พบว่ามี
เหตุการณ์เฉพาะหน้าที่ต้องแก้ไขหลายประการ อาทิ การกวาดล้างทุ่นระเบิดตกค้างตามแนว
ชายแดน การปักปันเขตแดน ขั้นตอนในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดน ตลอดจนการกำหนด
แนวเขตแดนและผลประโยชน์ทางทะเล

ธนพันธ์ ศรีสาคร. 2538. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มแม่น้ำโขง: หกเหลี่ยม
เศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มของการร่วมมือเป็นไปตามแผนงาน และมีการรวมตัวเป็น
รูปธรรมมากขึ้น มีการพัฒนาเป็นลำดับ แต่ยังมีผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ที่
ผู้บริหารบางส่วนยังเห็นว่าประเทศที่บอบช้ำมาจากสงครามสัทธิยังไม่พร้อมที่จะร่วมมือ พัฒนา
เศรษฐกิจขณะเดียวกัน ยังมีแนวคิดการปราบปรามชนกลุ่มน้อย หรือแย้งชิงอำนาจทางการเมือง
กันภายในประเทศ แต่ทั้งนี้กลุ่มประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขงก็ยังมีเงื่อนไขหลายประการที่สนับสนุน
พัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจให้ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วได้ ทั้งด้าน ความอุดม
สมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติและมนุษย์ มีตลาดที่กว้างขวาง และคนรุ่นใหม่ก็ชอบตลาดเสรี
และการรับเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่จากตะวันตกมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว แต่นโยบายยุทธศาสตร์ และ
แผนแม่บทเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคของรัฐบาล ยังไม่สามารถดำเนินการให้
ได้ เพราะผลกระทบดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ในเชิงรุกเพิ่มเติมจากสิ่ง
ที่มีอยู่ให้เป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดตั้งองค์กรอำนวยการ กำกับดูแลและประสานงาน
ให้เกิดเอกภาพในการร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค เช่นเดียวกับ WTO และเร่งพัฒนา
ความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นขึ้น ทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี โครงข่ายคมนาคมและขนส่ง

ธีรเดช ธรรมสุธีร์. 2541. บทบาทของตำรวจตระเวนชายแดนในการป้องกันและปราบปรามการ

โจรกรรมรถ: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
ศิลปศาสตร์ (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การศึกษานี้มุ่งศึกษาบทบาทของตำรวจตระเวนชายแดนในการป้องกันและปราบปราม
การโจรกรรมรถ โดยศึกษาในเขตจังหวัดสระแก้ว ใช้การประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่ง

พบว่า ปัจจัยด้าน อายุ ชั้นยศ ระยะเวลาในการทำงาน ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อบทบาทตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน สำหรับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติรธน. พ.ศ.2522 นั้นมีบทบาทยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และได้สรุปปัญหาของตำรวจตระเวนชายแดนในการป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถว่า มีข้อขัดข้องในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือที่ไม่เพียงพอ และควรมีแนวทางในการพัฒนา คือ การฝึกทบทวนความรู้เกี่ยวกับ พรบ.รธน. 2522

นิพนธ์ ภารัญญิตย์. 2539. การประเมินสถานการณ์และแนวโน้มภัยคุกคามบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา: ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตรับผิดชอบของกองทัพบกภาคที่ 1. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจนถึงปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปหลากหลายรูปแบบ ในอดีตที่ผ่านมา ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการปฏิบัติการทางทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การยึดภายในกัมพูชาของเวียดนามที่ผ่านมา และหลังจากการถอนทหารเวียดนามออกจากกัมพูชาไปแล้วก็ตาม ความขัดแย้ง และการสู้รบในกัมพูชายังคงดำเนินอยู่ต่อไป แม้ว่าจะมีการเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาลขึ้นบริหารประเทศ การสู้รบของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเขมรแดงก็ไม่มีท่าทีสงบลง การกวาดล้างของฝ่ายรัฐบาลต่อฝ่ายเขมรแดง ซึ่งมีพื้นที่อิทธิพลอยู่ใกล้ชายแดนของไทย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแนวชายแดนที่นับวันจะขยายวงกว้างขวางมากขึ้นยากแก่การแก้ไข ได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้าขายผิดกฎหมาย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การประกอบอาชีพและรายได้ การศึกษา การสาธารณสุข นับว่าเป็นภัยที่คุกคามต่อความมั่นคงของชาติ และแนวโน้มภัยคุกคาม ได้แก่ การลักลอบค้าโดย การหลบหนีภัยจากการสู้รบ กองกำลังติดอาวุธปล้นราษฎรไทย การค้าอาวุธสงครามและสิ่งผิดกฎหมาย และความไม่ชัดเจนของเขตแดน

ซึ่งการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามที่ผ่านมา แต่เดิมที่ใช้การปฏิบัติทางทหารเข้าแก้ไขสถานการณ์ ได้เปลี่ยนแปลงด้วยการใช้ยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จเข้าแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในปัจจุบันได้มุ่งแก้ปัญหา 2 ประเด็น คือ การป้องกันชายแดนให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยด้วยมาตรการต่างๆ กับอีกประการหนึ่ง คือ การพัฒนาเพื่อความมั่นคงให้มีความสมบูรณ์ในพื้นที่ประชาชนอยู่ดีกินดี ทั้งนี้เพื่อให้การป้องกันชายแดนและการป้องกันประเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

นิยม สุทธิพร. 2544. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจของครัวเรือนเกษตรกรในการจ้างงานภาค
เกษตรกรรม จากแรงงานย้ายถิ่นชาวกัมพูชา ศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเรื่องนี้ ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจจ้างแรงงานภาค
เกษตรกรรมจากแรงงานย้ายถิ่นชาวกัมพูชาในพื้นที่จังหวัดตราด กลุ่มครัวเรือนเกษตรกรผู้จ้างจะ
เป็นกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางหรือสวนผลไม้ปีเพาะปลูก 2542-2543 ซึ่งมีผลการศึกษา ดังนี้

การทำสวนยางหรือสวนผลไม้ต้องใช้แรงงานจำนวนมากในขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต
ข้อเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องนโยบายแรงงานต่างชาติ จึงมุ่งให้มีการเปลี่ยนเป้าหมายการเก็บเกี่ยวจาก
ชายยางแผ่นหรือน้ำยาง เป็นชายต้นยาง และควรส่งเสริมให้อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา
มีมูลค่าสูงขึ้น ทั้งหมดนี้เพื่อต้องการจะลดจำนวนแรงงานอพยพจากกัมพูชาตามแนวชายแดน แล้ว
กระตุ้นให้แรงงานในประเทศและสมาชิกในครัวเรือนหันมาสนใจทำงานในภาคเกษตรกรรมทำ
สวนยางหรือสวนผลไม้มากขึ้น

นิรุทธ์ เกตุสิริ. 2538. การศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการพลเรือน กลุ่มผู้นำท้องถิ่นและราษฎร
ตอบบทบาทหน้าที่ของกองทัพบกในการพัฒนาเพื่อความมั่นคงหมู่บ้านป้องกันตนเอง
ชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: ภาคนิพนธ์คณะ
พัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

เป็นการศึกษาบทบาทของกองทัพบกในการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของหมู่บ้านป้องกัน
ตนเอง บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี ในด้านการจัดที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน
ให้แก่ราษฎรด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการปรับปรุงโครงสร้างขั้นพื้นฐาน
และสาธารณประโยชน์ ด้านพัฒนาร่างกาย จิตใจ และปรับปรุงคุณภาพชีวิต และด้านงาน
จัดระบบรักษาความปลอดภัย ในกรณีนี้จะศึกษาระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็น
ของข้าราชการพลเรือน กลุ่มผู้นำท้องถิ่น และราษฎรใน อ.น้ำยืน

ประเสริฐ พรรคเจริญ. 2536. ปัญหาการกัมพูชากับการป้องกันตามแนวชายแดนพื้นที่อีสานตอนล่าง.
กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

แม้ว่าการสู้รบภายในกัมพูชา และบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จะลดลงอย่างมาก แต่
ความขัดแย้งยังมีอยู่ โดยมีการสู้รบของกลุ่มต่างๆ และอาจเป็นช่องว่างให้เวียดนามเข้าแทรกแซง
ทหารกัมพูชา และยุทธศาสตร์การรวมสหพันธรัฐอินโดจีนของเวียดนามก็จะส่งผลกระทบต่อ
ชายแดนไทย-กัมพูชา อย่างมาก

จากผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านสังคมวิทยา ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ค่อนข้างดีอยู่แล้ว แต่ด้านการมีบุตรยังคงมากอยู่ 2) ด้านการเมืองการปกครอง จากการวิจัยเกี่ยวกับพื้นฐานด้านการเมืองอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจแต่ในด้านการเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และการเลือกตั้ง โดยให้คำนึงถึงนโยบายและให้ติดตามผลผู้ที่ได้รับคัดเลือก ยังคงต้องปรับปรุงในการสร้างความเข้าใจอยู่บ้าง 3) ด้านเศรษฐกิจ ยังมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ 4) ด้านการทหาร ประชาชนในหมู่บ้านตามพื้นที่ชายแดนนั้น ปกติมีขวัญและกำลังใจดีพอสมควรอยู่แล้ว ดังนั้น ชีตความสามารถในทางทหารจึงเป็นสิ่งที่ต้องเสริมสร้างให้ได้จนถึงระดับที่ต้องการ

ทางเลือกสำหรับกองทัพไทย คือ การพัฒนาอำนาจกำลังรบ พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพกำลังพล และทำการประสานงานเพื่อความมั่นคงเพื่อสร้างระบบยุทธศาสตร์การต่อสู้ เบ็ดเสร็จ ลดเงื่อนไข ลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนในระดับหมู่บ้านถือว่ามีความสำคัญมาก ควรพิจารณาแก้ไขปัญหาคความยากจนและปัญหาที่ดินทำกินของราษฎร เพื่อให้การป้องกันชายแดนมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปราวณิด แยมงาม. 2543. การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ของคนต่างอายุในภาษาเขมรถิ่น

ไทยที่บ้านตะลุงเก่า อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

เป็นการศึกษาวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยใน อำเภอ ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ยังได้รับอิทธิพลจากภาษาเขมรอยู่มาก ซึ่งเรียกว่า ภาษาเขมรถิ่นไทย สำเนียงตะลุงเก่า ในงานวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้มุ่งศึกษาด้านภาษาศาสตร์ จึงได้ใช้วิธีการตรวจสอบภาคสนาม โดยนำคำศัพท์ 12 กลุ่ม ตามพจนานุกรมภาษาเขมรสุรินทร์มาเปรียบเทียบกับการใช้คำศัพท์ของกลุ่มทดสอบ ซึ่งสรุปผลได้ว่า แนวโน้มที่ภาษาเขมรตะลุงเก่าจะหายไปมีมากขึ้น ซึ่งมักมีการยืมภาษาไทยมาตรฐานมาแปรเสียงอยู่มากและมีการเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ให้ต่างจากภาษาเขมรตะลุงเก่า ก็อยู่มากเช่นกัน

ปรีชา สายประเสริฐ. 2538. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกอาสาสมัคร

ดินแดน สังกัดกองร้อยอาสาสมัครดินแดน อำเภอที่รับผิดชอบพื้นที่ภาคตะวันออก

เฉียงเหนือตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา ประชาธิปไตย ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา ไทยคดีศึกษา – เน้นสังคมศาสตร์ คณะ

ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เป็นการศึกษาทัศนะของผู้บังคับบัญชาในระดับผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับหมวด ผู้บังคับหมู่ของกองร้อยอาสาสมัครดินแดน ที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็น

จริง ในอำเภอ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา โดยจะศึกษาประเด็นต่างๆ เช่น การปฏิบัติหน้าที่ ปัญหา และสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกอาสารักษาดินแดน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บังคับบัญชาคาดหวังในบทบาทในระดับมาก 6 ด้านด้วยกัน คือ การรักษาความสงบ การปฏิบัติหน้าที่หาข่าว การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการ ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่รับผิดชอบ งานโยธา และด้านช่วยเหลือประชาชน

ส่วนปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงาน คือ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาเท่าที่ควร การไม่มีอำนาจตามการรองรับของกฎหมาย การขาดขวัญกำลังใจ และค่าตอบแทน สวัสดิการที่น้อย อีกทั้งไม่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดกำลังพลยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง อาวุธยุทโธปกรณ์ และเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย

ปวีตร์ นวะมะรัตน. 2538. บทบาทของผู้นำชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการป้องกันประเทศ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทกับภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคมของผู้นำชุมชน รวมถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีบทบาทผู้นำชุมชน ตลอดจนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในเขตพื้นที่ อ. ตาพระยา จ. สระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า อายุของผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การมีญาติเป็นผู้นำชุมชนและการได้รับการสนับสนุน หรือผลักดันให้เข้ามาดำรงตำแหน่งจากอดีตผู้นำชุมชนคนปัจจุบันที่เป็นญาติปัจจัยทั้งหมดนี้ มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาด้านการป้องกันประเทศ

ปิยนฏ เสี่ยมศักดิ์. 2538. แนวทางการจัดบริการสังคมแก่ราษฎรตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลตาเมียง กิ่งอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบริการสังคมที่ราษฎรตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ได้รับอยู่ในปัจจุบันนี้ โดยศึกษาที่ตำบลตาเมียง กิ่งอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ การศึกษานี้จะใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นและประมวลปัญหาความต้องการบริการสังคมที่แท้จริงของราษฎรเพื่อประโยชน์ในการนำไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการให้บริการต่อไป

ทั้งนี้ได้มีการแบ่งกลุ่ม การบริการสังคม 6 ด้านด้วยกัน คือ การศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน การรักษาระดับของรายได้ การจ้างงาน และบริการสังคมทั่วไป โดยสรุปจะพบว่า ปัญหาและความต้องการในเรื่องการศึกษา เป็นปัญหาสำคัญ กล่าวคือ ประชาชนไม่มีค่าเล่าเรียนให้บุตรหลาน ประชาชนขอให้มีการเพิ่มจำนวนทุนการศึกษา และการอบรมความรู้ให้ชาวบ้านมากขึ้น ในด้านสาธารณสุขพบปัญหาค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลมากที่สุด รองลงมาคือ ความไม่พร้อมของบุคลากรการแพทย์ รวมไปถึง อุปกรณ์การแพทย์อีกด้วย ในด้านที่ดินทำกินพบปัญหาไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน โดยประชาชนขอให้มีการจัดสรรที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น ด้านการรักษาระดับรายได้ พบปัญหา คือ รายได้ที่ไม่แน่นอน โดยขอให้มีการประกันราคาลดผลผลิต และให้มีการสร้างงานในชนบทมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะจากประชาชนให้รีบแก้ไขปัญหา การว่างงาน ปัญหาแหล่งน้ำ อีกด้วย

พรพิมล ตรีโชติ. 2540. การศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ลาว

พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

การเคลื่อนไหวของขบวนการการค้ายาเสพติดในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง นับว่าเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อขบวนการการค้ายาเสพติด 2 ประการ คือ

ประการแรก ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ อันได้แก่ จีน ไทย พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา ต่างมีบทบาทในกระบวนการต่างกัน จีนเป็นแหล่งผลิตสารเคมีที่ใช้ผลิตยาเสพติดและช่องทางผ่านยาเสพติดไปยังฮ่องกง และประเทศตะวันตก ไทย เป็นแหล่งทุน เป็นตลาดรองรับสินค้า พม่า เป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบและยาเสพติดทั้ง ผิ่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน ลาว เป็นแหล่งผลิตฝิ่นที่สำคัญและเป็นจุดรับส่งสินค้าก่อนกระจายสู่ภายนอก และเวียดนาม กัมพูชา เป็นทางผ่านที่สำคัญของสินค้า

ประการที่สอง อนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงขณะนี้ นอกจากเป็นแหล่งผลิตและเส้นทางผ่านของยาเสพติดแล้ว ยังเป็นตลาดยาเสพติดที่สำคัญของโลก อันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เป็นไปในทางเสรีนิยม ทุนนิยมการค้า ในขณะที่ประชาชนยังไม่คุ้นเคย ปัญหายาเสพติดจึงขยายตัว เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ทำกำไรได้เร็วมาก ซึ่งเป็นทางออกให้กับผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และถูกสภาวะเศรษฐกิจแบบใหม่บีบบังคับ

แนวทางการแก้ไขที่งานวิจัยชิ้นนี้นำเสนอ คือ ควรจะมีการประสานงานระหว่างประเทศอย่างไร้พรมแดน แม้ว่าจะประสบปัญหาข้อจำกัดทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่แตกต่างกัน ความร่วมมือจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อทุกประเทศเข้าใจปัญหาและข้อจำกัดของประเทศเพื่อนบ้านอย่างถ่องแท้ รวมทั้งมีความจริงใจที่จะร่วมมือและให้การสนับสนุน

พัชรา ศิลปบรรเลง. 2537. สุขภาพจิตของประชาชนหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนด้านจังหวัด
จันทบุรีและตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยนี้มุ่งเพื่อหาสัดส่วนของปัญหาสุขภาพจิตของประชาชนในหมู่บ้านป้องกันตนเอง
ชายแดนจังหวัดจันทบุรีและตราด ซึ่งมักประสบปัญหาความไม่มั่นคงของพื้นที่ที่อยู่อาศัย
นอกจากนี้ยังศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้านสุขภาพจิต โดยดูจากตัวแปรต่างๆ เช่น อายุ เพศ รายได้
การศึกษา ฯลฯ ทั้งนี้มีปัจจัยหนึ่งซึ่งต่างจากงานวิจัยที่ได้ศึกษาปัญหาสุขภาพจิตขึ้นอื่นๆ คือ ปัจจัย
เรื่องการคุกคามจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านป้องกัน
ตนเอง มีปัญหาสุขภาพจิตสูงกว่าเกณฑ์ปกติ

พิชัย เปรมจิตชิน. 2539. ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้น
พื้นฐานบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา ในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

จากโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้
มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ไปดำเนินการ อันมีเป้าหมายเพื่อ
ขยายโอกาสทางการศึกษาให้เสมอภาคกันนั้น ขณะนี้พบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร
โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา ที่มีตัวแปรต่างจากพื้นที่ปกติหลายด้าน ดังนั้นวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้จึงได้พยายามศึกษาเพื่อตรวจสอบปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา 5 ด้านด้วยกัน
คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการและการวางแผน ด้านการจัดสรรทรัพยากร
ด้านการกระตุ้นการทำงานของบุคลากร ด้านการประสานงานกำกับติดตามและนิเทศ และด้าน
การประเมินผล นอกจากนี้จะมีการเปรียบเทียบปัญหาการใช้กระบวนการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี ตราด และสระแก้ว ซึ่งผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการ
พัฒนาการศึกษาโรงเรียนตามแนวชายแดนต่อไป

พิชัย รอดเรืองศรี. 2540. ความมั่นคงแนวชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณพื้นที่จังหวัดสระแก้ว.
กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

แนวชายแดนไทย-กัมพูชาในจังหวัดสระแก้ว เป็นพื้นที่ราบ ปราศจากสิ่งกีดขวางทาง
ธรรมชาติ สถานการณ์ต่างๆ ในกัมพูชา จึงส่งกระทบต่อไทยอย่างง่ายดาย ผู้วิจัยเห็นว่า มี
ความสำคัญและสมควรให้มีการแก้ปัญหา ความมั่นคงทางแนวชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัด

สระแก้ว อย่างมีระบบ โดยรัฐบาลต้องเข้าใจปัญหาชายแดนและให้น้ำหนักความเจริญของหมู่บ้าน บริเวณชายแดนมากกว่าหมู่บ้านปกติอื่นๆ

ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ประเทศไทยควรมีนโยบายต่างประเทศที่เป็นกลาง ควรเตรียมมาตรการรองรับอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน กับการให้ความสำคัญขยายโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ซึ่งจะทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชายแดนต่างๆ มีสภาพชีวิตดีขึ้น มีหลักประกันที่มั่นคง ทำให้เป็นแนวป้องกันชายแดน ที่มีศักยภาพ

พิชิตพล แจ่มจำรัส. 2545. มิตินความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา ที่ส่งผลกระทบต่อไทยในห้วง พ.ศ. 2536-2545. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ โรงเรียน เสนาธิการทหารบก.

ผู้เขียนได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ทั้งด้านบวก และลบระหว่างไทย-กัมพูชา ในช่วงปี 2536-2545 ในด้านความมั่นคง สังคม จิตวิทยา และความมั่นคงทางการเมืองและการป้องกันประเทศ เป็นหลัก ส่วนด้านความมั่นคงทางการเมืองและความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้ศึกษาประกอบเพื่อ ความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์

จากข้อเสนอแนะของการวิจัย ได้มีการเสนอแนะแก่ภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชน โดยเฉพาะ นักธุรกิจไทย ควรจะศึกษาและเข้าใจประเพณี วัฒนธรรม ของกัมพูชา เพื่อลดความขัดแย้งที่ อาจจะเกิดขึ้น และลดความระแวงที่มีต่อกัน

พิรเดช เถียรธีรกร. 2545. ค่านิยมและพฤติกรรมของนักพนันต่อบ่อนคาสิโนในต่างประเทศ:

กรณีศึกษา: บ่อนคาสิโนในสตาร์เวกัส เอนเตอร์เทนเมนต์ ด.ปอยเปต อ.โอวจโรจ จังหวัด บันเตียเมียนเจย ราชอาณาจักรกัมพูชา. สารนิพนธ์สาขามานุษยวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เป็นการศึกษาค่านิยมและพฤติกรรมของนักพนันต่อบ่อนคาสิโนในต่างประเทศโดยศึกษา บ่อนคาสิโน สตาร์เวกัส เอนเตอร์เทนเมนต์ ด.ปอยเปต อ.โอวจโรจ จ.บันเตียเมียนเจย กัมพูชา ซึ่งเป็นบ่อนติดชายแดนไทย บริเวณ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว ซึ่งมีคนไทยเข้าไปมากเฉลี่ยวันละ หนึ่งหมื่นคน มีวงเงินเดิมพันประมาณ 5 หมื่นบาทต่อคน นอกจากนี้ยังพบว่า ในบริเวณชายแดน ผังกัมพูชา ยังมีบ่อนอื่นๆ อีกถึง 7 แห่ง ในบริเวณเดียวกัน

จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมและค่านิยมของนักพนันเกี่ยวกับการเล่นพนันนั้นมีการ เปลี่ยนแปลงไปให้เหมาะสมกับเกมการเล่นการพนันที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ แต่สิ่งที่ไม่เปลี่ยนก็คือ ความต้องการที่จะชนะการพนัน และพบว่าบ่อนคาสิโนในกัมพูชาเป็นบ่อนคาสิโนที่พัฒนาได้อย่าง

รวดเร็วและยังมีนักพนันชาวไทยไปเล่นพนันมากที่สุด เนื่องจากมีความเหมาะสมทั้งทางด้านที่ตั้งที่ไม่ไกลเกินไปและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบวงจรรวมทั้งขนาดและจำนวนบ่อนที่มีพอเพียงต่อความต้องการของนักพนันไทย

พิรพล รักเรียนรบ. 2539. คนไทยเกาะกงกับความมั่นคงของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ปัจจุบันจังหวัดเกาะกงเป็นจังหวัดหนึ่งของกัมพูชา มีประชาชนกัมพูชาเชื้อสายไทย (คนไทยเกาะกง) ซึ่งเป็นกลุ่มคนไทยที่มีความสามัคคี มีความสามารถ มีส่วนร่วมในการเมืองของกัมพูชา ชนบรรมเนียมประเพณี และภาษาเหมือนคนไทย รวมทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนไทย ตามแนวชายแดนมาโดยตลอด

ผลการศึกษาพบว่า จากความสัมพันธ์ทางด้านเชื้อชาติระหว่างคนไทยเกาะกงกับคนไทย และเงื่อนไขของผลประโยชน์ร่วมกันในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยีอันทันสมัยที่คนไทยเกาะกงได้รับ จะทำให้คนไทยเกาะกงมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อประเทศไทย ตราบเท่าที่ประเทศไทยยังมองคนไทยเกาะกงว่าเป็นคนไทย และมีนโยบายการช่วยเหลือคนไทยเกาะกง

ผู้วิจัยได้เสนอแนวความคิดในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคนไทยเกาะกง คือ ส่งเสริมการดำเนินนโยบายความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) โดยมุ่งแต่กลุ่มคนไทยเกาะกงเป็นพิเศษ เพื่อพัฒนาความผูกพันอันดี อันจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคงในด้านต่างๆ ในโอกาสต่อไป และกำหนดกลุ่มคนไทยเกาะกงเป็นกลุ่มเป้าหมาย ในกรณีการปฏิบัติการทางทหารหากเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะในแง่การปฏิบัติการพิเศษ

ไพรัช บุรุษยศรี. 2536. การค้าชายแดนไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและกัมพูชาต่อเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการค้าระหว่างไทยและลาวมีทั้งการค้าในระบบ ซึ่งถูกต้องตามกฎหมายผ่านกระบวนการศุลกากร ประกอบด้วย การค้าปกติ การค้าชายแดน และการค้าผ่านแดน ซึ่งพรมแดนไทยลาวมีความยาวค่อนข้างมาก จึงทำให้มีการค้านอกกระบวนที่มีเจตนาเลี่ยงกระบวนการศุลกากร และเป็นสินค้าที่ผิดกฎหมาย สำหรับช่องทางที่ติดต่อกันมี 3 ประเภท คือ จุดผ่านแดน จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน อุปสรรคทางการค้าไทยและลาว ได้แก่ ด้านบุคคล ทั้งผู้ค้าที่ขาดความจริงจังในการทำการค้า ลาวขาดบุคลากรที่มีความสามารถ และขาดแคลนสาธารณูปโภค และไทยยังมีคู่แข่งการค้า อย่างมาเลเซีย และญี่ปุ่น แต่โอกาสและการลงทุนของนักธุรกิจไทยในลาว ค่อนข้างจะเปิดกว้างอีกทั้งมีความคุ้นเคยกันดี และลาวกำลังพยายามเปลี่ยนแปลงด้านการค้าต่างประเทศ โดยส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

สำหรับกัมพูชา มีสภาพเศรษฐกิจที่บอบช้ำจากสงครามกลางเมืองที่ยืดเยื้อ แต่นักธุรกิจไทยก็เข้าไปทำการค้าในกัมพูชาอยู่แล้ว แต่ในลักษณะที่ต้องผ่านกัมพูชา ฝ่ายที่ยึดครองพื้นที่ เช่น การทำให้ในเขตยึดครองเขมรแดง การทำอัญมณีและการค้าออกระบบตามแนวชายแดน แต่เมื่อไทยต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ความมั่นคงของสหประชาชาติ เพื่อแทรกแซงทางเศรษฐกิจต่อเขมรแดงด้วยการยุติการซื้อขายไม้ซุง น้ำมัน และสภาพสูงสุด สั่งห้ามการส่งออก ทำให้นักธุรกิจไทยประสบความเสียหายเป็นมูลค่ามหาศาล แต่การค้าชายแดนยังคงดำเนินได้อยู่เนื่องจากพื้นที่ที่ติดต่อกัน

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย เพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน ภาครัฐควรเป็นจุดผ่านแดนถาวรให้มีมากขึ้น และขยายเวลาเปิดให้นานขึ้น และมีการกระจายอำนาจสู่ระดับจังหวัด ทางฝ่ายเอกชน ควรมีข้อมูล เกี่ยวกับประเทศคู่ค้าอย่างพร้อมมูลให้แก่ นักธุรกิจผู้ทำการค้ากับลาวและกัมพูชา ด้านนักธุรกิจเองต้องมีการชลอตัว ให้เข้มแข็งเพื่อจะได้มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง

ภุชงค์ รุ่งโรจน์. 2540. อำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดน: ศึกษาเฉพาะ

กรณีจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

จังหวัดชายแดนเป็นส่วนที่ได้รับผลกระทบทางด้านความมั่นคงทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม และยังมีปัญหาเกี่ยวกับเส้นแบ่งเขตแดน จุดผ่านแดน ปัญหาการก่อการร้าย เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาของประชากร อาวุธสงครามและสิ่งผิดกฎหมาย และปัญหาด้านสาธารณสุข ซึ่งจังหวัดสระแก้วนั้นมีพื้นที่ติดกับกัมพูชา ซึ่งมีการสู้รบจากความไม่สงบทางการเมือง ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน และความไม่ปลอดภัยของประชาชนอยู่เสมอ อีกทั้งมีผู้อพยพ และหลบหนีเข้าเมืองเป็นจำนวนมาก

ผลการวิจัยพบว่า อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้วยังไม่สอดคล้องกับบทบาท และภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานดังกล่าว เพราะอำนาจในการพัฒนาและจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาจังหวัดยังอยู่ที่ส่วนกลาง จึงมีข้อเสนอแนะให้ส่วนกลางควรมอบอำนาจในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในความรับผิดชอบของตนให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด

มารีสา โกเศศโยธิน. 2543. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมด้านเกษตรกรรมชาติสำหรับ

ครัวเรือนเกษตรกร บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขา
สิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกในด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการเรียนรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้านเกษตรกรรมธรรมชาติ ผ่านกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม อีกทั้งศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม

สภาพแวดล้อมของครัวเรือนเกษตรกร ก่อนและหลังการวิจัย ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยศึกษาจากเกษตรกร อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่าภายหลังร่วมกระบวนการวิจัย ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกษตรกรมีสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้านธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก เช่น มีการลดการใช้สารเคมีในการเกษตร แล้วหันมาใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืชแทน อันแสดงให้เห็นว่ากระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมมีความเหมาะสมที่จะใช้ในการทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ อันเป็นแนวทางเกษตรกรรมแบบยั่งยืน และเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยสามารถทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมรวมไปถึงสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ดี ในการนำไปปฏิบัติควรคำนึงถึงความต้องการของภูมิปัญญาชาวบ้าน ปัญหาของชุมชน และควรมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วราตรี พันธุมจินดา. 2541. ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ที่มีต่อการ

พัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียน วัยรุ่นในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและ

อารมณ์ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา ในเขตอำเภอ อรัญประเทศ เป็นการศึกษาในแขนงจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ที่มีกระบวนการทดลอง ทดสอบตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ ซึ่งได้ผลของการศึกษานักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์มีระดับสุขภาพจิตในระยะหลังทดลองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการทดลอง

วาริน สุขเสมอ. 2537. การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว:

กรณีศึกษาผลกระทบของชุมชนการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขาการวางผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนได้ให้ความสำคัญของชุมชนเมืองอรัญประเทศ ว่าเป็นประตูติดต่อกับประเทศกัมพูชาโดยตรง มีความได้เปรียบเชิงที่ตั้ง ในการเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าชายแดนภาคตะวันออกแห่งหนึ่งของไทย และหลังจากที่รัฐบาลมีนโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นตลาดการค้า ชุมชนเมืองอรัญประเทศ บริเวณคลองลึก อ. อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วออกสู่นอกเขตเทศบาลตำบลในบริเวณพื้นที่ผังเมืองรวม ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ จึงได้มีการศึกษาปัจจัยทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ

สังคม และประชากรชุมชนเมืองกับทั้งศึกษาบทบาทและภาวะการค้าในตลาดการค้าชายแดน ภาวะปัญหาและบทบาทของชุมชนที่มีผลกระทบจากชุมชนการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

ผลการศึกษาพบว่า ตลาดการค้าชายแดนโรงเกลือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกภาคของไทย มีกิจการการค้าส่งออกและค้าปลีก รวมทั้งเป็นแหล่งส่งสินค้าอุปโภค บริโภค ไปยังประเทศแถบอินโดจีน กิจกรรมดังกล่าวทำให้ภาวะเศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น มีการพัฒนาและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทางลบตามมา เช่น การรุกไล่ที่ สาธารณะ สภาพที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหามลภาวะ ขาดโครงข่ายคมนาคม สำรองที่จะเชื่อมกับถนนสายหลัก

ผู้เขียนได้เสนอแนวทางและมาตรการในการพัฒนาสำหรับพื้นที่ชุมชนเมืองอรัญประเทศ เช่น ให้มีการจัดกลไกเพื่อพัฒนาที่ดินสาธารณประโยชน์ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานโดยเสนอให้สร้างถนนวงแหวนในบริเวณที่มีการขยายตัว ด้านที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม พัฒนาค้างท้องถิ่น พัฒนาด้านอุตสาหกรรมเพื่อผลิตและส่งออก พัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการประกอบอาชีพการค้าและอุตสาหกรรม สำหรับบริเวณตลาดโรงเกลือได้เสนอให้เป็นศูนย์กลางตลาดการค้าชายแดน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถซื้อสินค้าต่างประเทศในราคาถูก เป็นแหล่งการค้าที่ก่อให้เกิดรายได้และเพิ่มอาชีพให้ราษฎรในท้องถิ่น

วิจิต ยาทิพย์. 2540. *ประเทศกัมพูชากับความมั่นคงของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

จากสถานการณ์อันประหลาดทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของกัมพูชาก่อให้เกิดปัญหาต่อประเทศไทยมากมาย มีผู้อพยพเข้ามาในไทยเป็นจำนวนมาก และส่งผลกระทบในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านการบริหารและปกครอง ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา ด้านความปลอดภัย มีโจรผู้ร้าย ยาเสพติดและอาวุธสงครามเข้ามาในไทย และด้านภาพพจน์ของประเทศ

ผู้วิจัยเสนอแนวทางที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหากัมพูชา ดังนี้ ดำเนินนโยบายทางด้านการต่างประเทศ ให้เกิดความปรองดองในประเทศกัมพูชา ใช้มาตรการให้ความช่วยเหลือ ทางด้านการพัฒนา ดำเนินนโยบายถ่วงดุลอำนาจกับประเทศเวียดนาม เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันตนเอง มีการประชาสัมพันธ์และการปฏิบัติการจิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สื่อทุกชนิดที่มีอยู่ และปัญหาตามแนวชายแดนของทั้ง 2 ประเทศ ก็ต้องมีมาตรการที่ได้เด็ดขาด และต่อเนื่องในการรับมือกับการก่อความไม่สงบต่างๆ

วินัย จันทมาศ. 2541. นโยบายต่างประเทศของไทยต่อกัมพูชา ในสมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รายงานวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษานโยบายต่างประเทศของไทยต่อกัมพูชาในสมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของนโยบายในการจัดการการค้าชายแดนและความมั่นคงตามแนวชายแดน ผลสำเร็จดังกล่าวมาจากนโยบายของรัฐและจากการที่ไทยเป็นส่วนหนึ่งของคณะทูตอาเซียน ที่ผลักดันให้เกิดกลุ่มเพื่อนกัมพูชา ซึ่งทำให้กระบวนการเลือกตั้งของกัมพูชาในปี พ.ศ. 2541 ประสบผลสำเร็จ ซึ่งทำให้เกิดความมั่นคงตามแนวชายแดน เห็นได้จากความสำเร็จในการสร้างสันติสุขและความสงบตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ในด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการเป็นจุดผ่านแดนถาวร เป็นผลทำให้รับประโยชน์ในด้านการค้าการลงทุนและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นอันมาก อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีนโยบายบางส่วนที่ทำให้เกิดผลลบต่อประโยชน์ของชาติเช่นกัน

วิบูลย์ศักดิ์ หนีพาล. 2545. การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาบริเวณพื้นที่ภาคอีสาน ตอนล่าง. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

รายงานวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาการปฏิบัติงานของกองกำลังสุรนารีและกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 2 ส่วนแยกที่ 2 ในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ระยะทาง 364 กิโลเมตร ในเขตรับผิดชอบคือจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ จำเป็นที่จะต้องจัดระเบียบพื้นที่นี้ เกิดขึ้นภายหลังสงครามเย็นสิ้นสุดลง เมื่อรัฐบาลของกัมพูชาต้องการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจตามระบบทุนนิยม ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อประเทศไทยบริเวณชายแดนหลายด้าน อาทิ แรงงานต่างชาติดังกล่าว การลักลอบค้าของผิดกฎหมาย การปล้นจี้จับราษฎรไทยไปเรียกค่าไถ่ การลักลอบค้ายาเสพติด การโจรกรรมรถยนต์ข้ามแดน การลักลอบตัดไม้ บ่อนพนันบริเวณชายแดน เส้นเขตแดน และความหวาดระแวงว่ารัฐบาลไทยสนับสนุนกลุ่มต่อต้านรัฐบาลกัมพูชา

ปัญหาเหล่านี้ ทำให้กองทัพภาคที่ 3 และ กรอ. มน. ภาค 2 ส่วนแยกที่ 2 นำแนวคิด “ยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญทั้งในด้านการป้องกันและด้านการพัฒนามาใช้ โดยเสนอแนะให้กองทัพใช้เทคนิคใหม่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ จากเดิมที่ใช้ FORECASTING TECHNIQUE มาใช้เทคนิคการวาดภาพสถานการณ์ (SCENARIO TECHNIQUE) แทน และเสนอว่าการสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดนจะต้องพิจารณาถึงการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านด้วยการทำให้พื้นที่ตามแนวชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย

ศรัญญ์ นิลวรรณ. 2544. ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจภูธรตำบล

ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา: ศึกษากรณีสามสถานีตำรวจภูธรตำบลแนวชายแดน

จังหวัดสุรินทร์. ภาควิชาพัฒนศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการ ตำรวจใน สถานีตำรวจภูธร ตำบล ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณจังหวัดสุรินทร์ในตำบลแรมมุด ตำบลมด ตำบลสะเคา ซึ่งพบว่าตำรวจในสถานีตำรวจภูธรตามแนวชายแดนไทย- กัมพูชา มีความคิดเห็น เกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การในภาพรวมค่อนข้างสูง ทั้งนี้มีปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ระดับ การศึกษา และการตั้งถิ่นฐานรกราก ปัจจัยเรื่องระบบงานที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทำทนาย มี ความหมาย มีขอบข่ายกว้างขวาง ปัจจัยเรื่องความก้าวหน้าและผลสำเร็จในงาน สัมพันธภาพที่ ทำงาน และประสบการณ์ที่น่าประทับใจในการทำงาน ปัจจัยดังกล่าวมานี้มีผลต่อความผูกพันที่มี ต่อองค์การทั้งสิ้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวกับวิธีส่งเสริมความผูกพันต่อองค์การ คือ การอบรมถ่ายทอด ทางสังคมขององค์การ การพยายามเชื่อมโยงผลประโยชน์ของสมาชิกให้ประสานเข้ากับ ผลประโยชน์ขององค์การ รายได้ สวัสดิการ กิจกรรมเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก โอกาสได้ พัฒนาศักยภาพและความก้าวหน้า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานยุติธรรม เป็นต้น

ศักดิ์พล สุขปาน. 2537. การค้าตามแนวชายแดนกับความมั่นคงของชาติ: ศึกษากรณีด้านจังหวัด

ปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผู้เขียนได้ศึกษาเพื่อดูว่ามีปัจจัยใดที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เมื่อมีการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา - ไทย บริเวณจังหวัดปราจีนบุรี อีกทั้งเพื่อให้ทราบว่าจะควรมี มาตรการที่เหมาะสมอย่างไร ที่จะใช้กับการค้าบริเวณชายแดน ในอันที่จะเกิดประโยชน์แก่ ประชาชนในด้านเศรษฐกิจ ความปลอดภัย ผู้เขียนได้แสดงความเห็นไว้ว่า การเปิดจุดผ่อนปรน การค้าตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อให้การค้าตามแนวชายแดนเป็นไปโดยเสรี ขอบด้วย กฎหมายและปลอดภัย มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดูแลอย่างใกล้ชิด อันจะมีผลโดยตรงต่อการลด การค้าตามแนวชายแดนที่ผิดกฎหมาย หรือตลาดมืด ซึ่งจะช่วยให้เกิดความปลอดภัย และเป็น ผลดีต่อส่วนรวมในด้านภาษี เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ และความมั่นคงของ ชาติ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การเปิดเป็นนโยบายในการเปิดจุดผ่อนปรน การค้าตามแนวชายแดน พฤติกรรมอันมีขอบของเจ้าหน้าที่รัฐ พ่อค้า และราษฎรตามแนวชายแดนที่มีผลต่อความมั่นคงของ ชาติ

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. 2540. การพัฒนาจังหวัดบริเวณพื้นที่
หกเหลี่ยมเศรษฐกิจในบทบาทของกระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.

รายงานวิจัยเกี่ยวกับโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง
6 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา จีน เวียดนาม พม่า ลาว ผลกระทบของโครงการต่อเศรษฐกิจในราย
ประเทศ อีกทั้งยังได้กล่าวถึงแนวความคิดเรื่องการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในด้านศักยภาพ
พื้นที่ตามแนวชายแดน ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดจุดผ่านแดน การจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงาน
ของแรงงานต่างชาติดังกล่าว และบทวิเคราะห์อุปสรรค โอกาส และบทบาทในการพัฒนาที่
เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทยในระดับจุลภาค และในระดับมหภาค เป็นต้น

สนั่น ขจรกล้า. 2536. การส่งผู้ลี้ภัย / ผู้พลัดถิ่นชาวกัมพูชาจากประเทศไทยกลับมาตุภูมิ.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

การสู้รบในกัมพูชาทำให้มีประชาชนอพยพเข้ามาในประเทศไทยอย่างมาก ซึ่งรัฐบาลไทย
ได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยให้ประชาคมโลกและองค์กรระหว่างประเทศเข้ามารับผิดชอบ โดยได้
มีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพที่กรุงปารีส เมื่อปี 2534 กำหนดให้ส่งผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นชาว
พม่ากลับมาตุภูมิ ขั้นตอนการส่งผู้ลี้ภัยกลับมีการวางแผนร่วมกัน โดยแบ่งแผนงานออกเป็น 3
ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผนเตรียมการ ขั้นการปฏิบัติ และขั้นฟื้นฟู ซึ่งได้ดำเนินการตามแผนและปรับปรุง
แผนงานใหม่อยู่เรื่อยๆ จนในที่สุด ได้ดำเนินการส่งกลับจนหมดสิ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้
เป็นเพราะ มีความเข้าใจและประสานงานที่ดี ระหว่างรัฐบาลไทย - สภาสูงสุดแห่งชาติกัมพูชา
(SNC) และองค์การสหประชาชาติ รวมทั้งความตั้งใจ ของผู้ลี้ภัยกัมพูชา ที่ต้องการจะกลับไปตั้ง
หลักแหล่งทำมาหากินในกัมพูชา ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญ

แต่ในการแก้ไขปัญหานี้เรื่องอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดสันติภาพในกัมพูชา ยังไม่บรรลุนิติ เช่น การลด
อาวุธ การคลายกองกำลัง เป็นต้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหาวกัมพูชาจะกระทำไม่ได้โดยไม่ให้เกิด
ปัญหาจะต้องยึดหลักการปกครองในชาติ สำหรับรัฐบาลไทยต้องประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติการ
จิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง ควรเรียกร้องให้ผลการดำเนินฟื้นฟูบูรณะประเทศกัมพูชาอย่างเร่งด่วน และ
ฝ่ายทหารควรพร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และสนับสนุนการปฏิบัติให้บรรลุ
เป้าหมาย

เสรี แสงจันทร์. 2541. การนำเข้าและการจำหน่ายไม้แปรรูปจากประเทศกัมพูชาที่ผ่านอำเภอ
คลองใหญ่ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาศิลปการศึกษาด้าน
ป่าไม้ คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประมวลและวิเคราะห์นโยบายและวิธีการนำเข้าไม้
มูลค่าและปริมาณการนำเข้าโดยรวม และที่นำเข้าจากประเทศกัมพูชา โดยเฉพาะไม้แปรรูปที่
นำเข้าผ่านอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด รวมถึงเส้นทางการกระจายไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ของ
ประเทศ

ผลการศึกษาครั้งนี้ ในด้านนโยบาย พบว่าประเทศไทยยังไม่มีนโยบายสนับสนุนการ
นำเข้าไม้ที่ชัดเจน ในเรื่องการนำเข้าไม้ พบว่า ระเบียบการนำเข้าไม้มีความซับซ้อนมาก ดังนั้น เพื่อ
รักษาอุตสาหกรรมไม้ของประเทศเอาไว้ในระยะสั้นและระยะกลาง จึงควรลดขั้นตอนการปฏิบัติ
และจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลง และควรมีมาตรการสนับสนุนผู้ประกอบการค้าและ
อุตสาหกรรมไม้อย่างต่อเนื่อง ในระยะยาว ต้องส่งเสริมการปลูกป่าทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น
เพื่อให้สามารถพึ่งพาวัตถุดิบภายในประเทศได้เอง ในส่วนของมูลค่าและปริมาณการนำเข้า
โดยรวม พบว่ามูลค่าการนำเข้าไม้จากต่างประเทศเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2533 จนถึงปี 2539 และลดลง
เล็กน้อยจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย สรุปแล้วไม้นำเข้าในเขตอำเภอคลองใหญ่ มีมูลค่าและ
ปริมาณถึง 70-98 % ของไม้นำเข้าจากกัมพูชาทั้งหมด ตั้งแต่ปี 2533-2540

ชนิดของไม้ที่นำเข้าเป็นไม้ยาง กระบาก พนอง ตะเคียนทอง ซึ่งนำเข้ามากที่สุด สำหรับ
ตลาดของไม้นำเข้าเหล่านี้อยู่ที่- จังหวัดตราด กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา ลพบุรี นนทบุรี
ขอนแก่น อุดรธานี ปทุมธานี อุบลราชธานี และสมุทรปราการ ส่วนผู้ประกอบการนำเข้าไม้จากกัมพูชาใน
เขต อ. คลองใหญ่มีจำนวน 23 ราย ส่วนผู้ประกอบการที่สั่งซื้อมีจำนวน 652 แห่ง

สมชาย อรุณธัญญา. 2539. การศึกษาปัญหาการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้าน
ป้องกันตนเองชายแดนไทย จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขา
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัญหาของโรงเรียนในเขตภูมิภาคโดยเฉพาะจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา ยังคงมีปัญหา
ในการจัดการ โดยเฉพาะในการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาปัญหาการ
บริหารงานระดับประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ โดยศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย จังหวัด
สระแก้ว

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานมีดังนี้ คือ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ มีเอกสารและแผนการจัดประสบการณ์ไม่เพียงพอ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นได้ อีกทั้งยังขาดงบประมาณในการสนับสนุนจัดซื้อ การสอน ประการที่สอง คือปัญหาการบริหารงานบุคคล ขาดแคลนครูที่จบการศึกษาสาขาอนุบาล หรือปฐมวัยโดยตรง ประการที่สาม ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองติดภารกิจจึงไม่ค่อยมาประชุมพิเศษ นักเรียน ประการที่สี่ ปัญหาบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ซึ่งปัญหาวิธีปฏิบัติมีขั้นตอนมาก ประการที่ห้า การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น มีที่นอน เครื่องนอนไม่เพียงพอ ประการที่หก ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนซึ่งไม่สามารถให้บริการชุมชนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ได้

ศูนย์ ภาสข. 2539. นโยบายต่างประเทศของไทย: ศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ต่อปัญหากัมพูชา (4 สิงหาคม ค.ศ. 1988 ถึง 23 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1991). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษานโยบายต่างประเทศของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ต่อปัญหากัมพูชา โดยเน้นปัจจัยที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้งและปฏิสัมพันธ์ลักษณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานและบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกำหนดนโยบายต่างประเทศ และการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย อันเกี่ยวข้องกับประเด็นการค้าชายแดน โดยที่ จากการที่รัฐบาลประกาศนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า เพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า นักธุรกิจไทยไม่ประสบความสำเร็จมากเหมือนกับที่มีการประชาสัมพันธ์เอาไว้ ทั้งนี้สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่ง มาจากปัญหาการสู้รบในกัมพูชาที่ยังคงดำเนินอยู่ ภายหลังความล้มเหลวของการเจรจาสันติภาพครั้งต่างๆ ที่ดำเนินไปในสมัยพลเอกชาติชาย

สุรพงษ์ รัตนโคตร. 2543. สมรรถภาพกลไกของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนในเขตชายแดน

จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาพลศึกษา คณะการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษาสมรรถภาพ กลไก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพลศึกษา ทั้งนี้ได้ศึกษาจากกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในชายแดนจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพ กลไก ของสมาคมกีฬาสมัครเล่น แห่งประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการทดสอบ ยืนกระโดดไกล ลูกนั่ง ดันพื้น วิ่งกลับตัว วิ่ง 5 นาที เป็นต้น

อนิรุต สงเคราะห์. 2543. การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์การเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เป็นการศึกษาด้านการเกษตรในอาณานิคมบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว เพื่อศึกษาการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย ซึ่งผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มักเป็นเพศชาย เป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมักนำความรู้วิชาไม้ผล วิชาสวนผัก ไปใช้มากที่สุด วิชาเกษตรประยุกต์และวิชาสัตว์เล็ก (สุนัข) มีการนำไปใช้น้อยที่สุด ผู้ฝึกอบรมมีเจตคติที่ดีต่อการฝึกอบรม เห็นว่าเป็นโครงการที่ดี ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการนำความรู้ที่ได้รับการอบรมไปใช้ คือ เรื่องขาดปัจจัยในการลงทุน

อนุสิทธิ์ เพชรสัมพันธ์. 2536. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา

โรงเรียนในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา (ปชด) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

เป็นงานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งที่มุ่งศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาโรงเรียนในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้สำรวจความพึงพอใจในเรื่องนโยบายการบริหาร ด้านการบริหารสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เงินเดือน ผลประโยชน์เกื้อกูล

ด้านลักษณะงาน ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน ด้านความรับผิดชอบ และปริมาณงานด้านการยอมรับนับถือในผลงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านผลสัมฤทธิ์ของงานและเปรียบเทียบความพึงพอใจจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง

ผลการศึกษาพบว่า ครูประถมศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมาก

อริศรา คานติศาสน์ และไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์. 2541. โครงการศึกษาการให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่กลุ่มประเทศอินโดจีน (ลาว เวียดนาม กัมพูชา). คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เป็นการศึกษาในทางเศรษฐศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่กลุ่มประเทศอินโดจีนและพม่า หลังจากที่กลุ่มประเทศดังกล่าวเปิดตัวต่อประชาคมในด้านการค้ามาก

ขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียกับประเทศไทย จากการศึกษาพบว่ามีความเป็นไปได้ที่ไทยจะ
ให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่กลุ่มประเทศอินโดจีนและพม่า ซึ่งจะทำให้การค้าระหว่างไทยกับกลุ่ม
ประเทศเหล่านั้นขยายตัวเร็วขึ้น

อาชวินทร์ เศวตเศรณี. 2539. การใช้กำลังประชาชนป้องกันชายแดนไทย-กัมพูชา: ศึกษาเฉพาะ
กรณีในเขตกองทัพภาคที่ 1. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

สถานการณ์บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้เกิดผล
กระทบต่อความมั่นคงตามแนวชายแดน และภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อแนวชายแดนก็เป็น
อุปสรรคในการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง เช่น ปัญหาการลักลอบค้าของผิดกฎหมาย การหลบหนีภัยจากการ
สู้รบ การค้าอาวุธสงครามและสิ่งผิดกฎหมาย และความไม่ชัดเจนของเขตแดน คณะรัฐมนตรีจึงได้
มีมติให้จัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา เมื่อ ตุลาคม 21 ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว
ในปัจจุบัน เพื่อเป็น“ปราการหลังประชาชน” ซึ่งการใช้กำลังประชาชนป้องกันชายแดน มี
ความสำคัญอย่างยิ่ง ในงานด้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งแนวทางการใช้กำลังประชาชน
คือ การจัดหน่วยกำลัง การบรรจุกำลังและการฝึก การปฏิบัติงานร่วมกับกำลังทหารและกำลังกึ่ง
ทหาร และการพัฒนาสิทธิของกำลังประชาชน

เอกชัย ชมสุวรรณ. 2546. การกำหนดแนวทางป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบ
ของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร.

ผู้วิจัยทำการศึกษารื่องกองทัพกับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดย
ศึกษากรณีพื้นที่ชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชาในความรับผิดชอบของกองบัญชาการป้องกัน
ชายแดน จันทบุรีและตราด (กปช. จต.) ซึ่งมีความยาว 256 กิโลเมตร มีสภาพเป็นป่าทึบและ
เทือกเขา ทำให้มีความเป็นไปได้ว่ากลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดจะเลือกพื้นที่ชายแดนด้านนี้เป็นอีกพื้นที่
หนึ่งในการผลิตและลักลอบจำหน่ายยาเสพติดในประเทศไทย

ผู้วิจัยเสนอแนะให้กองทัพพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร พัฒนความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศและสร้างชุมชนเข้มแข็ง

ออมทรัพย์ ดีล้ำ. 2544. พฤติกรรมการใช้วิธีการป้องกันโรคมาลาเรียของชาวบ้านตามแนว

ชายแดนประเทศไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

สาขาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เนื่องจากพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดสุรินทร์ ยังคงมีปัญหาเรื่องโรคภัย
อยู่มาก เช่น โรคมาลาเรีย ดังนั้นในงานวิจัยเรื่องนี้จึงมีจุดประสงค์ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้วิธี
ป้องกันโรคมาลาเรียของชาวบ้านตามแนวชายแดน กับทั้งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
การใช้วิธีการป้องกันโรคมาลาเรียของชาวบ้าน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวบ้าน ในอำเภอสังขะ
บัวเขต และกิ่งอำเภอพนมดงรัก

ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านมีพฤติกรรมการใช้วิธีการป้องกันโรคมาลาเรียโดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ซึ่งมีความแตกต่างกันตามปัจจัยเรื่องเพศ อาชีพ การรับรู้ ความเสี่ยงในการเกิด
โรคมาลาเรีย การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากแหล่งต่างๆ ที่
เกี่ยวกับโรคมาลาเรีย

อัมพล หันทอง. 2539. ผลกระทบของการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ต่อการเปลี่ยนแปลงทาง

เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว 2534-2535.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา สาขา

วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หลังจากที่มีการเปิดโครงการให้มีการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้น
มา ก็ได้ทำให้เกิดผลกระทบต่อคนในพื้นที่ในด้านต่างๆ ในการศึกษาเรื่องนี้จึงได้ศึกษาผลกระทบ
ทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการเปิดการค้าชายแดนโดยจะศึกษา
จากเกษตรกรในพื้นที่อำเภออรัญประเทศ ทั้งกลุ่มที่อยู่ใกล้จุดค้าขายและกลุ่มที่อยู่ไกลจุดค้าขาย

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ในปี พ.ศ. 2535 ลักษณะเศรษฐกิจทั่วไปของเกษตรกรที่อยู่ใกล้จุด
ค้าขายแดนและกลุ่มที่อยู่ไกลจุดค้าขายแดน มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นจากเดิมในปี พ.ศ. 2533
พบว่ารายได้เฉลี่ยสูงขึ้นถึงสามหมื่นกว่าบาทต่อครอบครัว ประชาชนในบริเวณชายแดนจึงต้องการ
ให้เปิดจุดค้าขายแดนต่อไป และให้เกษตรกรเข้าไปมีกิจกรรมค้าขายในบริเวณดังกล่าว

หนังสือ

เขียน ธีระวิทย์ และสุนัย ผาสุก. 2543. *กัมพูชา: ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ในบทที่ 5 เรื่องเศรษฐกิจกัมพูชา ได้กล่าวถึงประเด็นการค้าชายแดนในเรื่องของธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมโดยเฉพาะธุรกิจการท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่ข้ามแดนจากไทย เพื่อเข้าไปชมหรือเล่นการพนันที่เกาะกงและที่โบราณสถานเขาพระวิหาร โดยได้ให้สถิตินักท่องเที่ยวจากฝั่งไทยในปี ค.ศ. 1998 และ 1999 โดยในบทที่ 8 เรื่องความสัมพันธ์กับต่างประเทศได้กล่าวถึงลักษณะสินค้าที่มีการนำเข้ามาส่งขายตามบริเวณแนวชายแดน โดยเฉพาะด้านทางบกทั้งจุดผ่านแดนชั่วคราวและถาวร ซึ่งมักเป็นสินค้าอุปโภค บริโภค

ณรงค์ พ่วงพิศ. 2544. *ย้อนอดีตความสัมพันธ์ไทยกับเพื่อนบ้านช่วง พ.ศ. 2549-2506*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ในบทที่ 2 ของหนังสือเรื่องนี้ ได้กล่าวถึงปัญหาเขาพระวิหารและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา ซึ่งได้กล่าวถึงความขัดแย้งไทย – กัมพูชา ในช่วงสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี อันเนื่องมาจากการแย่งชิงเขาพระวิหาร บริเวณชายแดนจังหวัดศรีสะเกษ โดยในบทที่ 2 นี้จะเล่าความเป็นมาของความขัดแย้ง และความพยายามของไทยที่จะจัดปัญหาข้อขัดแย้งอย่างสันติวิธี อีกทั้งได้กล่าวถึงนโยบายต่างประเทศในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับท่าทีของรัฐบาลกัมพูชา เกี่ยวกับปัญหาชายแดนขณะนั้น

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. 2539. *สงครามดินใน 5 ประเทศ: การเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม*. สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. กรุงเทพฯ.

สืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติในเรื่องดังกล่าว ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักวิชาการทั้ง 5 ประเทศแล้ว (ไทย จีน ลาว กัมพูชา พม่า) ยังเป็นการเล็งเห็นถึงการเผยแพร่ความรู้ ซึ่งจะทำให้มีการส่งเสริมและสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามต่อไป โดยมีกล่าวถึงเบื้องหลังประเพณีปีใหม่ทั้ง 5 ประเทศ ,สงครามล้านนา : ปีใหม่เมือง , ประเพณีสงครามดินล้านนา , เทศกาลสาดน้ำของชนชาติไตในญวนนาน , เทศกาลสาดน้ำ นิทานพื้นบ้านของชนชาติไทในสิบสองปันนา , เทศกาลสาดน้ำ

เทพปกรณัมอันเก่าแก่ของชนชาติไท. สงครามตีในประเทศกัมพูชา, วันปีใหม่พม่า ความผสมผสาน
กลมกลืนกันระหว่างคติดั้งเดิมและพุทธศาสนา ,เทศกาลสาดน้ำในพม่าและงานบุญปีใหม่มลาว

บุญเรื่อง คัษมาย์. 2543. บันทึกความทรงจำ กัมพูชา กับ สงครามล้างเผ่าพันธุ์ และ ศูนย์อพยพใน
ประเทศไทย. สุรินทร์: อาศรมภูมิปัญญา สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงความเป็นมาของสงครามกัมพูชาและการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ มา
จนถึงการอพยพเข้าสู่ประเทศไทยของชาวกัมพูชา ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวถึงศูนย์อพยพเขมรในประเทศไทย
ไทยที่ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2522 บริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เช่น ศูนย์อพยพสระแก้ว ศูนย์
อพยพไม้รูด จังหวัดตราด ศูนย์อพยพสมเด็จพระนโรดมสีหนุ จังหวัดสุรินทร์ ศูนย์อพยพเขากะจอก
(ไรต์ 8) ณ อำเภอคลองหาด จังหวัดปราจีนบุรี ฯลฯ

ทั้งนี้ได้รวบรวมรายชื่อศูนย์อพยพไว้พร้อมกับชื่อผู้นำศูนย์ ฯ และจำนวนประชากรที่อยู่ใน
ศูนย์ต่างๆ

ประไพศรี สวัสดิ์อำไพรักษ์ และคนอื่นๆ. 2544. การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว.

เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออก และการนำเข้าสินค้าตามแนวชายแดนไทย-
กัมพูชา บริเวณจังหวัดสระแก้ว โดยมีข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสระแก้วและกัมพูชา กฎระเบียบ
ทางการค้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการค้า โครงสร้างทางเศรษฐกิจ เส้นทางคมนาคมขนส่ง
มูลค่าการค้าชายแดน สถิติการจับกุมสินค้าลักลอบ ภาวะการลงทุน การให้สิทธิพิเศษทางการค้า
แก่กัมพูชา ปัญหาการค้าไทยกัมพูชา รายชื่อผู้นำเข้าสินค้าชาวกัมพูชา รายชื่อผู้ส่งออกสินค้าชาว
ไทย กฎหมายการลงทุนของกัมพูชา แนวทางปฏิบัติในการเดินทางเข้า-ออก ณ จุดผ่อนปรนด้าน
จังหวัดสระแก้ว ข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทย-กัมพูชา ว่าด้วยการสัญจรข้ามแดนระหว่างประเทศ
ทั้งสอง

ประกอบ ผลงาม. 2538. เขมรถิ่นไทย. สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์

สถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม.

กลุ่มชาติพันธุ์ เขมรถิ่นไทย คือผู้ที่พูดภาษาเขมรซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทยตามแนว
ชายแดนไทย-กัมพูชา เช่น จ. บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ตราด สระแก้ว ปราจีนบุรี สุรินทร์ ฯลฯ ซึ่งผู้เขียน
ได้ตระหนักว่ากลุ่มชาวเขมรถิ่นไทยมีประวัติศาสตร์ร่วมกับรัฐไทยมานานแล้ว และเป็นกลุ่มคนที่มี
วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นที่น่าสนใจในการศึกษา ในหนังสือเล่มนี้จึงได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชาวเขมร
ถิ่นไทย ในประเด็นต่างๆ เช่น ภาษา โครงสร้างทางสังคม การเมือง ประเพณี โดยได้ใช้วิธีการ

สัมภาษณ์คนท้องถิ่น และศึกษาจากเอกสารสำคัญต่างๆ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ บนแผ่นดินไทย เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติในด้านอื่นๆ ต่อไป

พูนทรัพย์ รงคุปตวนิช และคนอื่นๆ. 2540. *กัมพูชา: บรรณนิทัศน์สิ่งพิมพ์และแหล่งสนเทศ*.

สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

หนังสือบรรณนิทัศน์ สิ่งพิมพ์ และแหล่งสารสนเทศ รวมงานเขียนทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เกี่ยวกับกัมพูชา ที่เขียนไว้เป็นภาษาไทย ผู้รวบรวมทำการค้นคว้าระหว่างเดือนมิถุนายน 2538 – กันยายน 2538 จากห้องสมุดต่างๆ ในประเทศไทย โดยแบ่งเป็นหนังสือ บทความในหนังสือ บทความในวารสาร บทความในนิตยสาร และวิทยานิพนธ์

สถาบันวิจัยข้าว กรมวิชาการเกษตร. 2542. *สนองเบื้องพระยุคลบาท อนุรักษ์และพัฒนาข้าวไทย*.

กรุงเทพฯ.

หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอ หลักการของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งโครงการต่างๆ มากมายในหลายจังหวัด ในส่วนของชายแดนไทย – กัมพูชานั้น ได้มีการกล่าวถึงโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี-สระแก้ว และโครงการบริการวิชาการเกษตรในเขตพื้นที่ เฉพาะชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอตาพระยา อำเภออรัญประเทศ และอำเภอคลองหาด จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

สายสวรรค์ วัฒนพานิช. 2537. *สู่ทางขยายการค้าและการลงทุนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐ*

กัมพูชา. กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. กรุงเทพฯ: บริษัทปฤษฎางค์.

เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจขยายการค้าการลงทุน โดยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา เช่น ข้อมูลเรื่องการค้า สินค้า จุดผ่อนปรน จุดผ่านแดนทั้งชั่วคราวและถาวร สถิติการค้าไทย-กัมพูชา นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสในการลงทุนของไทยในกัมพูชา และข้อมูลเศรษฐกิจการค้าเบื้องต้นของกัมพูชา

บทความ

พรพิมล งามเทว. 2541. "ผลการรักษาผู้ป่วยมาลาเรียชนิดฟัลซิพารัมที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนติดเชื้อจากบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาที่เดินทางกลับภาคใต้ พ.ศ. 2536." *มาลาเรีย*. ปีที่ 33, ฉบับที่ 3 (พ.ศ.-ม.ย.41) : 129-136.

คณะผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบระดับการตอบสนองของเชื้อมาลาเรียชนิดฟิลิซบาร์มด้วยยา เมโฟลควิน/ซัลฟาดอกซิน/ไพริเมธานิน ในกลุ่มผู้ป่วยติดเชื้อมาจากพื้นที่ที่เป็นแหล่งของเชื้อมาลาเรีย ฟิลิซบาร์มชนิดดื้อยา ในรายที่อาการไม่รุนแรงและเพิ่งอพยพกลับภาคใต้ การทดสอบและ วิเคราะห์ผล ใช้วิธี *invivo* extended 28-day test ขององค์การอนามัยโลก ผลพบว่า ผู้ที่ติดจาก ภาคใต้ หายจากโรคภายใน 28 วัน มากกว่าร้อยละ 90 ซึ่งต่างจากผู้ติดจากกัมพูชา จึงควรรักษา ผู้ป่วยที่รับเชื้อจากกัมพูชา ด้วยยาที่เหมาะสม เพื่อลดความทุกข์ทรมาน และลดแหล่งแพร่เชื้อ การ ดื้อยา และงบประมาณในการจัดซื้อยา

วิชัย สติมัย และคนอื่นๆ. 2542. "การศึกษานโยบายของผู้ให้บริการภาคเอกชนในการควบคุมโรค มาลาเรีย." *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 34 ฉบับที่ 5 : 239-240.

ทำการศึกษาที่ อ.บุญทริก จ.อุบลราชธานี โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกทั้งผู้ให้บริการ รักษากลุ่มเอกชนและผู้มารับบริการ ซึ่งผู้ให้บริการภาคเอกชนในที่นี้ได้แก่ คลินิก, ร้านขายยา, หมอฉีดยาพื้นบ้าน, และร้านขายของชำ ซึ่งพบว่าสถานที่ดังกล่าวไม่ได้ทำการรักษาผู้ป่วยหากแต่ แนะนำให้ไปมาลาเรียคลินิกหรือโรงพยาบาลบุญทริกแทน

อุษา เล็กอุทัย. 2542. "ปัจจัยความรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคมาลาเรียของครู สังกัดสำนักงานการประถม อำเภอ เขาสมิง จังหวัด ตราด." *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 : 58-59.

ศึกษาจากครู 172 คน โดยใช้แบบสอบถาม ส่วนใหญ่อายุ 35-44ปี ระหว่างครูที่เคยป่วย กับไม่เคยป่วยมีปัจจัยที่แตกต่างกันในด้านอายุ เพศ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การ เดินทางไปที่อื่นก่อนป่วย และแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ แต่ไม่แตกต่างกันในปัจจัยระดับ การศึกษาและอาชีพ แต่ในด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคของทั้งครูที่เคยป่วยและ ไม่เคยป่วยอยู่ในเกณฑ์ดี

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

กษิธิษฐ์ นาคสุวรรณ. 2542. *ความเหมาะสมของระบบพัฒนาโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเอง ชายแดนในภาวะการณ์ปัจจุบัน: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดจันทบุรี และตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันพัฒนบริหาร- ศาสตร์.

กิตติพันธ์ กาญจนพิพัฒนกุล. 2540. การพัฒนาหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา
ศึกษาเฉพาะกรณีความร่วมมือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน. กรุงเทพฯ:
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

จิราพร กองทอง. 2540. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวบริเวณด่านช่องจอม
อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันพานิชยวิ. 2537. รายงานวิจัยเรื่องการค้าและการขนส่งใน
ภูมิภาคอินโดจีน. กรุงเทพฯ: สถาบันพานิชยวิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลวัฑฒ์ นรินทร์ธรางกุล. 2537. กัมพูชา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไตรมิตร ยิสารคุณ. 2542. ปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดโรคมาลาเรียในประชาชนบริเวณชายแดนประเทศ
ไทย-กัมพูชา เขตอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด. ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

นภาพร มนต์ทอง. 2546. โครงการศึกษาการพัฒนากระบวนการสวัสดิการสำหรับเด็กยากจนและด้อย
โอกาสในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์: รายงานวิจัยย่อยฉบับสมบูรณ์.
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

นิวัต สุโพธิ์. 2538. การพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาด้านอาชีพสำหรับราษฎรไทยที่อยู่
อาศัยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเทคโนโลยี
ทางไกล คณะศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บงกช วงษ์ไทย. 2537. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ช่วง
ปี 2523-2533. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ประสิทธิ์ นรากร. 2543. บทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนบริเวณจุดผ่อนปรนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประไพ เจริญบุญ. 2540. การผสมผสานวัฒนธรรมชาวไทย-ลาว และชาวไทย-เขมรในพิธีม้งก๊วลจองไต ที่บ้านดม อำเภอสังขระ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปราโมทย์ นิลกำแหง. 2536. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวกวยเยอในจังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปิยวุฒิ ปิยะมาตย์. 2546. โครงการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรชัย สามีเมือง. 2541. อุปสรรคของการลงทุนของไทยในภูมิภาคอินโดจีน. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ หลักสูตรเศรษฐศาสตรรัฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พัชรินทร์ พูลกระจำง. 2540. รายงานการศึกษาเรื่องการพัฒนากองทุนเพื่อเยาวชนในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พินิจ ลาภธนานนท์. 2546. การศึกษาปัญหาเสียดินแดนพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออก กรณีจังหวัดตราดและจังหวัดสระแก้ว. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูวสิทธิ์ สินไชยกิจ. 2544. การค้าไทย-กัมพูชา. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มารีสา โกเศยะโยธิน. 2543. การศึกษาภูมิปัญญาพื้นบ้านในการพึ่งพาตนเองของชุมชนเพื่อการพัฒนายั่งยืนของประชาชนบริเวณจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชาภาคตะวันออก: ศึกษากรณีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด. กรุงเทพฯ: ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.

มาริสสา โกเศยะโยธิน. 2541. รายงานการวิจัยประเมินผลโครงการอบรมประชาชนเพื่อพัฒนา
ช่างฝีมือหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

มาริสสา โกเศยะโยธิน และคนอื่นๆ. 2543. รายงานการวิจัยเทคนิคเกษตรธรรมชาติแบบ MOA กับ
การพัฒนาอาชีพการเกษตรของราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านตะวันออก.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว กรมการศึกษานอก
โรงเรียน.

รวีวรรณ หิรัญสุข. 2544. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-กัมพูชา: ศึกษาภายหลังการเลือกตั้ง
ค.ศ. 1993. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มนัส คำภักดิ์. 2541. กรมศุลกากรกับการพัฒนาการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร.

วัชรินทร์ ยงศิริ. 2537. ศักยภาพทางเศรษฐกิจของกัมพูชาและสู่ทางการลงทุนของไทย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมนึก ขวัญเมือง. 2543. ศึกษาสภาพความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของ
หมู่บ้านตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เขตการศึกษา 11. สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 11 นครราชสีมา.

สมศักดิ์ คำรงสุนทรชัย. 2541. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ของกัมพูชา: ปัญหาและอุปสรรค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์.

สุรพล กมลอาสน์. 2539. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชากับความมั่นคงของไทย. กรุงเทพฯ:
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

สุวรรณี เจริญนาน. 2543. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความมั่นคงแก่
ชุมชนชายแดนไทย-กัมพูชา ในอำเภอสอยดาว. งานนิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อมรทิพย์ อมราภิบาล. 2543. ย้ายถิ่นข้ามพรมแดนและการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ บริเวณ
ชายแดนไทย-กัมพูชา: กรณีศึกษาอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. มหาวิทยาลัย
แม่โจ้.

อิสริยา ตั้งเกียรติ. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนไทย-
กัมพูชาด้านจังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
บูรพา.

อรภัทร ทิมพิทักษ์. 2543. การค้าตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชาในเขตจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อัญชลี พัตร์เกิด. 2546. ไทยกับสถานการณ์การจลาจลในกัมพูชา 29 มกราคม 2546.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

หนังสือ

กรมการค้าต่างประเทศ. 2546. สถิติการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย พม่า ลาว กัมพูชา ปี 2545.
กรุงเทพฯ: กลุ่มสารสนเทศด้านการค้า สำนักมาตรฐานการพิเศษทางการค้า กรมการค้า
ต่างประเทศ.

เจียน ชีระวิทย์. 2540. บรรณานุกรมภาษาไทย กลุ่มประเทศอินโดจีน : เวียดนาม กัมพูชา และ
ลาว (พ.ศ. 2518-2539). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสถาบัน
เอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เฉลิมชัย นวลน้อม. 2542. มาตรการช่วยเหลือผู้ส่งออก. ปทุมธานี: สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชลธิชา สัตยาวัฒนา. 2546. บทเรียนจากเหตุการณ์ความรุนแรงในกัมพูชา.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2540. การสำรวจแนวพรมแดนไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2543. ท้องตะเข็บแดนสยาม: การสำรวจแนวพรมแดนไทย-พม่า-ลาว-
กัมพูชา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จี.เอ. อินเตอร์เนชันแนล อินฟอร์เมชั่น. 2541. โครงการศึกษาอุปสงค์ของตลาดกัมพูชา: บทสรุป
สำหรับผู้บริหาร. รายงานเสนอกรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์.

ธีระ นุชเปี่ยม. 2542. การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองกัมพูชา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ.

ธนาคารไทยทุน. 2536. การค้าไทย-อินโดจีน. กรุงเทพฯ.

นวน เฝื่อน และบุญเรือง คัชมาย์. 2543. ก้าวตรงไปยังทิศตะวันตกและอินโดจีนในปี 2000.
สุรินทร์: อาศรมภูมิปัญญา สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

นิตย มาศะวิสุทธิ. 2542. SMEs กับการพัฒนาเศรษฐกิจในอินโดจีน. สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียง
ศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทอง ธาธา. 2541. ข้อพิพาทเรื่องอธิปไตยเหนือดินแดนเขาพระวิหารระหว่างกัมพูชากับไทย พ.ศ.
2501-2505. กรุงเทพฯ: ฉัตรพรทิ.

วิทยา สุจริตธนาภิรักษ์. [ม.ป.ป.]. การค้าชายแดน. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2538. ความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2541. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ
ชายแดนไทย-กัมพูชา: สรุปสำหรับผู้บริหาร. ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักนายกรัฐมนตรี. 2538. *คู่มือการลงทุนในกัมพูชา*. กรุงเทพฯ.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว. 2544. *การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว*. สระแก้ว.

ธุรกิจ จุฬาลงกรณ์. 2547. *เปิดเส้นทางการค้า-ลงทุน 6 เศรษฐกิจ: จีนตอนใต้ พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา*. กรุงเทพฯ: อินฟอรมีเดียบุ๊คส์.

บทความ

"ขยายฐานสู่กัมพูชา: แนวร่วมใหม่.....ตลาดโลกปี 2545." 2544. *ผู้ส่งออก*. ปีที่ 15 ฉบับที่ 336 (ปีเศษแรก ส.ค. 2544) : 8-13 .

เดือนเต็ม ศรีสงวน. 2536. "การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานต่อเนื่อง เมื่อสิ้นสุดโครงการครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเสริมความมั่นคงแห่งชาติและการพึ่งพาตนเองของราษฎรไทย บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ." *วิจัยสันเทศการศึกษานอกโรงเรียน*. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค. 2536) : 69-71.

ธนาคารทหารไทย. 2539. "ภาวะเศรษฐกิจและการลงทุนของกลุ่มประเทศอินโดจีนและเมียนมาร์." *เศรษฐกิจสนเทศ ธนาคารทหารไทย*. ปีที่ 5 ฉบับที่ 5 (พ.ค. 2539) : 1-26.

พงศ์วัฒนา เจริญมาญ. 2540. "15 ปี ในความสำเร็จของข้าราชการพัฒนาหมู่บ้านชายแดนไทย-กัมพูชา." *วิเทศ*. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย. 2540) : 9-14.

พรพิมล งามเทวาร์. 2540. "การป้องกันควบคุมโรคมาลาเรียในกลุ่มผู้อพยพชาวกัมพูชาในจังหวัดชายแดนช่วงกรกฎาคม-กันยายน 2540." *มาลาเรีย*. ปีที่ 32 ฉบับที่ 5 (ก.ย.-ต.ค. 2540) : 235-238.

ภัทรจิต จุมพล. 2538. "ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง." *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*. ปีที่ 32 ฉบับที่ 4 (ก.ค.-ส.ค. 2538) : 63-72.

วัชรวิทย์ พุ่มทอง. 2545. "ชายแดนไทย-กัมพูชา จากสนามรบสู่สนามการค้า." *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*. ปีที่ 39 ฉบับที่ 2 (มี.ค.-เม.ย. 2545) : 64-67.

ศรีพร สมบุญธรรม. 2539. "สรุปการประชุมสาขาท่องเที่ยวของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง." *จุลสารการท่องเที่ยว*. ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 (ก.ค.-ก.ย. 2539) : 44-51.

สวาท เกตุงาม. 2543. "สาธารณสุขไทย-กัมพูชา ร่วมรณรงค์: คุ่มเข้ม 'ไข้มาลาเรีย' ชายแดน." *จุลสารเลขที่ 002884*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุธรรม นันทมงคลชัย. 2545. "พฤติกรรมและการแสวงหาการรักษาสุขภาพของแรงงานชาวเขมรที่ทำงานในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา." *วารสารสาธารณสุขศาสตร์*. ปีที่ 32 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค. 2545) : 178-189.

สุรสิทธิ์ จรรยาเพศ, มาลินี เชษฐโชติศักดิ์ และไตรวุฒิ นพรัตน์. 2540. "สมาชิกใหม่อาเซียน ไทยได้อะไร." *รายงานเศรษฐกิจ ธนาคารกรุงไทย*. ปีที่ 30, ฉบับที่ 4 (เม.ย. 2540) : 49-64.

สมชาติ ธรรมศิริ. 2536. "ไทยกับพันธกรณีตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการเลือกตั้งในกัมพูชา: ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการทางเศรษฐกิจ." *จุลสาร*. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (มิถุนายน 2536). สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน.

อดิสร แสมแย้ม. 2547. "ชายแดนบนพลวัตและมิติด้านสังคม ของความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน." *วิทยุสราญรมย์*. ปีที่ 6 ฉบับที่ 22 (ม.ค.-มี.ค. 2547) : 145-164.

อมรวิทย์ อมรภิบาล. 2543. "การย้ายถิ่นข้ามแดนและการแพร่ระบาดของโรคเอดส์บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา: กรณีศึกษาอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว." *ประชากรศาสตร์*. ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 (ก.ย. 2543) : 41-59.

เอกสารประกอบการสัมมนา รายงานการประชุม

คำแถลงข่าวผลการประชุมร่วมคณะรัฐมนตรีไทย-กัมพูชาของนายกรัฐมนตรี 31 พฤษภาคม 2546
2546. <http://www.thaigov.go.th/news/speech/thaksin/sp31may46.htm>. (retrieved on 31/3/47).

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2544. *วิสัยทัศน์กัมพูชา สป/ป.ลาว เวียดนามและการปรับตัวของนักลงทุนไทย*. การสัมมนา 8 สิงหาคม 2544 ณ โรงแรมโซฟิเทล ราชาออคิต จังหวัดขอนแก่น. 2 เล่ม.

วุฒิสภา, คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ. 2544. *ความสัมพันธ์และปัญหาพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา: รายงานการพิจารณาศึกษา*. กรุงเทพฯ.

สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี และสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดจันทบุรี. 2541. *รายงานการฝึกอบรม เรื่อง "ครูชายแดนเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสร้างสันติภาพ: ครูชาวกัมพูชาและชาวไทย"*. 14-21 กันยายน 2541 ณ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี. เอกสารอัดสำเนา. สนับสนุนโดยสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ.

๖

งานเขียนชายแดนไทย – กัมพูชา เรียงตามหัวเรื่อง

1. การเมือง การทหาร ความมั่นคง

วิทยานิพนธ์และวิจัย

กำธร ปรีชา และคนอื่นๆ. 2536. การบริหารงานป้องกันการค้ำรถยนต์เถื่อน : ศึกษาเฉพาะกรณี
บทบาทของหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ: ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เป็นการศึกษาปัญหา และสาเหตุของการก่ออาชญากรรม ค้ำรถยนต์เถื่อน โดยจะส่งขาย
ประเทศเพื่อนบ้าน อย่าง ลาว กัมพูชา และเวียดนาม อันแสดงให้เห็นถึงปัญหาของรัฐที่ไม่สามารถ
จัดการยับยั้งได้ ปัญหาการค้ำรถยนต์ข้ามพรมแดน จึงยังคงเป็นปัญหาสำคัญ และซับซ้อนใน
กระบวนการซึ่งผู้เขียนได้ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ เจ้าหน้าที่และ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กิตติ ศรีธธา. 2536. ปัญหาเขตทับซ้อนของไหล่ทวีปในอ่าวไทย กรณีศึกษา ประเทศไทยประเทศ
กัมพูชา ประเทศเวียดนาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร บัณฑิต สาขากฎหมายระหว่าง
ประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตเล่มนี้ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาภูมิศาสตร์การเมือง อันเกี่ยวข้องกับ
กับความมั่นคงของประเทศ 3 ประเทศด้วยกัน คือ ไทย กัมพูชา เวียดนาม

ทั้ง 3 ประเทศต่างก็อ้างสิทธิ์พื้นที่เขตแดนทางทะเล ที่เรียกว่า ไหล่ทวีป โดยประกาศเขต
ไหล่ทวีปของตนจากพื้นฐานความรู้ที่ต่างกัน จนเกิดการซ้อนทับกันขึ้น อย่างไรก็ตาม ได้มีการ
พยายามเจรจาทำความเข้าใจกันเพื่อหาข้อยุติ แต่ก็ยังไม่บรรลุผล โดยความไม่มั่นคงทางการเมือง
ของแต่ละประเทศ และจากการไม่ปฏิบัติตามพื้นฐานเบื้องต้นในการกำหนดอาณาเขตทางทะเล
อย่างเคร่งครัด

ณัฐเทพ สมคะเน. 2545. ยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเฝ้าตรวจและตรวจการณ์
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการด้านการทหาร: ศึกษาเฉพาะกรณีชายแดนไทยด้านทิศเหนือ
และทิศตะวันตก. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

เป็นรายงานวิจัยที่ศึกษาคุณลักษณะของเทคโนโลยีเฝ้าตรวจและตรวจการณ์ชนิดต่างๆที่
ได้รับการพัฒนาขึ้น และเพื่อพิจารณากำหนดยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเฝ้า
ตรวจ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นส่วนๆ ประกอบด้วย สภาพภูมิประเทศและปัญหาที่เกี่ยวกับ
ความมั่นคงชายแดน การศึกษาเทคโนโลยี และยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

ผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านสี่ประเทศ รวม 5656
กิโลเมตรทำให้การใช้กำลังคนในการเฝ้าตรวจและการตรวจการณ์ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องนำ
เทคโนโลยีการตรวจจับ หรือที่เรียกว่า Sensor มาประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้พื้นที่ชายแดน
ด้านทิศเหนือและตะวันตกของประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพบกที่ 3 ซึ่งมีชายแดน
ยาว 1429 กิโลเมตร เป็นต้นแบบในการกำหนดยุทธศาสตร์และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการ
เฝ้าตรวจและตรวจการณ์

ถาวรศักดิ์ ปริงทอง. 2544. ผลกระทบจากการเปิดบ่อนการพนันตามแนวชายแดนด้านตะวันออก
กับความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

เป็นการศึกษาผลกระทบของการเปิดบ่อนการพนันตามแนวชายแดนด้านตะวันออก
บริเวณจังหวัดสระแก้ว รวมไปถึงนโยบาย มาตรการ แผนงานและการดำเนินงานการแก้ไขปัญหา
ของทางราชการที่ผ่านมารวมถึงอุปสรรคข้อขัดข้องต่างๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่
เกิดขึ้นจากการเปิดบ่อนการพนันที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อสำรวจ
วิเคราะห์ข้อมูล ผลดีผลเสียในการดำเนินการจัดตั้งบ่อนการพนันในประเทศไทยให้ถูกต้องตาม
กฎหมายผลการศึกษาพบว่าในบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชามีบ่อนการพนันอยู่ถึง 14 แห่ง มาก
ที่สุดในบรรดาบ่อนการพนันบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น
เรื่อยๆ ซึ่งพบว่ามีคนไทยเดินทางออกไปเล่นการพนันจำนวนมาก เช่นในเดือนมกราคมปี 2544 มี
จำนวนถึง 28,946 คน อันหมายถึงการนำเอาเงินตราออกนอกประเทศจำนวนมากถึงประมาณ
4,000 ล้านบาทต่อปี อีกทั้งยังส่งผลกระทบในด้านอื่นตามมาเช่น การค้ายาเสพติด การค้าสิ่งผิด
กฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการโจรกรรม ปัญหาการฟอกเงิน ฯลฯ ในส่วนปัญหาของ
ภาครัฐพบว่ามาตรการแก้ไขที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถแก้ปัญหาได้มากนักเพราะเจ้าหน้าที่ที่
เกี่ยวข้องขาดความเคร่งครัด และถูกอิทธิพลระดับสูงแทรก

แนวทางแก้ไขก็ต้องปรับปรุงมาตรการและนโยบายรัฐให้เข้มแข็งครอบคลุมทั้งระบบ กวดขันการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ และสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนเยาวชนให้รู้โทษของการพนัน

เทอดศักดิ์ พรหมศิริ. 2544. ปัญหาเขตแดนไทย-กัมพูชาด้านจังหวัดจันทบุรี ตราดและ
แนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผู้วิจัยนำเสนอเรื่องภูมิหลังเขตแดนไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดจันทบุรีและตราด การดำเนินการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา จากการศึกษา พบว่ามีเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่ต้องแก้ไขหลายประการ อาทิ การกวาดล้างทุนระเบิดตกค้างตามแนวชายแดน การปักปันเขตแดน ขั้นตอนในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดน ตลอดจนการกำหนดแนวเขตแดนและผลประโยชน์ทางทะเล

ธีรเดช ธรรมสุธีร์. 2541. บทบาทของตำรวจตระเวนชายแดนในการป้องกันและปราบปรามการ
โจรกรรมรถ: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ศิลปศาสตร์ (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การศึกษานี้มุ่งศึกษาบทบาทของตำรวจตระเวนชายแดนในการป้องกันและปราบปราม
การโจรกรรมรถ โดยศึกษาในเขตจังหวัดสระแก้ว ใช้การประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่ง
พบว่า ปัจจัยด้าน อายุ ชั้นยศ ระยะเวลาในการทำงาน ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อบทบาทตำรวจ
ตระเวนชายแดนซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน สำหรับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522
นั้นมีบทบาทยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และได้สรุปปัญหาของตำรวจตระเวนชายแดนในการ
ป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถว่า มีข้อขัดข้องในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือที่ไม่เพียงพอ และ
ควรมีแนวทางในการพัฒนา คือ การฝึกทบทวนความรู้เกี่ยวกับ พรบ.รถยนต์ 2522

นิพนธ์ ภารัญนิตย์. 2539. การประเมินสถานการณ์และแนวโน้มภัยคุกคามบริเวณชายแดนไทย-
กัมพูชา: ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตรับผิดชอบของกองทัพบกที่ 1. กรุงเทพฯ: วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร.

ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจนถึงปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปหลากหลายรูปแบบ ในอดีตที่ผ่านมา
ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการปฏิบัติการทางทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การยึดภายในกัมพูชา
ของเวียดนามที่ผ่านมา และหลังจากการถอนทหารเวียดนามออกจากกัมพูชาไปแล้วก็ตาม ความ
ขัดแย้ง และการสู้รบในกัมพูชายังคงดำเนินอยู่ต่อไป แม้ว่าจะมีการเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาลขึ้น

บริหารประเทศ การสู้รบของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเขมรแดงก็ไม่มีท่าทีสงบลง การกวาดล้างของฝ่ายรัฐบาลต่อฝ่ายเขมรแดง ซึ่งมีพื้นที่อิทธิพลอยู่ใกล้ชายแดนของไทย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อนโยบายแดนที่นับวันจะขยายวงกว้างขวางมากขึ้นยากแก่การแก้ไข ได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้าขายผิดกฎหมาย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การประกอบอาชีพและรายได้ การศึกษา การสาธารณสุข นับว่าเป็นภัยที่คุกคามต่อความมั่นคงของชาติ และแนวโน้มภัยคุกคาม ได้แก่ การถูกล้างอาชญากรรม การหลบหนีภัยจากการสู้รบ กองกำลังติดอาวุธปล้นราษฎรไทย การค้าอาวุธสงครามและสิ่งผิดกฎหมาย และความไม่ชัดเจนของเขตแดน

ซึ่งการแก้ไขปัญหายภัยคุกคามที่ผ่านมา แต่เดิมที่ใช้การปฏิบัติทางทหารเข้าแก้ไขสถานการณ์ ได้เปลี่ยนแปลงด้วยการใช้ยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จเข้าแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในปัจจุบันได้มุ่งแก้ปัญหา 2 ประเด็น คือ การป้องกันชายแดนให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยด้วยมาตรการต่างๆ กับอีกประการหนึ่ง คือ การพัฒนาเพื่อความมั่นคงให้มีความสมบูรณ์ในพื้นที่ประชาชนอยู่ดีกินดี ทั้งนี้เพื่อให้การป้องกันชายแดนและการป้องกันประเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ประเสริฐ พรหมเจริญ. 2536. ปัญหาภูมิพุกกับการป้องกันตามแนวชายแดนพื้นที่อีสานตอนล่าง.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

แม้ว่าการสู้รบภายในกัมพูชา และบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จะลดลงอย่างมาก แต่ความขัดแย้งยังมีอยู่ โดยมีผู้สู้รบของกลุ่มต่างๆ และอาจเป็นช่องว่างให้เวียดนามเข้าแทรกแซงทหารกัมพูชา และยุทธศาสตร์การรวมสหพันธรัฐอินโดจีนของเวียดนามก็จะส่งผลกระทบต่อชายแดนไทย-กัมพูชา อย่างมาก

จากผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านสังคมวิทยา ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ค่อนข้างดีอยู่แล้ว แต่ด้านการมีบุตรยังคงมากอยู่ 2) ด้านการเมืองการปกครอง จากการวิจัยเกี่ยวกับพื้นฐานด้านการเมืองอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจแต่ในด้านการเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และการเลือกตั้ง โดยให้คำมั่นถึงนโยบายและให้ติดตามผลผู้ที่ได้รับคัดเลือก ยังคงต้องปรับปรุงในการสร้างความเข้าใจอยู่บ้าง 3) ด้านเศรษฐกิจ ยังมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ 4) ด้านการทหาร ประชาชนในหมู่บ้านตามพื้นที่ชายแดนนั้น ปกติมีขวัญและกำลังใจดีพอสมควรอยู่แล้ว ดังนั้น ชีตความสามารถในทางทหารจึงเป็นสิ่งที่ต้องเสริมสร้างให้ได้จนถึงระดับที่ต้องการ

ทางเลือกสำหรับกองทัพไทย คือ การพัฒนาอำนาจกำลังรบ พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพกำลังพล และทำการประสานงานเพื่อความมั่นคงเพื่อสร้างระบบยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ ลดเงื่อนไข ลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนใน

ระดับหมู่บ้านถือว่ามีความสำคัญมาก ควรพิจารณาแก้ไขปัญหาคความยากจนและปัญหาที่ดินทำกินของราษฎร เพื่อให้การป้องกันชายแดนมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปรีชา สายประเสริฐ. 2538. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกอาสาสมัคร

ดินแดน สังกัดกองร้อยอาสาสมัครรักษาดินแดน อำเภอที่รับผิดชอบพื้นที่ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา ประชาธิปไตย ตามทัศนะของ

ผู้บังคับบัญชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา ไทยคดีศึกษา – เน้นสังคม-ศาสตร์
คณะ

ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .

เป็นการศึกษาทัศนะของผู้บังคับบัญชาในระดับผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับหมวด ผู้บังคับหมู่ของกองร้อยอาสาสมัครรักษาดินแดน ที่มีต่อผู้ได้บังคับบัญชาทั้งบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง ในอำเภอ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา โดยจะศึกษาประเด็นต่างๆ เช่น การปฏิบัติหน้าที่ ปัญหา และสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกอาสาสมัครรักษาดินแดน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บังคับบัญชาคาดหวังในบทบาทในระดับมาก 6 ด้านด้วยกัน คือ การรักษาความสงบ การปฏิบัติหน้าที่หาข่าว การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการ ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่รับผิดชอบ งานโยธา และด้านช่วยเหลือประชาชน

ส่วนปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงาน คือ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาเท่าที่ควร การไม่มีอำนาจตามการร้องรับของกฎหมาย การขาดขวัญกำลังใจ และค่าตอบแทน สวัสดิการที่น้อย อีกทั้งไม่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดกำลังใจพลยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง อาวุธยุทโธปกรณ์ และเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย

พรพิมล ตรีโชติ. 2540. การศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ลาว

พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยา
เสพติด.

การเคลื่อนไหวของขบวนการ การค้ายาเสพติดในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง นับว่าเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อขบวนการค้ายาเสพติด 2 ประการ คือ

ประการแรก ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ อันได้แก่ จีน ไทย พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา ต่างมีบทบาทในกระบวนการต่างกัน จีนเป็นแหล่งผลิตสารเคมีที่ใช้ผลิตยาเสพติดและช่องทางผ่านยาเสพติดไปยังฮ่องกง และประเทศตะวันตก ไทย เป็นแหล่งทุน เป็นตลาดรองรับสินค้า พม่า เป็น

แหล่งผลิตวัตถุดิบและยาเสพติดทั้ง มิน เฮโรइन แอมเฟตามีน ลาว เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญและเป็นจุดรับส่งสินค้าก่อนกระจายสู่ภายนอก และเวียดนาม กัมพูชา เป็นทางผ่านที่สำคัญของสินค้า

ประการที่สอง อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงขณะนี้ นอกจากเป็นแหล่งผลิตและเส้นทางผ่านของยาเสพติดแล้ว ยังเป็นตลาดยาเสพติดที่สำคัญของโลก อันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เป็นไปในทางเสรีนิยมทุนนิยมการค้า ในขณะที่ประชาชนยังไม่คุ้นเคย ปัญหายาเสพติดจึงขยายตัว เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ทำกำไรได้เร็ว และมาก ซึ่งเป็นทางออกให้กับผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และถูกสภาวะเศรษฐกิจแบบใหม่บีบคั้น

แนวทางการแก้ไขที่งานวิจัยชิ้นนี้นำเสนอ คือ ควรจะมีการประสานงานระหว่างประเทศอย่างเฝ้าระวังกัน แม้ว่าจะประสบปัญหาข้อจำกัดทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่แตกต่างกันความร่วมมือจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อทุกประเทศเข้าใจปัญหาและข้อจำกัดของประเทศเพื่อนบ้านอย่างถ่องแท้ รวมทั้งมีความจริงใจที่จะร่วมมือและให้การสนับสนุน

พิชัย รอดเรืองศรี. 2540. ความมั่นคงแนวชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณพื้นที่จังหวัดสระแก้ว.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

แนวชายแดนไทย-กัมพูชาในจังหวัดสระแก้ว เป็นพื้นที่ราบ ปราศจากสิ่งกีดขวางทางธรรมชาติ สถานการณ์ต่างๆ ในกัมพูชา จึงส่งผลกระทบต่อไทยอย่างง่ายดาย ผู้วิจัยเห็นว่า มีความสำคัญและสมควรให้มีการแก้ปัญหา ความมั่นคงทางแนวชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีระบบ โดยรัฐบาลต้องเข้าใจปัญหาชายแดนและให้น้ำหนักความเจริญของหมู่บ้านบริเวณชายแดนมากกว่าหมู่บ้านปกติอื่นๆ

ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ประเทศไทยควรมีนโยบายต่างประเทศที่เป็นกลาง ควรเตรียมมาตรการรองรับอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน กับการให้ความสำคัญขยายโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ซึ่งจะทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชายแดนต่างๆ มีสภาพชีวิตดีขึ้น มีหลักประกันที่มั่นคง ทำให้เป็นแนวป้องกันชายแดน ที่มีศักยภาพ

พิชิตพล แจ่มจำรัส. 2545. มิติความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา ที่ส่งผลกระทบต่อไทยในห้วง

พ.ศ. 2536-2545. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก.

ผู้เขียนได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ทั้งด้านบวก และลบระหว่างไทย-กัมพูชา ในช่วงปี 2536-2545 ในด้านความมั่นคง สังคม จิตวิทยา และความมั่นคงทางการทหารและการป้องกันประเทศ

เป็นหลัก ส่วนด้านความมั่นคงทางการเมืองและความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้ศึกษาประกอบเพื่อ
ความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์

จากข้อเสนอแนะของการวิจัย ได้มีการเสนอแนะแก่ภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชน โดยเฉพาะ
นักธุรกิจไทย ควรจะศึกษาและเข้าใจประเพณี วัฒนธรรม ของกัมพูชา เพื่อลดความขัดแย้งที่
อาจจะเกิดขึ้น และลดความระแวงที่มีต่อกัน

พีรเดช เสถียรธีรกร. 2545. ค่านิยมและพฤติกรรมของนักพนันต่อบ่อนคาสิโนในต่างประเทศ:

กรณีศึกษา บ่อนคาสิโนในสตาร์เวกัส เอนเตอร์เทนเมนต์ ด.ปอยเปต อ.โอวจโรว จังหวัด
บันเตียเมียนเจย ราชอาณาจักรกัมพูชา. สารนิพนธ์สาขามานุษยวิทยา คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เป็นการศึกษาค่านิยมและพฤติกรรมของนักพนันต่อบ่อนคาสิโนในต่างประเทศโดยศึกษา
บ่อนคาสิโน สตาร์เวกัส เอนเตอร์เทนเมนต์ ด. ปอยเปต อ. โอวจโรว จ.บันเตียเมียนเจย กัมพูชา ซึ่ง
เป็นบ่อนติดชายแดนไทย บริเวณอ. อรัญประเทศ จ. สระแก้ว ซึ่งมีคนไทยเข้าไปมากเฉลี่ยวันละ
หนึ่งหมื่นคน มีวงเงินเดิมพันประมาณ 5 หมื่นบาทต่อคน นอกจากนี้ยังพบว่า ในบริเวณชายแดน
ฝั่งกัมพูชา ยังมีบ่อนอื่นๆ อีกถึง 7 แห่ง ในบริเวณเดียวกัน

จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมและค่านิยมของนักพนันเกี่ยวกับการเล่นพนันนั้นมีการ
เปลี่ยนแปลงไปให้เหมาะสมกับเกมการเล่นการพนันที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ แต่สิ่งที่ไม่เปลี่ยน ก็คือ
ความต้องการที่จะชนะการพนัน และพบว่าบ่อนคาสิโนในกัมพูชาเป็นบ่อนคาสิโนที่พัฒนาได้อย่าง
รวดเร็วและยังมีนักพนันชาวไทยไปเล่นพนันมากที่สุด เนื่องจากมีความเหมาะสมทั้งทางด้านที่ตั้งที่
ไม่ไกลเกินไปและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบวงจรรวมทั้งขนาดและจำนวนบ่อนที่มีพอเพียงต่อ
ความต้องการของนักพนันไทย

พิรพล รักเรียนรบ. 2539. คนไทยเกาะกงกับความมั่นคงของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร.

ปัจจุบันจังหวัดเกาะกงเป็นจังหวัดหนึ่งของกัมพูชา มีประชาชนกัมพูชาเชื้อสายไทย (คน
ไทยเกาะกง) ซึ่งเป็นกลุ่มคนไทยที่มีความสามัคคี มีความสามารถ มีส่วนร่วมในการเมืองของ
กัมพูชา ขนบธรรมเนียมประเพณี และภาษาเหมือนคนไทย รวมทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนไทย
ตามแนวชายแดนมาโดยตลอด

ผลการศึกษาพบว่า จากความสัมพันธ์ทางด้านเชื้อชาติระหว่างคนไทยเกาะกงกับคนไทย
และเงื่อนไขของผลประโยชน์ร่วมกันในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยีอันทันสมัยที่คนไทยเกาะกงได้รับ

จะทำให้คนไทยเกาะกงมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อประเทศไทย ตราบเท่าที่ประเทศไทยยังมองคนไทยเกาะกงว่าเป็นคนไทย และมีนโยบายการช่วยเหลือคนไทยเกาะกง

ผู้วิจัยได้เสนอแนวความคิดในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคนไทยเกาะกง คือ ส่งเสริมการดำเนินนโยบายความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) โดยมุ่งแต่กลุ่มคนไทยเกาะกงเป็นพิเศษ เพื่อพัฒนาความผูกพันอันดี อันจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคงในด้านต่างๆ ในโอกาสต่อไป และกำหนดกลุ่มคนไทยเกาะกงเป็นกลุ่มเป้าหมาย ในกรณีการปฏิบัติการทางทหารหากเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะในแง่การปฏิบัติการพิเศษ

ภุชงค์ รุ่งโรจน์. 2540. อำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดน: ศึกษาเฉพาะ

กรณีจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

จังหวัดชายแดนเป็นส่วนที่ได้รับผลกระทบทางด้านความมั่นคงทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม และยังมีปัญหาเกี่ยวกับเส้นแบ่งเขตแดน จุดผ่านแดน ปัญหาการก่อการร้าย เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาของประชากร อาวุธสงครามและสิ่งผิดกฎหมาย และปัญหาด้านสาธารณสุข ซึ่งจังหวัดสระแก้วนั้นมีพื้นที่ติดกับกัมพูชา ซึ่งมีการสู้รบจากความไม่สงบทางการเมือง ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน และความไม่ปลอดภัยของประชาชนอยู่เสมอ อีกทั้งมีผู้อพยพ และหลบหนีเข้าเมืองเป็นจำนวนมาก

ผลการวิจัยพบว่า อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้วยังไม่สอดคล้องกับบทบาท และภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อปัญหาดังกล่าว เพราะอำนาจในการพัฒนาและจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาจังหวัดยังอยู่ที่ส่วนกลาง จึงมีข้อเสนอแนะให้ส่วนกลางควรมอบอำนาจในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในความรับผิดชอบของตนให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด

วิจิต ยาทิพย์. 2540. ประเทศกัมพูชากับความมั่นคงของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร.

จากสถานการณ์อันเปราะบางทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของกัมพูชาก่อให้เกิดปัญหาต่อประเทศไทยมากมาย มีผู้อพยพเข้ามาในไทยเป็นจำนวนมาก และส่งผลกระทบในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านการบริหารและปกครอง ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา ด้านความปลอดภัย มีโจรผู้ร้าย ยาเสพติดและอาวุธสงครามเข้ามาในไทย และด้านภาพพจน์ของประเทศ

ผู้วิจัยเสนอแนวทางที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหากัมพูชา ดังนี้ ดำเนินนโยบายทางด้านการต่างประเทศ ให้เกิดความปรองดองในประเทศกัมพูชา ใช้มาตรการให้ความช่วยเหลือ ทางด้านการพัฒนา ดำเนินนโยบายถ่วงดุลอำนาจกับประเทศเวียดนาม เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ในการ

ป้องกันตนเอง มีการประชาสัมพันธ์และการปฏิบัติการจิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สื่อทุกชนิดที่มีอยู่ และปัญหาตามแนวชายแดนของทั้ง 2 ประเทศ ก็ต้องมีมาตรการที่เด็ดขาด และต่อเนื่องในการรับมือกับการก่อความไม่สงบต่างๆ

วินชัย จันทมาศ. 2541. นโยบายต่างประเทศของไทยต่อกัมพูชา ในสมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รายงานวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษานโยบายต่างประเทศของไทยต่อกัมพูชาในสมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของนโยบายในการจัดการการค้าชายแดนและความมั่นคงตามแนวชายแดน ผลสำเร็จดังกล่าวมาจากนโยบายของรัฐและจากการที่ไทยเป็นส่วนหนึ่งของคณะชุดอาเซียน ที่ผลักดันให้เกิดกลุ่มเพื่อนกัมพูชา ซึ่งทำให้กระบวนการเลือกตั้งของกัมพูชาในปี พ.ศ. 2541 ประสบผลสำเร็จ ซึ่งทำให้เกิดความมั่นคงตามแนวชายแดน เห็นได้จากความสำเร็จในการสร้างสันติสุขและความสงบตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ในด้านเศรษฐกิจเนื่องจากการเป็นจุดผ่านแดนถาวร เป็นผลทำให้ได้รับประโยชน์ในด้านการค้าการลงทุนและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นอันมาก อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีนโยบายบางส่วนที่ทำให้เกิดผลลบต่อประโยชน์ของชาติเช่นกัน

วิบูลย์ศักดิ์ หนีพาล. 2545. การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาบริเวณพื้นที่ภาคอีสานตอนล่าง. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

รายงานวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาการปฏิบัติงานของกองกำลังสุรนารีและกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 2 ส่วนแยกที่ 2 ในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ระยะทาง 364 กิโลเมตร ในเขตรับผิดชอบคือจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ สุรินทร์ บุรีรัมย์ จำเป็นที่จะต้องจัดระเบียบพื้นที่นี้ เกิดขึ้นภายหลังสงครามเย็นสิ้นสุดลง เมื่อรัฐบาลของกัมพูชาต้องการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจตามระบบทุนนิยม ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อประเทศไทยบริเวณชายแดนหลายด้าน อาทิ แรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย การลักลอบค้าของผิดกฎหมาย การปล้นจี้จับราษฎรไทยไปเรียกค่าไถ่ การลักลอบค้ายาเสพติด การโจรกรรมรถยนต์ข้ามแดน การลักลอบตัดไม้ ป้อนพนักบริเวณชายแดน เส้นเขตแดน และความหวาดระแวงว่ารัฐบาลไทยสนับสนุนกลุ่มต่อต้านรัฐบาลกัมพูชา

ปัญหาเหล่านี้ ทำให้กองทัพภาคที่ 3 และ กรอ. มน. ภาค 2 ส่วนแยกที่ 2 นำแนวคิด "ยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ" ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญทั้งในด้านการป้องกันและด้านการพัฒนามาใช้ โดยเสนอแนะให้กองทัพใช้เทคนิคใหม่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ จากเดิมที่ใช้

FORECASTING TECHNIQUE มาใช้เทคนิคการวาดภาพสถานการณ์ (SCENARIO TECHNIQUE) แทน และเสนอว่าการสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดนจะต้องพิจารณาถึงการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านด้วยการทำให้พื้นที่ตามแนวชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย

ศรัญ นิลวรรณ. 2544. *ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจภูธรตำบลตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา: ศึกษากรณีสามสถานีตำรวจภูธรตำบลแนวชายแดนจังหวัดสุรินทร์*. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการ ตำรวจในสถานีตำรวจภูธร ตำบล ตามแนวชายแดนกัมพูชา บริเวณจังหวัดสุรินทร์ในตำบลแנגมุด ตำบลลม ตำบลสะเดา ซึ่งพบว่าตำรวจในสถานีตำรวจภูธรตามแนวชายแดนไทย- กัมพูชา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การในภาพรวมค่อนข้างสูง ทั้งนี้มีปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ระดับการศึกษา และการตั้งถิ่นฐานรกราก ปัจจัยเรื่องระบบงานที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทำท่าย มีความหมาย มีขอบข่ายกว้างขวาง ปัจจัยเรื่องความก้าวหน้าและผลสำเร็จในงาน สัมพันธภาพที่ทำงาน และประสบการณ์ที่น่าประทับใจในการทำงาน ปัจจัยดังกล่าวมานี้มีผลต่อความผูกพันที่มีต่อองค์การทั้งสิ้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวกับวิธีส่งเสริมความผูกพันต่อองค์การ คือ การอบรมถ่ายทอดทางสังคมขององค์การ การพยายามเชื่อมโยงผลประโยชน์ของสมาชิกให้ประสานเข้ากับผลประโยชน์ขององค์การ ภายได้ สวัสดิการ กิจกรรมเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก โอกาสได้พัฒนาศักยภาพและความก้าวหน้า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานยุติธรรม เป็นต้น

ศักกพล สุขปาน. 2537. *การค้าตามแนวชายแดนกับความมั่นคงของชาติ: ศึกษากรณีด้านจังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผู้เขียนได้ศึกษาเพื่อดูว่ามีปัจจัยใดที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เมื่อมีการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนกัมพูชา - ไทย บริเวณจังหวัดปราจีนบุรี อีกทั้งเพื่อให้ทราบว่าควรจะมีมาตรการที่เหมาะสมอย่างไร ที่จะใช้กับการค้าบริเวณชายแดน ในอันที่จะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในด้านเศรษฐกิจ ความปลอดภัย ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นไว้ว่า การเปิดจุดผ่อนปรนการค้าตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อให้การค้าตามแนวชายแดนเป็นไปโดยเสรี ขอบด้วยกฎหมายและปลอดภัย มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดูแลอย่างใกล้ชิด อันจะมีผลโดยตรงต่อการลดการค้าตามแนวชายแดนที่ผิดกฎหมาย หรือตลาดมืด ซึ่งจะช่วยให้เกิดความปลอดภัย และเป็น

ผลดีต่อส่วนรวมในด้านภาษี เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ และความมั่นคงของชาติ ซึ่งผลการศึกษาคพบว่า การบิดเบือนนโยบายในการเปิดจุดผ่อนปรน การค้าตามแนวชายแดน พฤติกรรมอันมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ พ่อค้า และราษฎรตามแนวชายแดนที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ

สนั่น ขจรกล้า. 2536. *การส่งผู้ลี้ภัย / ผู้พลัดถิ่นชาวกัมพูชาจากประเทศไทยกลับมาตุภูมิ*.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

การสู้รบในกัมพูชาทำให้มีประชาชนอพยพเข้ามาในประเทศไทยอย่างมาก ซึ่งรัฐบาลไทยได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยให้ประชาคมโลกและองค์กรระหว่างประเทศเข้ามารับผิดชอบ โดยได้มีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพที่กรุงปารีส เมื่อปี 2534 กำหนดให้ส่งผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นชาวพม่ากลับมาตุภูมิ ขั้นตอนการส่งผู้ลี้ภัยกลับมีการวางแผนร่วมกัน โดยแบ่งแผนงานออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นการปฏิบัติ และขั้นฟื้นฟู ซึ่งได้ดำเนินการตามแผนและปรับปรุงแผนงานใหม่อยู่เรื่อยๆ จนในที่สุด ได้ดำเนินการส่งกลับจนหมดสิ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ มีความเข้าใจและประสานงานที่ดี ระหว่างรัฐบาลไทย - สภาสูงสุดแห่งชาติกัมพูชา (SNC) และองค์การสหประชาชาติ รวมทั้งความตั้งใจ ของผู้ลี้ภัยกัมพูชา ที่ต้องการจะกลับไปตั้งหลักแหล่งทำมาหากินในกัมพูชา ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญ

แต่ในการแก้ไขปัญหานี้เรื่องอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดสันติภาพในกัมพูชา ยังไม่บรรลุ เช่น การลดอาวุธ การสลายกองกำลัง เป็นต้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหายกชาวกัมพูชาจะกระทำได้โดยไม่ให้เกิดปัญหาจะต้องยึดหลักการปรองดองในชาติ สำหรับรัฐบาลไทยต้องประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติการจิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง ควรเรียกร้องให้ผลการดำเนินฟื้นฟูบูรณะประเทศกัมพูชาอย่างเร่งด่วน และฝ่ายทหารควรพร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และสนับสนุนการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

สุณัย ผาสุ. 2539. *นโยบายต่างประเทศของไทย: ศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ต่อปัญหากัมพูชา (4 สิงหาคม ค.ศ. 1988 ถึง 23 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1991)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษานโยบายต่างประเทศของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ต่อปัญหากัมพูชา โดยเน้นปัจจัยที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้งและปฏิสัมพันธ์ลักษณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานและบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกำหนดนโยบายต่างประเทศ และการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย อันเกี่ยวข้องกับประเด็นการค้าชายแดน

โดยที่ จากการที่รัฐบาลประกาศนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า เพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า นักธุรกิจไทยไม่ประสบความสำเร็จมากเหมือนกับที่มีการประชาสัมพันธ์เอาไว้ ทั้งนี้สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่ง มาจากปัญหาการสู้รบในกัมพูชาที่ยังคงดำเนินอยู่ ภายหลังจากความล้มเหลวของการเจรจาสันติภาพครั้งต่างๆ ที่ดำเนินไปในสมัยพลเอกชาติชาย

อาวรินทร์ เศวตเศรณี. 2539. การใช้กำลังประชาชนป้องกันชายแดนไทย-กัมพูชา: ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกองทัพภาคที่ 1. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

สถานการณ์บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงตามแนวชายแดน และภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อแนวชายแดนก็เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง เช่น ปัญหาการถูกลักลอบโดยของไทย การหลบหนีภัยจากการสู้รบ การค้าอาวุธสงครามและสิ่งผิดกฎหมาย และความไม่ชัดเจนของเขตแดน คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้จัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา เมื่อ ตุลาคม 21 ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ในปัจจุบัน เพื่อเป็น "ปราการหลังประชาชน" ซึ่งการใช้กำลังประชาชนป้องกันชายแดน มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในงานด้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งแนวทางการใช้กำลังประชาชน คือ การจัดหน่วยกำลัง การบรรจุกำลังและการฝึก การปฏิบัติงานร่วมกับกำลังทหารและกำลังกึ่งทหาร และการพัฒนาวิถีชีวิตของกำลังประชาชน

เอกชัย ขมสุวรรณ. 2546. การกำหนดแนวทางป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผู้วิจัยทำการศึกษารื่องกองทัพกับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยศึกษากรณีพื้นที่ชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชาในความรับผิดชอบของกองบัญชาการป้องกันชายแดน จันทบุรีและตราด (กปช. จต.) ซึ่งมีความยาว 256 กิโลเมตร มีสภาพเป็นป่าทึบและเทือกเขา ทำให้มีความเป็นไปได้ว่ากลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดจะเลือกพื้นที่ชายแดนด้านนี้เป็นอีกพื้นที่หนึ่งในการผลิตและลักลอบจำหน่ายยาเสพติดในประเทศไทย

ผู้วิจัยเสนอแนะให้กองทัพพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและสร้างชุมชนเข้มแข็ง

หนังสือ

ณรงค์ พ่วงพิศ. 2544. ย้อนอดีตความสัมพันธ์ไทยกับเพื่อนบ้านช่วง พ.ศ. 2549-2506. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ในบทที่ 2 ของหนังสือเรื่องนี้ ได้กล่าวถึงปัญหาเขาพระวิหารและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา ซึ่งได้กล่าวถึงความขัดแย้งไทย – กัมพูชา ในช่วงสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี อันเนื่องมาจากการแย่งชิงเขาพระวิหาร บริเวณชายแดนจังหวัดศรีสะเกษ โดยในบทที่ 2 นี้จะเล่าความเป็นมาของความขัดแย้ง และความพยายามของไทยที่จะขจัดปัญหาข้อขัดแย้งอย่างสันติวิธี อีกทั้งได้กล่าวถึงนโยบายต่างประเทศในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับท่าทีของรัฐบาลกัมพูชา เกี่ยวกับปัญหาชายแดนขณะนั้น

บุญเรือง คัมภายี. 2543. บันทึกความทรงจำ กัมพูชา กับ สงครามล้างเผ่าพันธุ์ และ ศูนย์อพยพใน

ประเทศไทย. สุรินทร์: อาศรมภูมิปัญญา สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงความเป็นมาของสงครามกัมพูชาและการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ มาจนถึงการอพยพเข้าสู่ประเทศไทยของชาวกัมพูชา ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวถึงศูนย์อพยพเขมรในประเทศไทยที่ก่อตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2522 บริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เช่น ศูนย์อพยพสระแก้ว ศูนย์อพยพไม้รูด จังหวัดตราด ศูนย์อพยพสมเด็จเจ้านโรดมสีหนุ จังหวัดสุรินทร์ ศูนย์อพยพเขากระเจือก (ไร่ 8) ณ อำเภอลองหาด จังหวัดปราจีนบุรี ฯลฯ

ทั้งนี้ได้รวบรวมรายชื่อศูนย์อพยพไว้พร้อมกับชื่อผู้นำศูนย์ ฯ และจำนวนประชากรที่อยู่ในศูนย์ต่างๆ

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

ชลวัฑ นรินทร์ธรางกุล. 2537. กัมพูชา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บงกช วงษ์ไทย. 2537. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหา กัมพูชา ช่วงปี 2523-2533. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พินิจ ลาภธนานนท์. 2546. การศึกษาปัญหาชายแดนติดพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออก กรณีจังหวัดตราดและจังหวัดสระแก้ว. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมศักดิ์ ดำรงสุนทรชัย. 2541. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ของกัมพูชา: ปัญหาและอุปสรรค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์.

สุพล กมลอาสน์. 2539. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชากับความมั่นคงของไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

สุวรรณี เจริญนาน. 2543. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความมั่นคงแก่ชุมชนชายแดนไทย-กัมพูชา ในอำเภอสอยดาว. งานนิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

หนังสือ

ชลธิชา สัตยาวัฒนา. 2546. บทเรียนจากเหตุการณ์ความรุนแรงในกัมพูชา.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2540. การสำรวจแนวพรมแดนไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2543. ท้องตะขีบแดนสยาม: การสำรวจแนวพรมแดนไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทอง ธารา. 2541. ข้อพิพาทเรื่องอธิปไตยเหนือดินแดนเขาพระวิหารระหว่างกัมพูชากับไทย พ.ศ. 2501-2505. กรุงเทพฯ: จัตุรพี.

สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2538. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ.

อัญชลี พัตรเกิด. 2546. ไทยกับสถานการณ์การจลาจลในกัมพูชา 29 มกราคม 2546. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บทความ

พงศ์วัฒนา เจริญมายู. 2540. "15 ปี ในความสำเร็จของข้าราชการพัฒนามูบ้านชายแดนไทย-กัมพูชา." *วิเทศ* ปีที่ 2 ฉบับที่ 1(ม.ค.-เม.ย. 2540) : 9-14.

เอกสารประกอบการสัมมนา รายงานการประชุม

คำแถลงข่าวผลการประชุมร่วมคณะรัฐมนตรีไทย-กัมพูชาของนายกรัฐมนตรี 31 พฤษภาคม 2546 (2546). <http://www.thaigov.go.th/news/speech/thaksin/sp31may46.htm>. (retrieved on 31/3/47).

วุฒิสภา. คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ. 2544. *ความสัมพันธ์และปัญหาพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา: รายงานการพิจารณาศึกษา*. กรุงเทพฯ.

2. เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การพัฒนา

วิทยานิพนธ์และวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะเศรษฐศาสตร์. 2536. *รายงานฉบับสมบูรณ์ แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทยและอินโดจีน*. กรุงเทพฯ.

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทย-อินโดจีน ได้เสนอข้อมูลศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดชายแดนไทยที่เชื่อมกับเขตของประเทศอินโดจีน เพื่อดูความเป็นไปได้ที่จะผนวกทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศเหล่านี้เข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างไทยและอินโดจีน

ในส่วนของชายแดนกัมพูชา ได้มีการรวบรวมข้อมูลจังหวัดชายแดนในส่วนของไทย พร้อมกับแสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในบริเวณชายแดนนั้น และแผนที่เส้นทางจากจังหวัดชายแดนไทยไปยังประเทศกัมพูชา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักบริการวิชาการ. 2536. การศึกษาเพื่อรองรับการขยายตัวของ
ธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ.

เนื่องจากการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัด
สระแก้ว เนื่องจากมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ประกอบกับมีอาณาเขต ติดต่อกับประเทศ
กัมพูชา ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับกลุ่มประเทศอินโดจีนได้ ทำให้บริเวณนี้เป็นที่น่าสนใจของ
นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ ในหนังสือเล่มนี้จึงพยายามกำหนดแผนรองรับการขยายตัว
ของธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ในจังหวัดปราจีนบุรี ภาคเอกชน ควรให้มีการพัฒนาสถานที่พักตาก
อากาศ สถานที่จำหน่ายของพื้นเมือง ร้านอาหาร ที่พัก การจูงนำเที่ยว ส่วนจังหวัดสระแก้วก็
เช่นกันกับจังหวัดปราจีนบุรี แต่มีการสนับสนุนให้มีร้านค้าปลอดภาษี มีศูนย์การเงินระหว่าง
ประเทศที่ทันสมัย และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม

ในส่วนของภาครัฐ จังหวัดปราจีนบุรี ได้มีการเสนอให้รัฐจัดทำแผนที่ ป้ายบอกทาง ปรับ
ภูมิทัศน์ ส่งเสริมให้มีตลาดอาหาร พัฒนากำลังคนในธุรกิจการท่องเที่ยว ในการวางแผนระยะยาว
ควรปรับปรุงเส้นทาง จัดสร้างท่าเทียบเรือ พัฒนาเมืองปราจีนบุรี ส่วนจังหวัดสระแก้ว ควรให้มีการ
ปรับปรุงเส้นทางจากอำเภอเมืองไปจนถึงอำเภอรัญประเทศ ปรับปรุงชายแดนคลองลึก ให้มีด่าน
ศุลกากร ด่านตรวจคนเข้าเมือง ด่านกักกันโรค ร้านค้าปลอดภาษี ปรับปรุงภูมิทัศน์ ป้ายบอกทาง
ที่จอดรถ ในระยะยาวควรให้มีศูนย์มิตรภาพไทย- กัมพูชา จัดแสดงเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่าง
ไทย-กัมพูชา เพื่อสร้างสำนึก ความสามัคคี และมิตรภาพระหว่างกัน

เชาว์ ไรจนแสง และคนอื่นๆ. 2542. การค้าผ่านชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า ลาว
และกัมพูชา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รายงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นรายงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เหตุผลและความจำเป็น กระบวนการ ประเภทและ
มูลค่า และแนวทางการพัฒนากระบวนการค้าผ่านชายแดนระหว่างประเทศไทย-พม่า-ลาว-
กัมพูชา

จากผลของการศึกษาพบว่า ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านดังกล่าวมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทั้ง
ในทางการค้า และการพึ่งพาทรัพยากร วัตถุดิบ ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะของ
การค้ามีทั้งในระบบและนอกระบบ มีกระบวนการค้าแบบพบปะกันเอง มีการขนส่งสินค้าทั้ง
รถยนต์ แรงงานคน แรงงานสัตว์ การค้าผ่านชายแดนมักเป็นการค้าส่งออกมากกว่านำเข้า
โดยเฉพาะประเทศกัมพูชา และลาว

สำหรับอุปสรรคของการค้าชายแดน ผู้เขียนได้กล่าวว่า เป็นเพราะปัญหากฎหมายบางฉบับที่ล้าสมัยและความไม่พร้อมด้านคมนาคม สาธารณูปโภคอื่นๆ ปัญหาผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น เป็นต้น

โดยผู้เขียนได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขว่า รัฐบาลควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านในทุกระดับ พร้อมทั้งควรสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่อรองรับการเติบโตทางการค้า อีกทั้งต้องพัฒนานุเคราะห์ทุกระดับในพื้นที่ให้เข้าใจบทบาทการค้าชายแดนมากขึ้น

คารุณี คุชดำ. 2536. ผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน.

งานวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของโครงการศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยในบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยดูจากความคาดหวังของรายได้ การมีอาชีพ ความผูกพันกับพื้นที่ การศึกษาต่อของประชาชน ความเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและเปรียบเทียบความคาดหวังดังกล่าวกับผู้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรการเกษตรแบบครบวงจรกับการฝึกอบรมในระยะสั้น ทั้งนี้ได้สำรวจผู้เข้าฝึกอบรมจำนวน 577 คน

ผลการสำรวจพบว่า การเพิ่มขึ้นของรายได้ และการมีอาชีพของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ การผูกพันกับท้องถิ่นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาต่อเนื่องของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง การเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนนั้นก็เช่นกัน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมแบบเต็มหลักสูตรกับการอบรมระยะสั้นพบว่าเมื่อตรวจสอบความคาดหวังทั้ง 4 ประการแล้ว ผู้ที่อบรมในหลักสูตรเต็มมีความสำเร็จผลสูงกว่าการอบรมระยะสั้น

ธนพันธ์ ศรีสาคร. 2538. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มแม่น้ำโขง: หกเหลี่ยม

เศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มของการร่วมมือเป็นไปตามแผนงาน และมีการรวมตัวเป็นรูปธรรมมากขึ้น มีการพัฒนาเป็นลำดับ แต่ยังมีผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ที่ผู้บริหารบางส่วนยังเห็นว่าประเทศที่บอบช้ำมาจากสงครามลัทธิยังไม่พร้อมที่จะร่วมมือ พัฒนาเศรษฐกิจขณะเดียวกัน ยังมีแนวคิดการปราบปรามชนกลุ่มน้อย หรือแย่งชิงอำนาจทางการเมืองกันภายในประเทศ แต่ทั้งนี้กลุ่มประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขงก็ยังมีเงื่อนไขหลายประการที่สนับสนุนพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจให้ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วได้ ทั้งด้าน ความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติและมนุษย์ มีตลาดที่กว้างขวาง และคนรุ่นใหม่ก็ชอบตลาดเสรี

และการรับเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่จากตะวันตกมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว แต่นโยบายยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคของรัฐบาล ยังไม่สามารถดำเนินการให้ได้ เพราะผลกระทบดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ในเชิงรุกเพิ่มเติมจากสิ่งที่มีอยู่ให้เป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดตั้งองค์กรอำนวยการ กำกับดูแลและประสานงานให้เกิดเอกภาพในการร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค เช่นเดียวกับ WTO และเร่งพัฒนาความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นขึ้น ทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี โครงข่ายคมนาคมและขนส่ง

นิยม สุทธิพร. 2544. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจของครัวเรือนเกษตรกรในการจ้างงานภาค

เกษตรกรรม จากแรงงานย้ายถิ่นชาวกัมพูชา ศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเรื่องนี้ ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจจ้างแรงงานภาคเกษตรกรรมจากแรงงานย้ายถิ่นชาวกัมพูชาในพื้นที่จังหวัดตราด กลุ่มครัวเรือนเกษตรกรผู้จ้างจะเป็นกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางหรือสวนผลไม้ปีเพาะปลูก 2542-2543 ซึ่งมีผลการศึกษา ดังนี้

การทำสวนยางหรือสวนผลไม้ต้องใช้แรงงานจำนวนมากในขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ข้อเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องนโยบายแรงงานต่างชาติ จึงมุ่งให้มีการเปลี่ยนเป้าหมายการเก็บเกี่ยวจากชายยางแผ่นหรือน้ำยาง เป็นชายต้นยาง และควรส่งเสริมให้อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารามีมูลค่าสูงขึ้น ทั้งหมดนี้เพื่อต้องการจะลดจำนวนแรงงานอพยพจากกัมพูชาตามแนวชายแดน แล้วกระตุ้นให้แรงงานในประเทศและสมาชิกในครัวเรือนหันมาสนใจทำงานในภาคเกษตรกรรมทำสวนยางหรือสวนผลไม้มากขึ้น

นิรุทธิ์ เกตุสิริ. 2538. การศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการพลเรือน กลุ่มผู้นำท้องถิ่นและราษฎร

ตอบบทบาทหน้าที่ของกองทัพบกในการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของหมู่บ้านป้องกันตนเอง

ชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

เป็นการศึกษาบทบาทของกองทัพบกในการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของหมู่บ้านป้องกันตนเอง บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี ในด้านการจัดที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน ให้แก่ราษฎรด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการปรับปรุงโครงสร้างขั้นพื้นฐาน และสาธารณประโยชน์ ด้านพัฒนาร่างกาย จิตใจ และปรับปรุงคุณภาพชีวิต และดำเนินงานจัดระบบรักษาความปลอดภัย ในกรณีนี้จะศึกษาระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการพลเรือน กลุ่มผู้นำท้องถิ่น และราษฎรใน อ.น้ำยืน

ปวิตร์ นวะมะรัตน. 2538. บทบาทของผู้นำชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการป้องกันประเทศ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทกับภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคมของผู้นำชุมชน รวมถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีบทบาทผู้นำชุมชน ตลอดจนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในเขตพื้นที่ อ. ตาพระยา จ. สระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า อายุของผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การมีญาติเป็นผู้นำชุมชนและการได้รับการสนับสนุน หรือผลักดันให้เข้ามาดำรงตำแหน่งจากอดีตผู้นำชุมชนคนปัจจุบันที่เป็นญาติปัจจัยทั้งหมดนี้ มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาด้านการป้องกันประเทศ

ไพรัช นุรพชัยศรี. 2536. การค้าชายแดนไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและกัมพูชาต่อเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการค้าระหว่างไทยและลาวมีทั้งการค้าในระบบ ซึ่งถูกต้องตามกฎหมายผ่านกระบวนการศุลกากร ประกอบด้วย การค้าปกติ การค้าชายแดน และการค้าผ่านแดน ซึ่งพรมแดนไทยลาวมีความยาวค่อนข้างมาก จึงทำให้มีการค้านอกระบบที่มีเจตนาเลี่ยงกระบวนการศุลกากร และเป็นสินค้าที่ผิดกฎหมาย สำหรับช่องทางที่ติดต่อกันมี 3 ประเภท คือ จุดผ่านแดน จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน อุปสรรคทางการค้าไทยและลาว ได้แก่ ด้านบุคคล ทั้งผู้ค้าที่ขาดความจริงจังในการทำการค้า ลาวขาดบุคคลากรที่มีความสามารถ และขาดแคลนสาธารณูปโภค และไทยยังมีคู่แข่งการค้า อย่างมาเลเซีย และญี่ปุ่น แต่โอกาสและการลงทุนของนักธุรกิจไทยในลาว ค่อนข้างจะเปิดกว้างอีกทั้งมีความคุ้นเคยกันดี และลาวกำลังพยายามเปลี่ยนแปลงด้านการค้าต่างประเทศ โดยส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

สำหรับกัมพูชา มีสภาพเศรษฐกิจที่บอบช้ำจากสงครามกลางเมืองที่ยืดเยื้อ แต่นักธุรกิจไทยก็เข้าไปทำการค้าในกัมพูชาอยู่แล้ว แต่ในลักษณะที่ต้องผ่านกัมพูชา ฝ่ายที่ยึดครองพื้นที่ เช่น การทำให้ในเขตยึดครองเขมรแดง การทำสัญญาและการค้านอกระบบตามแนวชายแดน แต่เมื่อไทยต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ความมั่นคงของสหประชาชาติ เพื่อแทรกแซงทางเศรษฐกิจต่อเขมรแดงด้วยการยุติการซื้อขายไม้ซุง น้ำมัน และสภาพสูงสุด สั่งห้ามการส่งออก ทำให้นักธุรกิจไทยประสบความเสียหายเป็นมูลค่ามหาศาล แต่การค้าชายแดนยังคงดำเนินได้อยู่เนื่องจากพื้นที่ที่ติดต่อกัน

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย เพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน ภาครัฐควรเป็นจุดผ่านแดนถาวรให้มีมากขึ้น และขยายเวลาเปิดให้นานขึ้น และมีการกระจายอำนาจสู่ระดับจังหวัด ทางฝ่ายเอกชนควรมีข้อมูล เกี่ยวกับประเทศคู่ค้าอย่างพร้อมมูลให้นักธุรกิจผู้ทำการค้ากับลาวและกัมพูชา ด้านนักธุรกิจเองต้องมีการชลดตัว ให้เข้มแข็งเพื่อจะได้มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง

วาริน สุขเสมอ. 2537. การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว:

กรณีศึกษาผลกระทบของชุมชนการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขาการวางผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนได้ให้ความสำคัญของชุมชนเมืองอรัญประเทศ ว่าเป็นประตูติดต่อกับประเทศกัมพูชาโดยตรง มีความได้เปรียบเชิงที่ตั้ง ในการเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าชายแดนภาคตะวันออกแห่งหนึ่งของไทย และหลังจากที่รัฐบาลมีนโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นตลาดการค้า ชุมชนเมืองอรัญประเทศ บริเวณคลองลึก อ. อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วออกสู่นอกเขตเทศบาลตำบลในบริเวณพื้นที่ฝั่งเมืองรวม ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ จึงได้มีการศึกษาปัจจัยทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากรชุมชนเมืองกับทั้งศึกษาบทบาทและภาวะการค้าในตลาดการค้าชายแดน ภาวะปัญหาและบทบาทของชุมชนที่มีผลกระทบจากชุมชนการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

ผลการศึกษาพบว่า ตลาดการค้าชายแดนโรงเกลือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกภาคของไทย มีกิจการการค้าส่งออกและค้าปลีก รวมทั้งเป็นแหล่งส่งสินค้าอุปโภค บริโภค ไปยังประเทศแถบอินโดจีน กิจกรรมดังกล่าวทำให้ภาวะเศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น มีการพัฒนาและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทางลบตามมา เช่น การรุกรานที่สาธารณะ สภาพที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหามลภาวะ ขาดโครงข่ายคมนาคมสำรองที่จะเชื่อมกับถนนสายหลัก

ผู้เขียนได้เสนอแนวทางและมาตรการในการพัฒนาสำหรับพื้นที่ชุมชนเมืองอรัญประเทศ เช่น ให้มีการจัดกลไกเพื่อพัฒนาที่ดินสาธารณประโยชน์ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานโดยเสนอให้สร้างถนนวงแหวนในบริเวณที่มีการขยายตัว ด้านที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม พัฒนาค้างท้องถิ่น พัฒนาด้านอุตสาหกรรมเพื่อผลิตและส่งออก พัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการประกอบอาชีพการค้าและอุตสาหกรรม สำหรับบริเวณตลาดโรงเกลือได้เสนอให้เป็นศูนย์กลางตลาดการค้าชายแดน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถซื้อสินค้าต่างประเทศในราคาถูก เป็นแหล่งการค้าที่ก่อให้เกิดรายได้และเพิ่มอาชีพให้ราษฎรในท้องถิ่น

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. 2540. *การพัฒนาจังหวัดบริเวณพื้นที่
หกเหลี่ยมเศรษฐกิจในบทบาทของกระทรวงมหาดไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.

รายงานวิจัยเกี่ยวกับโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง
6 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา จีน เวียดนาม พม่า ลาว ผลกระทบของโครงการต่อเศรษฐกิจในราย
ประเทศ อีกทั้งยังได้กล่าวถึงแนวความคิดเรื่องการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในด้านศักยภาพ
พื้นที่ตามแนวชายแดน ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดจุดผ่านแดน การจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงาน
ของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย และบทวิเคราะห์อุปสรรค โอกาส และบทบาทในการพัฒนาที่
เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทยในระดับจุลภาค และในระดับมหภาค เป็นต้น

เสรี แสงจันทร์. 2541. *การนำเข้าและการจำหน่ายไม้แปรรูปจากประเทศกัมพูชาที่ผ่านอำเภอ*

คลองใหญ่ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
ป่าไม้ คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประมวลและวิเคราะห์นโยบายและวิธีการนำเข้าไม้
มูลค่าและปริมาณการนำเข้าโดยรวม และที่นำเข้าจากประเทศกัมพูชา โดยเฉพาะไม้แปรรูปที่
นำเข้าผ่านอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด รวมถึงเส้นทางการกระจายไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ของ
ประเทศ

ผลการศึกษามีดังนี้ ในด้านนโยบาย พบว่าประเทศไทยยังไม่มีนโยบายสนับสนุนการ
นำเข้าไม้ที่ชัดเจน ในเรื่องการนำเข้าไม้ พบว่า ระเบียบการนำเข้าไม้มีความซับซ้อนมาก ดังนั้น เพื่อ
รักษาอุตสาหกรรมไม้ของประเทศเอาไว้ในระยะสั้นและระยะกลาง จึงควรลดขั้นตอนการปฏิบัติ
และจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลง และควรมีมาตรการสนับสนุนผู้ประกอบการค้าและ
อุตสาหกรรมไม้อย่างต่อเนื่อง ในระยะยาว ต้องส่งเสริมการปลูกป่าทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น
เพื่อให้สามารถพึ่งพาวัตถุดิบภายในประเทศได้เอง ในส่วนของมูลค่าและปริมาณการนำเข้า
โดยรวม พบว่ามูลค่าการนำเข้าไม้จากต่างประเทศเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2533 จนถึงปี 2539 และลดลง
เล็กน้อยจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สรุปแล้วไม้นำเข้าในเขตอำเภอคลองใหญ่ มีมูลค่าและ
ปริมาณถึง 70-98 % ของไม้นำเข้าจากกัมพูชาทั้งหมด ตั้งแต่ปี 2533-2540

ชนิดของไม้ที่นำเข้าเป็นไม้ยาง กระบาก พนอง ตะเคียนทอง ซึ่งนำเข้ามากที่สุด สำหรับ
ตลาดของไม้นำเข้าเหล่านี้อยู่ที่ จังหวัดตราด กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา ลพบุรี นนทบุรี
ขอนแก่น อุดรธานี ปทุมธานี จันทบุรี และสมุทรปราการ ส่วนผู้ประกอบการนำเข้าไม้จากกัมพูชาใน
เขต อ. คลองใหญ่นี้มีจำนวน 23 ราย ส่วนผู้ประกอบการที่สั่งซื้อมีจำนวน 652 แห่ง

อนิรุต สงเคราะห์. 2543. การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาครุศาสตร์ การเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เป็นการศึกษาด้านการเกษตรในอาณานิคมบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว เพื่อศึกษาการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย ซึ่งผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มักเป็นเพศชาย เป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมักนำความรู้วิชาไม้ผล วิชาสวนผัก ไปใช้มากที่สุด วิชาเกษตรประยุกต์และวิชาสัตว์เล็ก (สุกร) มีการนำไปใช้น้อยที่สุด ผู้ฝึกอบรมมีเจตคติที่ดีต่อการฝึกอบรม เห็นว่าเป็นโครงการที่ดี ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการนำความรู้ที่ได้รับการอบรม

- ไปใช้ คือ เรื่องขาดปัจจัยในการลงทุน

อริศรา ศานติศาสน์ และไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์. 2541. โครงการศึกษาการให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่กลุ่มประเทศอินโดจีน (ลาว เวียดนาม กัมพูชา). คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เป็นการศึกษาในทางเศรษฐศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่กลุ่มประเทศอินโดจีนและพม่า หลังจากที่ถูกกลุ่มประเทศดังกล่าวเปิดตัวต่อประชาคมในด้านการค้ามากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียกับประเทศไทย จากการศึกษาพบว่ามีความเป็นไปได้ที่ไทยจะให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่กลุ่มประเทศอินโดจีนและพม่า ซึ่งจะทำการค้าระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศเหล่านั้นขยายตัวเร็วขึ้น

อัมพล หันทุยง. 2539. ผลกระทบของการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ต่อการเปลี่ยนแปลงทาง

เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว 2534-2535.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา สาขา

วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หลังจากที่มีการเปิดโครงการให้มีการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา ก็ได้ทำให้เกิดผลกระทบต่อคนในพื้นที่ในด้านต่างๆ ในการศึกษาเรื่องนี้จึงได้ศึกษาผลกระทบทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการเปิดการค้าชายแดนโดยจะศึกษาจากเกษตรกรในพื้นที่อำเภออรัญประเทศ ทั้งกลุ่มที่อยู่ใกล้จุดค้าขายและกลุ่มที่อยู่ไกลจุดค้าขาย

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ในปี พ.ศ. 2535 ลักษณะเศรษฐกิจทั่วไปของเกษตรกรที่อยู่ใกล้จุดค้าขายแดนและกลุ่มที่อยู่ใกล้จุดค้าขายแดน มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นจากเดิมในปี พ.ศ. 2533 พบว่ารายได้เฉลี่ยสูงขึ้นถึงสามหมื่นกว่าบาทต่อครอบครัว ประชาชนในบริเวณขายแดนจึงต้องการให้เปิดจุดค้าขายแดนต่อไป และให้เกษตรกรเข้าไปมีกิจกรรมค้าขายในบริเวณดังกล่าว

หนังสือ

เขียน นิระวิทย์ และสุนัย ผาสุก. 2543. *กัมพูชา: ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ในบทที่ 5 เรื่องเศรษฐกิจกัมพูชา ได้กล่าวถึงประเด็นการค้าขายแดนในเรื่องของธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมโดยเฉพาะธุรกิจการท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่ข้ามแดนจากไทย เพื่อเข้าไปชมหรือเล่นการพนันที่เกาะกงและที่โบราณสถานเขาพระวิหาร โดยได้ให้สถิตินักท่องเที่ยวจากฝั่งไทยในปี ค.ศ. 1998 และ 1999 โดยในบทที่ 8 เรื่องความสัมพันธ์กับต่างประเทศได้กล่าวถึงลักษณะสินค้าที่มีการนำเข้ามาส่งขายตามบริเวณแนวชายแดน โดยเฉพาะผ่านทางบกทั้งจุดผ่านแดนชั่วคราวและถาวร ซึ่งมักเป็นสินค้าอุปโภค บริโภค

สถาบันวิจัยข้าว กรมวิชาการเกษตร. 2542. *สนองเบื้องพระยุคลบาท อนุรักษ์และพัฒนาข้าวไทย*. กรุงเทพฯ.

หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอ หลักการของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งโครงการต่าง ๆ มากมายในหลายจังหวัด ในส่วนของชายแดนไทย - กัมพูชานั้น ได้มีการกล่าวถึงโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี-สระแก้ว และโครงการบริการวิชาการเกษตรในเขตพื้นที่ เฉพาะชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอตาพระยา อำเภออรัญประเทศ และอำเภอคลองหาด จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

สายสวรรค์ วัฒนพานิช. 2537. *สู่ทางขยายการค้าและการลงทุนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐกัมพูชา*. กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. กรุงเทพฯ: บริษัทปฤษธุรกิจ.

เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจขยายการค้าการลงทุน โดยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการค้าชายแดนไทย- กัมพูชา เช่น ข้อมูลเรื่องการค้า สินค้า จุดผ่อนปรน จุดผ่านแดนทั้งชั่วคราวและถาวร สถิติการค้าไทย-กัมพูชา นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสในการลงทุนของไทยในกัมพูชา และข้อมูลเศรษฐกิจการค้าเบื้องต้นของกัมพูชา

ประไพศรี สวัสดิ์อำไพรักษ์ และคนอื่นๆ. 2544. การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว.

เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออก และการนำเข้าสินค้าตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณจังหวัดสระแก้ว โดยมีข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสระแก้วและกัมพูชา กฎระเบียบทางการค้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการค้า โครงสร้างทางเศรษฐกิจ เส้นทางคมนาคมขนส่ง มูลค่าการค้าชายแดน สถิติการจับกุมสินค้าลักลอบ ภาวะการลงทุน การให้สิทธิพิเศษทางการค้า แก่กัมพูชา ปัญหาการค้าไทยกัมพูชา รายชื่อผู้นำเข้าสินค้าชาวกัมพูชา รายชื่อผู้ส่งออกสินค้าชาวไทย กฎหมายการลงทุนของกัมพูชา แนวทางปฏิบัติในการเดินทางเข้า-ออก ณ จุดผ่อนปรนด้าน จังหวัดสระแก้ว ข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทย-กัมพูชา ว่าด้วยการสัญจรข้ามแดนระหว่างประเทศ ทั้งสอง

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

กษิติษฐ์ นาคสุวรรณ. 2542. ความเหมาะสมของระบบพัฒนาโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเอง

ชายแดนในภาวะการณ์ปัจจุบัน: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดจันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา สถาบันพัฒนบริหาร ศาสตร์.

กิตติพันธ์ กาญจนพิพัฒน์กุล. 2540. การพัฒนาหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา

ศึกษาเฉพาะกรณีความร่วมมือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน. วิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร.

จิราพร กองทอง. 2540. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวบริเวณด่านช่องจอม

อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันพณิชยนาวิ. 2537. รายงานวิจัยเรื่องการค้าและการขนส่งใน

ภูมิภาคอินโดจีน. กรุงเทพฯ: สถาบันพณิชยนาวิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภาพร มนต์ทอง. 2546. โครงการศึกษาการพัฒนากระบวนการสวัสดิการสำหรับเด็กยากจนและด้อยโอกาสในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์: รายงานวิจัยย่อยฉบับสมบูรณ์.
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

นิวัต สุโพธิ์. 2538. การพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาด้านอาชีพสำหรับราษฎรไทยที่อยู่อาศัยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ประสิทธิ์ นรากร. 2543. บทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนบริเวณจุดผ่อนปรนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปิยวุฒิ ปิยมาตย์. 2546. โครงการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พรชัย สาเมือง. 2541. อุปสรรคของการลงทุนของไทยในภูมิภาคอินโดจีน. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พัชรินทร์ พูลกระจ่าง. 2540. รายงานการศึกษาเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ภูวลี สันไชยกิจ. 2544. การค้าไทย-กัมพูชา. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มาริสา โกเศยะโยธิน. 2543. การศึกษาภูมิปัญญาพื้นบ้านในการพึ่งพาตนเองของชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประชาชนบริเวณจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชาภาคตะวันออก: ศึกษากรณีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไม้ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด. กรุงเทพฯ: ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.

มาริสา โกเศยะโยธิน. 2541. รายงานการวิจัยประเมินผลโครงการอบรมประชาชนเพื่อพัฒนา
ช่างฝีมือหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

มาริสา โกเศยะโยธิน และคนอื่นๆ. 2543. รายงานการวิจัยเทคนิคเกษตรธรรมชาติแบบ MOA กับ
การพัฒนาอาชีพการเกษตรของราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านตะวันออก.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว กรมการศึกษานอก
โรงเรียน.

รวีวรรณ หิรัญสุข. 2544. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-กัมพูชา: ศึกษาภายหลังการเลือกตั้ง
ค.ศ. 1993. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มนัส คำภักดี. 2541. กรมศุลกากรกับการพัฒนาการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร.

วัชรินทร์ ยงศิริ. 2537. ศักยภาพทางเศรษฐกิจของกัมพูชาและสู่ทางการลงทุนของไทย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อิสริยา ตั้งเกียรติ. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนไทย-
กัมพูชาด้านจังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
บูรพา.

อรภัทร ทิมพิทักษ์. 2543. การค้าตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชาในเขตจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หนังสือ

กรมการค้าต่างประเทศ. 2545. สถิติการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย พม่า ลาว กัมพูชา ปี 2545.
กรุงเทพฯ: กลุ่มสารสนเทศด้านการค้า สำนักมาตรการพิเศษทางการค้า กรมการค้า
ต่างประเทศ.

เฉลิมชัย นวลนิ่ม. 2542. *มาตรการช่วยเหลือผู้ส่งออก*. ปทุมธานี: สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ซี.เอ. อินเตอร์เนชั่นแนล อินฟอร์เมชั่น. 2541. *โครงการศึกษาอุปสงค์ของตลาดกัมพูชา: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร*. รายงานเสนอกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์.

ธีระ นุชเปี่ยม. 2542. *การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองกัมพูชา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ.

ธนาคารไทยทุน. 2536. *การค้าไทย-อินโดจีน*. กรุงเทพฯ.

นวน เมื่อน และบุญเรือง คัชมาย์. 2543. *ก้าวตรงไปยังทิศตะวันตกและอินโดจีนในปี 2000*. สุรินทร์: อัครมณีนโยบาย สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

นิตย มาศะวิสุทธิ. 2542. *SMEs กับการพัฒนาเศรษฐกิจในอินโดจีน*. สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยา สุจริตธนาภิรักษ์. [ม.ป.ป.]. *การค้าชายแดน*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2541. *แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนไทย-กัมพูชา: สรุปสำหรับผู้บริหาร*. ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักนายกรัฐมนตรี. 2538. *คู่มือการลงทุนในกัมพูชา*. กรุงเทพฯ.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว. 2544. *การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว*. สระแก้ว.

ธุรกิจ จุฬาเทศ. 2547. *เปิดเส้นทางการค้า-ลงทุน 6 เศรษฐกิจ: จีนตอนใต้ พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา*. กรุงเทพฯ: อินฟอร์มีเดียบุ๊กส์.

บทความ

“ขยายฐานสู่กัมพูชา: แนวร่วมใหม่.....ตลาดโลกปี 2545.” 2544. ผู้ส่งออก. ปีที่ 15 ฉบับที่ 336 (ปีแรก ส.ค. 2544) : 8-13 .

ธนาคารทหารไทย. 2539. “ภาวะเศรษฐกิจและการลงทุนของกลุ่มประเทศอินโดจีนและเมียนมาร์.” เศรษฐกิจสังคม ธนาคารทหารไทย. ปีที่ 5 ฉบับที่ 5 (พ.ค. 2539) : 1-26.

ภัทรจิต จมพล. 2538. “ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง.” วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 32 ฉบับที่ 4 (ก.ค.-ส.ค. 2538) : 63-72.

วัชรีย์ พุ่มทอง. 2545. “ชายแดนไทย-กัมพูชา จากสนามรบสู่สนามการค้า.” วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 39 ฉบับที่ 2 (มี.ค.-เม.ย. 2545) : 64-67.

ศรียพร สมบุญธรรม. 2539. “สรุปการประชุมสาขาท่องเที่ยวของอนุภาคลุ่มน้ำโขง.” จุลสารการท่องเที่ยว. ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 (ก.ค.-ก.ย. 2539) : 44-51.

สุรสิทธิ์ จรรยาเทศ, มალიณี เศรษฐโชติศักดิ์ และไตรวุฒิน พรรัตน์. 2540. “สมาชิกใหม่อาเซียน ไทยได้อะไร.” รายงานเศรษฐกิจ ธนาคารกรุงไทย. ปีที่ 30, ฉบับที่ 4 (เม.ย. 2540) : 49-64.

สมชาติ ธรรมศิริ. 2536. “ไทยกับพันธกรณีตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการเลือกตั้งในกัมพูชา: ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการทางเศรษฐกิจ.” จุลสาร. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (มิถุนายน 2536). สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน.

เอกสารประกอบการสัมมนา รายงานการประชุม

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2544. วิสัยทัศน์กัมพูชา สปป.ลาว เวียดนามและการปรับตัวของนักลงทุนไทย. การสัมมนา 8 สิงหาคม 2544 ณ โรงแรมโซฟิเทล ราชอาศิด จังหวัดขอนแก่น. 2 เล่ม.

3. สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

กฤตศักดิ์ เรือนนา. 2537. *ความคิดเห็นของครูศิลปะที่เกี่ยวกับการสอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตสาขาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูสอนศิลปะตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ในด้านหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน การวัดผล ฯลฯ โดยใช้วิธีตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์คำตอบ เช่น ครูศิลปะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยหรือมาก โดยสรุปว่า ครูศิลปะในโรงเรียนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชาส่วนใหญ่มีความต้องการหลักสูตรเฉพาะ และครูมีวุฒิทางศิลปศึกษา ซึ่งอาจสรุปได้ว่า วิทยานิพนธ์นี้ได้ชี้ให้เห็นปัญหาความขาดแคลนของพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษา

จิณห์จุฑา ชัยเสนา. 2541. *ความเครียดและพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านจิตใจของประชาชนในเขตชายแดนไทย-ราชอาณาจักรกัมพูชา จังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตสาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผู้เขียนได้ศึกษาสุขภาพจิตใจของประชาชนในเขตพื้นที่ชายแดน จังหวัดสระแก้ว ในหมู่บ้านป้องกันตนเอง ว่ามีความเครียดหรือไม่เพียงไร และประชาชนมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพจิตของตนอย่างไร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นตัวเลข ซึ่งให้คำตอบว่าประชาชนมีระดับความเครียดน้อย มีระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านจิตใจในระดับปานกลาง

ทั้งนี้เป้าหมายของการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการส่งเสริมสุขภาพจิตให้ประชาชนในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา

จตุ เฉลิมเตียรณ. 2540. *มาลาเรียกับการอนุรักษ์กำลังรบในพื้นที่กองกำลังป้องกันชายแดนด้านจันทบุรีและตราด*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

พื้นที่ตามแนวชายแดนจังหวัดจันทบุรีและตราด มีสภาพที่เอื้อต่อการระบาดของมาลาเรีย และในช่วงเวลาที่มีเหตุการณ์รุนแรง ก็ได้มีชาวกัมพูชาอพยพเข้ามาในไทย ซึ่งก็นำเชื้อมาลาเรียเข้ามาแพร่กระจายให้คนไทยด้วย กำลังพลที่อยู่ในแนวชายแดนดังกล่าวก็ป่วยเป็นโรคมาลาเรีย ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้เป็นจำนวนมากของการเจ็บป่วยทั้งหมด ซึ่งเป็นการสูญเสียที่ไม่สมควร

ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินมาตรการป้องกันและควบคุมมาลาเรียในพื้นที่ กองกำลังป้องกันชายแดนนี้ คือ บุคคล การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินงานตามมาตรการ และงบประมาณ

ผู้วิจัยได้เสนอแนะดังนี้ ศึกษาการติดยาของเชื้อมาลาเรีย การระบาดของมาลาเรีย รวมทั้งเวลาที่เป็นพาหะ โดยพัฒนาแนวทางใหม่ๆ ในการป้องกันและรักษามาลาเรีย ให้การศึกษาแก่กำลังพลให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง จัดหาอุปกรณ์และยาให้เพียงพอ ให้ดำเนินมาตรการเดียวกันทั้งทหารและราษฎรในท้องถิ่นเพื่อป้องกันและรักษา และป้องกันการอพยพของชาวกัมพูชา ซึ่งนำโรคเข้ามาระบาด

คณีย อำนวยสมบัติ. 2545. การประเมินผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อ เอช ไอ วี เฉพาะพื้นที่ใน

แรงงานต่างชาติดิบบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว. ภาคนิพนธ์ศาสตร

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาการประเมินผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อ HIV ในพื้นที่แนวชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว โดยเฉพาะกลุ่มแรงงาน ทั้งชาวไทยและชาวกัมพูชา ผลการศึกษาพบว่าแรงงานชาวกัมพูชา 16.6 % ซึ่งมีพฤติกรรมความเสี่ยงในการติดเชื้อ ในขณะที่ประชาชนไทยในบริเวณที่ทำการศึกษามีความเสี่ยงประมาณ 3.9 %

ในเรื่องการตระหนักถึงภัยของโรคนั้นพบว่าทั้งแรงงานกัมพูชาและชาวไทย มีการตระหนักรู้ในระดับต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ คือ แรงงานชาวกัมพูชามีเปอร์เซ็นต์การตระหนักรู้เพียง 46.7 % จากที่ตั้งเป้าหมายไว้ 60 % ๑

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะจากผู้เขียนในอันที่จะปรับปรุงแก้ไขการให้การศึกษาแก่ประชาชน อำนวยความสะดวกในการสาธารณสุข เช่น จัดหาถุงยางอนามัยให้กับแรงงานหรือชายให้ในราคาถูก ในจำนวนที่เพียงพอกับความต้องการของแรงงาน นอกจากนี้ควรให้มีการรณรงค์และควรมีการประสานงานระหว่างรัฐ เอกชน และท้องถิ่นร่วมกันทั้งไทยและกัมพูชาในการวางแผนแก้ไขปัญหาระบาดของโรคเอดส์และ HIV

ทวีศักดิ์ แพทย์เพียร และคนอื่นๆ. 2539. ทศนคติต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลใน

พื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาในจังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม

สาขาวิชาการวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานอยู่ที่สถานีอนามัยในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา รวมถึงศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกคนที่

ปฏิบัติงานอยู่ที่สถานีอนามัย เขตอำเภอบ้านยาง อำเภอหนองบัว และอำเภอหนองหิน ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

ปราณีต แยมงาม. 2543. การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ของคนต่างอายุในภาษาเขมรถิ่นไทยที่บ้านตะลุงเก่า อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาวชิราวุธวิทยาลัยมหิดล.

เป็นการศึกษาวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยใน อำเภอ ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ยังได้รับอิทธิพลจากภาษาเขมรอยู่มาก ซึ่งเรียกว่า ภาษาเขมรถิ่นไทย สำเนียงตะลุงเก่า ในงานวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้มุ่งศึกษาด้านภาษาศาสตร์ จึงได้ใช้วิธีการตรวจสอบภาคสนาม โดยนำคำศัพท์ 12 กลุ่ม ตามพจนานุกรมภาษาเขมรสุรินทร์มาเปรียบเทียบกับการใช้คำศัพท์ของกลุ่มทดสอบ ซึ่งสรุปผลได้ว่า แนวโน้มที่ภาษาเขมรตะลุงเก่าจะหายไปมีมากขึ้น ซึ่งมักมีการยืมภาษาไทยมาตรฐานมาแปรเสียงอยู่มากและมีการเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ให้ต่างจากภาษาเขมรตะลุงเก่า ก็อยู่มากเช่นกัน

ปิยนฏ เสงี่ยมศักดิ์. 2538. แนวทางการจัดบริการสังคมแก่ราษฎรตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลตาเมียง กิ่งอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาวชิราวุธวิทยาลัยมหิดล สาขา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบริการสังคมที่ราษฎรตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ได้รับอยู่ในปัจจุบันนี้ โดยศึกษาที่ตำบลตาเมียง กิ่งอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ การศึกษานี้จะใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นและประมวลปัญหาความต้องการการบริการสังคมที่แท้จริงของราษฎรเพื่อประโยชน์ในการนำไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการให้บริการต่อไป

ทั้งนี้ได้มีการแบ่งกลุ่ม การบริการสังคม 6 ด้านด้วยกัน คือ การศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน การรักษาระดับของรายได้ การจ้างงาน และบริการสังคมทั่วไป โดยสรุปจะพบว่า ปัญหาและความต้องการในเรื่องการศึกษา เป็นปัญหาสำคัญ กล่าวคือ ประชาชนไม่มีค่าเล่าเรียนให้บุตรหลาน ประชาชนขอให้มีการเพิ่มจำนวนทุนการศึกษา และการอบรมความรู้ให้ชาวบ้านมากขึ้น ในด้านสาธารณสุขพบปัญหาค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลมากที่สุด รองลงมาคือ ความไม่พร้อมของบุคลากรการแพทย์ รวมไปถึง อุปกรณ์การแพทย์อีกด้วย ในด้านที่ดินทำกินพบปัญหาไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน โดยประชาชนขอให้มีการจัดสรรที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น ด้านการรักษาระดับรายได้ พบปัญหา คือ รายได้ที่ไม่แน่นอน โดยขอให้มีการประกันราคาผลผลิต และให้มี

การสร้างงานในชนบทมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะจากประชาชนให้รีบแก้ไขปัญหา การว่างงาน ปัญหาแหล่งน้ำ อีกด้วย

พัชรา ศิลปบรรเลง. 2537. สุขภาพจิตของประชาชนหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนด้านจังหวัด
จันทบุรีและตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยนี้มุ่งเพื่อหาสัดส่วนของปัญหาสุขภาพจิตของประชาชนในหมู่บ้านป้องกันตนเอง
ชายแดนจังหวัดจันทบุรีและตราด ซึ่งมักประสบปัญหาความไม่มั่นคงของพื้นที่ที่อยู่อาศัย
นอกจากนี้ยังศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้านสุขภาพจิต โดยดูจากตัวแปรต่างๆ เช่น อายุ เพศ รายได้
การศึกษา ฯลฯ ทั้งนี้มีปัจจัยหนึ่งซึ่งต่างจากงานวิจัยที่ได้ศึกษาปัญหาสุขภาพจิตชิ้นอื่นๆ คือ ปัจจัย
เรื่องการคุกคามจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านป้องกัน
ตนเอง มีปัญหาสุขภาพจิตสูงกว่าเกณฑ์ปกติ

พิชัย เปรมจิตขึ้น. 2539. ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้น
พื้นฐานบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา ในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

จากโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้
มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไปดำเนินการ อันมีเป้าหมายเพื่อ
ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมกันนั้น ขณะนี้พบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร
โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา ที่มีตัวแปรต่างจากพื้นที่ปกติหลายด้าน ดังนั้นวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้จึงได้พยายามศึกษาเพื่อตรวจสอบปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา 5 ด้านด้วยกัน
คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการและการวางแผน ด้านการจัดสรรทรัพยากร
ด้านการกระตุ้นการทำงานของบุคลากร ด้านการประสานงานกำกับติดตามและนิเทศ และด้าน
การประเมินผล นอกจากนี้จะมีการเปรียบเทียบปัญหาการใช้กระบวนการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี ตราด และสระแก้ว ซึ่งผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการ
พัฒนาการศึกษาโรงเรียนตามแนวชายแดนต่อไป

ราตรี พันธุมจินดา. 2541. ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียน วัยรุ่นในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา ในเขตอำเภออรัญประเทศ เป็นการศึกษาในแขนงจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ที่มีกระบวนการทดลอง ทดสอบตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ ซึ่งได้ผลของการศึกษาว่านักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์มีระดับสุขภาพจิตในระยะหลังทดลองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการทดลอง

สมชาย อรุณธัญญา. 2539. การศึกษาปัญหาการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัญหาของโรงเรียนในเขตภูมิภาคโดยเฉพาะจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา ยังคงมีปัญหาในการจัดการ โดยเฉพาะในการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาปัญหาการบริหารงานระดับประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย จังหวัดสระแก้ว

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานมีดังนี้ คือ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ มีเอกสารและแนวการจัดประสบการณ์ไม่เพียงพอ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นได้ อีกทั้งยังขาดงบประมาณในการสนับสนุนจัดซื้อ การสอน ประการที่สองคือปัญหาการบริหารงานบุคคล ขาดแคลนครูที่จบการศึกษาสาขาอนุบาล หรือปฐมวัยโดยตรง ประการที่สาม ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองติดภารกิจจึงไม่ค่อยมาประชุมกับนักเรียน ประการที่สี่ ปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ซึ่งปัญหาวิธีปฏิบัติมีขั้นตอนมาก ประการที่ห้า การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น มีที่นอน เครื่องนอนไม่เพียงพอ ประการที่หก ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนซึ่งไม่สามารถให้บริการชุมชนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ได้

สุรพงษ์ รัตนโคตร. 2543. สมรรถภาพกลไกของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนในเขตชายแดน
จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาพลศึกษา คณะการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษาสมรรถภาพ กลไก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพลศึกษา ทั้งนี้ได้
ศึกษาจากกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในชายแดนจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพ
กลไก ของสมาคมกีฬาสมัครเล่น แห่งประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการทดสอบ ยืนกระโดดไกล ลูกนั่ง ดัน
พื้น วิ่งกลับตัว วิ่ง 5 นาที เป็นต้น

อนุสิทธิ์ เพชรสัมฤทธิ์. 2536. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา
โรงเรียนในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา (ปชต) สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เป็นงานวิจัยชิ้นหนึ่งที่มุ่งศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา
โรงเรียนในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัด สำนักงาน
ประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้สำรวจความพึงพอใจในเรื่องนโยบายการบริหาร ด้านการ
บริหารสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เงินเดือน ผลประโยชน์เกื้อกูล

ด้านลักษณะงาน ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน ด้านความรับผิดชอบ และปริมาณ
งานด้านการยอมรับนับถือในผลงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านผลสัมฤทธิ์ของ
งานและเปรียบเทียบความพึงพอใจจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง

ผลการศึกษาพบว่า ครูประถมศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมาก

อคมทรัพย์ ดีล้ำ. 2544. พฤติกรรมการใช้วิธีการป้องกันโรคมาลาเรียของชาวบ้านตามแนว
ชายแดนประเทศไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต
สาขาสังคมวิทยาการพัฒนา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เนื่องจากพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดสุรินทร์ ยังคงมีปัญหาเรื่องโรคภัย
อยู่มาก เช่น โรคมาลาเรีย ดังนั้นในงานวิจัยเรื่องนี้จึงมีจุดประสงค์ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้วิธี
ป้องกันโรคมาลาเรียของชาวบ้านตามแนวชายแดน กับทั้งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
การใช้วิธีการป้องกันโรคมาลาเรียของชาวบ้าน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวบ้าน ในอำเภอสังขะ
บัวเชด และกิ่งอำเภอนมดงรัก

ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านมีพฤติกรรมการใช้วิธีการป้องกันโรคมาลาเรียโดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ซึ่งมีความแตกต่างกันตามปัจจัยเรื่องเพศ อาชีพ การรับรู้ ความเสี่ยงในการเกิด

โรคมาลาเรีย การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับโรคมาลาเรีย

หนังสือ

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. 2539. *สงกรานต์ใน 5 ประเทศ : การเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม*.

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. กรุงเทพฯ.

สืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติในเรื่องดังกล่าว ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักวิชาการทั้ง 5 ประเทศแล้ว (ไทย จีน ลาว กัมพูชา พม่า) ยังเป็นการเล็งเห็นถึงการเผยแพร่ความรู้ ซึ่งจะทำให้มีการส่งเสริมและสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามต่อไป โดยมีกล่าวถึงเบื้องหลังประเพณีปีใหม่ทั้ง 5 ประเทศ ,สงกรานต์ล้านนา : ปีใหม่เมือง , ประเพณีสงกรานต์ในล้านนา , เทศกาลสาดน้ำของชนชาติไตในญวนนาน , เทศกาลสาดน้ำ นิทานพื้นบ้านของชนชาติไทในสิบสองปันนา , เทศกาลสาดน้ำเทพปกรณัมอันเก่าแก่ของชนชาติไท, สงกรานต์ในประเทศกัมพูชา, วันปีใหม่มพม่า ความผสมผสานกลมกลืนกันระหว่างคติดั้งเดิมและพุทธศาสนา ,เทศกาลสาดน้ำในพม่าและงานบุญปีใหม่ลาว

ประกอบ ผลงาม. 2538. *เขมรถิ่นไทย*. สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์

สถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม.

กลุ่มชาติพันธุ์ เขมรถิ่นไทย คือผู้ที่พูดภาษาเขมรซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทยตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เช่น จ. บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ตราด สระแก้ว ปราจีนบุรี สุรินทร์ ฯลฯ ซึ่งผู้เขียนได้ตระหนักว่ากลุ่มชาวเขมรถิ่นไทยมีประวัติศาสตร์ร่วมกับรัฐไทยมานานแล้ว และเป็นกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นที่น่าสนใจในการศึกษา ในหนังสือเล่มนี้จึงได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชาวเขมรถิ่นไทย ในประเด็นต่างๆ เช่น ภาษา โครงสร้างทางสังคม การเมือง ประเพณี โดยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์คนท้องถิ่น และศึกษาจากเอกสารสำคัญต่างๆ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ บนแผ่นดินไทย เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติในด้านอื่นๆ ต่อไป

พูนทรัพย์ รงคุปตวนิช และคนอื่นๆ. 2540. *กัมพูชา: บรรณนิทัศน์สิ่งพิมพ์และแหล่งสนเทศ*.

สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

หนังสือบรรณนิทัศน์ สิ่งพิมพ์ และแหล่งสารสนเทศ รวมงานเขียนทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เกี่ยวกับกัมพูชา ที่เขียนไว้เป็นภาษาไทย ผู้รวบรวมทำการค้นคว้าระหว่างเดือนมิถุนายน 2538 – กันยายน 2538 จากห้องสมุดต่างๆ ในประเทศไทย โดยแบ่งเป็นหนังสือ บทความในหนังสือ บทความในวารสาร บทความในนิตยสาร และวิทยานิพนธ์

บทความ

พรพิมล งามเทววิ. 2541. "ผลการรักษาผู้ป่วยมาลาเรียชนิดฟิลิซิปารัมที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนติดเชื้อจากบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาที่เดินทางกลับภาคใต้ พ.ศ. 2536." *มาลาเรีย*. ปีที่ 33, ฉบับที่ 3 (พ.ศ.-ม.ย.41) : 129-136.

คณะผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบระดับการตอบสนองของเชื้อมาลาเรียชนิดฟิลิซิปารัมด้วยยาเมโฟลควิน/ซัลฟาดอกซิน/ไพริเมธานิน ในกลุ่มผู้ป่วยติดเชื้อจากพื้นที่ที่เป็นแหล่งของเชื้อมาลาเรียฟิลิซิปารัมชนิดดื้อยา ในรายที่อาการไม่รุนแรงและพึงอพยพกลับภาคใต้ การทดสอบและวิเคราะห์ผล ใช้วิธี *in vivo* extended 28-day test ขององค์การอนามัยโลก ผลพบว่า ผู้ที่ติดจากภาคใต้ หายจากโรคภายใน 28 วัน มากกว่าร้อยละ 90 ซึ่งต่างจากผู้ติดเชื้อจากกัมพูชา จึงควรรักษาผู้ป่วยที่รับเชื้อจากกัมพูชา ด้วยยาที่เหมาะสม เพื่อลดความทุกข์ทรมาน และลดแหล่งแพร่เชื้อ การดื้อยา และงบประมาณในการกำจัดเชื้อยา

วิชัย สติมัย และคนอื่นๆ. 2542. "การศึกษาบทบาทของผู้ให้บริการภาคเอกชนในการควบคุมโรคมาลาเรีย." *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 34 ฉบับที่ 5 : 239-240.

ทำการศึกษาที่อ.บุนทริก จ.อุบลราชธานี โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกทั้งผู้ให้บริการรักษาภาคเอกชนและผู้มารับบริการ ซึ่งผู้ให้บริการภาคเอกชนในที่นี้ได้แก่ คลินิก, ร้านขายยา, หมอฉีดยาพื้นบ้าน, และร้านขายของชำ ซึ่งพบว่าสถานที่ดังกล่าวไม่ได้ทำการรักษาผู้ป่วยหากแต่แนะนำให้ไปมาลาเรียคลินิกหรือโรงพยาบาลบุนทริกแทน

อุษา เล็กอุทัย. 2542. "ปัจจัยความรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคมาลาเรียของครู
สังกัดสำนักงานการประถม อำเภอสว่าง จังหวัด ตราด." วารสารมาลาเรีย. ปีที่ 34
ฉบับที่ 2 : 58-59.

ศึกษาจากครู 172 คน โดยใช้แบบสอบถาม ส่วนใหญ่อายุ 35-44ปี ระหว่างครูที่เคยป่วย
กับไม่เคยป่วยมีปัจจัยที่แตกต่างกันในด้านอายุ เพศ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การ
เดินทางไปพื้นที่อื่นก่อนป่วย และแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ แต่ไม่แตกต่างกันในปัจจัยระดับ
การศึกษาและอาชีพ แต่ในด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคของทั้งครูที่เคยป่วยและ
ไม่เคยป่วยอยู่ในเกณฑ์ดี

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

ไตรมิตร ยิสารคุณ. 2542. ปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดโรคมาลาเรียในประชาชนบริเวณชายแดนประเทศ
ไทย-กัมพูชา เขตอำเภอสว่าง จังหวัดตราด. ภาคนิพนธ์ คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประไพ เจริญบุญ. 2540. การผสมผสานวัฒนธรรมชาวไทย-ลาว และชาวไทย-เขมรในพิธีม้งก๊ว
จองไต ที่บ้านดม อำเภอสว่าง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา
ไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปราโมทย์ นิลกำแหง. 2536. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวกวย
เยอในจังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมนึก ขวัญเมือง. 2543. ศึกษาสภาพความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของ
หมู่บ้านตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เขตการศึกษา 11. สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 11 นครราชสีมา.

อมรทิพย์ อมราภิบาล. 2543. ย้ายถิ่นข้ามพรมแดนและการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ บริเวณ
ชายแดนไทย-กัมพูชา: กรณีศึกษาอำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. มหาวิทยาลัย
แม่โจ้.

หนังสือ

เขียน ธีระวิทย์. 2540. บรรณานุกรมภาษาไทย กลุ่มประเทศอินโดจีน : เวียดนาม กัมพูชา และลาว (พ.ศ. 2518-2539). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความ

เดือนเต็ม ศรีสงวน. 2536. "การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานต่อเนื่อง เมื่อสิ้นสุดโครงการครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเสริมความมั่นคงแห่งชาติและการพึ่งพาตนเองของราษฎรไทย บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ." *วิจัยสนเทศการศึกษา*นอกโรงเรียน. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค. 2536) : 69-71.

พรพิมล งามเทวาร์. 2540. "การป้องกันควบคุมโรคมาลาเรียในกลุ่มผู้อพยพชาวกัมพูชาในจังหวัดชายแดนช่วงกรกฎาคม-กันยายน 2540." *มาลาเรีย*. ปีที่ 32 ฉบับที่ 5 (ก.ย.-ต.ค. 2540) : 235-238.

สวาท เกตุงาม. 2543. "สาธารณสุขไทย-กัมพูชาร่วมรณรงค์: คุมเข้ม 'ไข้มาลาเรีย' ชายแดน." *จุลสารเลขที่ 002884*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุธรรม นันทมงคลชัย. 2545. "พฤติกรรมและการแสวงหาการรักษาสุขภาพของแรงงานชาวเขมรที่ทำงานในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา." *วารสารสาธารณสุขศาสตร์*. ปีที่ 32 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค. 2545) : 178-189.

อดิสร แลมแย้ม. 2547. "ชายแดนบนพลวัตรและมิติด้านสังคม ของความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน." *วิทยุสราญรมย์*. ปีที่ 6 ฉบับที่ 22 (ม.ค.-มี.ค. 2547) : 145-164.

อมรทิพย์ อมราภิบาล. 2543. "การย้ายถิ่นข้ามแดนและการแพร่ระบาดของโรคเอดส์บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา: กรณีศึกษาอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว." *ประชากรศาสตร์*. ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 (ก.ย. 2543) : 41-59.

เอกสารประกอบการสัมมนา รายงานการประชุม

สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัด
จันทบุรี และสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดจันทบุรี. 2541. รายงานการฝึกอบรม เรื่อง
“ครูชายแดนเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสร้างสันติภาพ: ครูชาวกัมพูชาและชาว
ไทย.” 14-21 กันยายน 2541 ณ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี.เอกสารอัด
สำเนา. สนับสนุนโดยสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ.

4. สิ่งแวดล้อม

มาริสสา โกเศยะโยธิน. 2543. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมด้านเกษตรธรรมชาติสำหรับ
ครัวเรือนเกษตรกร บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขา
สิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
งานวิจัยชิ้นนี้เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกในด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผล
ของการเรียนรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้านเกษตรกรรมธรรมชาติ ผ่านกระบวนการวิจัย
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม อีกทั้งศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม
สภาพแวดล้อมของครัวเรือนเกษตรกร ก่อนและหลังการวิจัย ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยศึกษา
จากเกษตรกร อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่าภายหลังร่วมกระบวนการวิจัย
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกษตรกรมีสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้าน
ธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในเชิง
บวก เช่น มีการลดการใช้สารเคมีการเกษตร แล้วหันมาใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืชแทน อันแสดงให้เห็น
ว่าการกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมมีความเหมาะสมที่จะใช้ในการทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่อง
ธรรมชาติ อันเป็นแนวทางเกษตรกรรมแบบยั่งยืน และเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมศึกษา โดย
สามารถทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมรวมไปถึงสิ่งแวดล้อม
อย่างไรก็ดี ในการนำไปปฏิบัติควรคำนึงถึงความต้องการของภูมิปัญญาชาวบ้าน
ปัญหาของชุมชน และควรมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

งานเขียนชายแดนไทย - กัมพูชา
เรียงตามปี พ.ศ.

พ.ศ.2536

วิทยานิพนธ์และวิจัย

กำธร ปรีชา และคนอื่นๆ. 2536. การบริหารงานป้องกันการค้ารถยนต์เถื่อน: ศึกษาเฉพาะกรณี
บทบาทของหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ: ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เป็นการศึกษาปัญหา และสาเหตุของการก่ออาชญากรรม ค้ารถยนต์เถื่อน โดยจะส่งขาย
ประเทศเพื่อนบ้าน อย่าง ลาว กัมพูชา และเวียดนาม อันแสดงให้เห็นถึงปัญหาของรัฐที่ไม่สามารถ
จัดการยับยั้งได้ ปัญหาการค้ารถยนต์ข้ามพรมแดน จึงยังคงเป็นปัญหาสำคัญ และซับซ้อนใน
กระบวนการซึ่งผู้เขียนได้ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ เจ้าหน้าที่และ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กิตติ ศรีธธา. 2536. ปัญหาเขตทับซ้อนของไหล่ทวีปในอ่าวไทย กรณีศึกษา ประเทศไทยประเทศ
กัมพูชา ประเทศเวียดนาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร บัณฑิต สาขากฎหมายระหว่าง
ประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตเล่มนี้ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหามิติศาสตร์การเมือง อันเกี่ยวข้องกับ
กับความมั่นคงของประเทศ 3 ประเทศด้วยกัน คือ ไทย กัมพูชา เวียดนาม

ทั้ง 3 ประเทศต่างก็อ้างสิทธิ์พื้นที่เขตแดนทางทะเล ที่เรียกว่า ไหล่ทวีป โดยประกาศเขต
ไหล่ทวีปของตนจากพื้นฐานความรู้ที่ต่างกัน จนเกิดการซ้อนทับกันขึ้น อย่างไรก็ตาม ได้มีการ
พยายามเจรจาทำความเข้าใจกันเพื่อหาข้อยุติ แต่ก็ยังไม่บรรลุผล โดยความไม่มั่นคงทางการเมือง
ของแต่ละประเทศ และจากการไม่ปฏิบัติตามพื้นฐานเบื้องต้นในการกำหนดอาณาเขตทางทะเล
อย่างเคร่งครัด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะเศรษฐศาสตร์. 2536. รายงานฉบับสมบูรณ์ แนวทางการ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทยและอินโดจีน. กรุงเทพฯ.

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทย-อินโดจีน ได้เสนอข้อมูลศักยภาพของ
ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดชายแดนไทยที่เชื่อมกับเขตของประเทศอินโดจีน เพื่อดูความ
เป็นไปได้ที่จะผนวกทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศเหล่านี้เข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างไทยและอินโดจีน

ในส่วนของชายแดนกัมพูชา ได้มีการรวบรวมข้อมูลจังหวัดชายแดนในส่วนของไทย
พร้อมกับแสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในบริเวณชายแดนนั้น และแผนที่เส้นทางจากจังหวัด
ชายแดนไทยไปยังประเทศกัมพูชา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักบริการวิชาการ. 2536. การศึกษาเพื่อรองรับการขยายตัวของ

ธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ.

เนื่องจากการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัด
สระแก้ว เนื่องจากมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ประกอบกับมีอาณาเขต ติดต่อกับประเทศ
กัมพูชา ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับกลุ่มประเทศอินโดจีนได้ ทำให้บริเวณนี้เป็นที่สนใจของ
นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ ในหนังสือเล่มนี้จึงพยายามกำหนดแผนรองรับการขยายตัว
ของธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ในจังหวัดปราจีนบุรี ภาคเอกชน ควรให้มีการพัฒนาสถานที่พักตาก
อากาศ สถานที่จำหน่ายของพื้นเมือง ร้านอาหาร ที่พักรถ การจูงนำเที่ยว ส่วนจังหวัดสระแก้วก็
เช่นกันกับจังหวัดปราจีนบุรี แต่มีการสนับสนุนให้มีร้านค้าปลอดภาษี มีศูนย์การเงินระหว่าง
ประเทศที่ทันสมัย และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม

ในส่วนของภาครัฐ จังหวัดปราจีนบุรี ได้มีการเสนอให้รัฐจัดทำแผนที่ ป้ายบอกทาง ปรับ
ภูมิทัศน์ ส่งเสริมให้มีตลาดอาหาร พัฒนากำลังคนในธุรกิจการท่องเที่ยว ในการวางแผนระยะ
ยาวควรปรับปรุงเส้นทาง จัดสร้างท่าเทียบเรือ พัฒนาเมืองปราจีนบุรี ส่วนจังหวัดสระแก้ว ควร
ให้มีการปรับปรุงเส้นทางจากอำเภอเมืองไปจนถึงอำเภอรัญประเทศ ปรับปรุงชายแดนคลองลึก
ให้มีด่านศุลกากร ด่านตรวจคนเข้าเมือง ด่านกักกันโรค ร้านค้าปลอดภาษี ปรับปรุงภูมิทัศน์
ป้ายบอกทาง ที่จอดรถ ในระยะยาวควรให้มีศูนย์มิตรภาพไทย- กัมพูชา จัดแสดงเรื่องราว
ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา เพื่อสร้างสำนึก ความสามัคคี และมิตรภาพระหว่างกัน

ดารุณี ครุฑดำ. 2536. ผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน.

งานวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของโครงการศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยในบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยดูจากความคาดหวังของรายได้ การมีอาชีพ ความผูกพันกับพื้นที่ การศึกษาต่อของประชาชน ความเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและเปรียบเทียบความคาดหวังดังกล่าวกับผู้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรการเกษตรแบบครบวงจรกับการฝึกอบรมในระยะสั้น ทั้งนี้ได้สำรวจผู้เข้าฝึกอบรมจำนวน 577 คน

ผลการสำรวจพบว่า การเพิ่มขึ้นของรายได้ และการมีอาชีพของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ การผูกพันกับท้องถิ่นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาต่อของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง การเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนนั้นก็เช่นกัน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมแบบเต็มหลักสูตรกับการอบรมระยะสั้นพบว่าเมื่อตรวจสอบความคาดหวังทั้ง 4 ประการแล้ว ผู้ที่อบรมในหลักสูตรเต็มมีความสำเร็จผลสูงกว่าการอบรมระยะสั้น

ประเสริฐ พรรคเจริญ. 2536. ปัญหาการกัมพูชากับการป้องกันตามแนวชายแดนพื้นที่อีสานตอนล่าง.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

แม้ว่าการสู้รบภายในกัมพูชา และบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จะลดลงอย่างมาก แต่ความขัดแย้งยังมีอยู่ โดยมีการสู้รบของกลุ่มต่าง ๆ และอาจเป็นช่องว่างให้เวียดนามเข้าแทรกแซงทหารกัมพูชา และยุทธศาสตร์การรวมสหพันธรัฐอินโดจีนของเวียดนามก็จะส่งผลกระทบต่อชายแดนไทย-กัมพูชา อย่างมาก

จากผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านสังคมวิทยา ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ค่อนข้างดีอยู่แล้ว แต่ด้านการมีบุตรยังคงมากอยู่ 2) ด้านการเมืองการปกครอง จากการวิจัยเกี่ยวกับพื้นฐานด้านการเมืองอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจแต่ในด้านการเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และการเลือกตั้ง โดยให้คำมั่นถึงนโยบายและให้ติดตามผลผู้ที่ได้รับคัดเลือก ยังคงต้องปรับปรุงในการสร้างความเข้าใจอยู่บ้าง 3) ด้านเศรษฐกิจ ยังมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ 4) ด้านการทหาร ประชาชนในหมู่บ้านตามพื้นที่ชายแดนนั้น ปกติมีขวัญและกำลังใจดีพอสมควรอยู่แล้ว ดังนั้น ขีดความสามารถในทางทหารจึงเป็นสิ่งที่ต้องเสริมสร้างให้ได้จนถึงระดับที่ต้องการ

ทางเลือกสำหรับกองทัพไทย คือ การพัฒนาอำนาจกำลังรบ พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพกำลังพล และทำการประสานงานเพื่อความมั่นคงเพื่อสร้างระบบยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ ลดเงื่อนไข ลดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนใน

ระดับหมู่บ้านถือว่ามีความสำคัญมาก ควรพิจารณาแก้ไขปัญหาคาญเงินและปัญหาที่ดินทำกินของราษฎร เพื่อให้การป้องกันชายแดนมีประสิทธิภาพสูงสุด

ไพรัช บุรุษยศิริ. 2536. การค้าชายแดนไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและ
กัมพูชาต่อเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการค้าระหว่างไทยและลาวมีทั้งการค้าในระบบ ซึ่งถูกต้องตามกฎหมายผ่านกระบวนการศุลกากร ประกอบด้วย การค้าปกติ การค้าชายแดน และการค้าผ่านแดน ซึ่งพรมแดนไทยลาวมีความยาวค่อนข้างมาก จึงทำให้มีการค้านอกระบบที่มีเจตนาเลี่ยงกระบวนการศุลกากร และเป็นสินค้าที่ผิดกฎหมาย สำหรับช่องทางที่ติดต่อกันมี 3 ประเภท คือ จุดผ่านแดน จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน อุปสรรคทางการค้าไทยและลาว ได้แก่ ด้านบุคคล ทั้งผู้ค้าที่ขาดความจริงจังในการทำการค้า ลาวขาดบุคลากรที่มีความสามารถ และขาดแคลนสาธารณูปโภค และไทยยังมีคู่แข่งการค้าอย่างมาเลเซีย และญี่ปุ่น แต่โอกาสและการลงทุนของนักธุรกิจไทยในลาว ค่อนข้างจะเปิดกว้างอีกทั้งมีความคุ้นเคยกันดี และลาวกำลังพยายามเปลี่ยนแปลงด้านการค้าต่างประเทศ โดยส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

สำหรับกัมพูชา มีสภาพเศรษฐกิจที่บอบช้ำจากสงครามกลางเมืองที่ยืดเยื้อ แต่นักธุรกิจไทยก็เข้าไปทำการค้าในกัมพูชาอยู่แล้ว แต่ในลักษณะที่ต้องผ่านกัมพูชา ฝ่ายที่ยึดครองพื้นที่ เช่น การทำให้ในเขตยึดครองเขมรแดง การทำอัญมณีและการค้านอกระบบตามแนวชายแดน แต่เมื่อไทยต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ความมั่นคงของสหประชาชาติ เพื่อแทรกแซงทางเศรษฐกิจต่อเขมรแดงด้วยการยุติการซื้อข้าวไม่ขง น้ำมัน และสกาสูงสุด สั่งห้ามการส่งออก ทำให้นักธุรกิจไทยประสบความเสียหายเป็นมูลค่ามหาศาล แต่การค้าชายแดนยังคงดำเนินได้อยู่เนื่องจากพื้นที่ที่ติดต่อกัน

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย เพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน ภาครัฐควรเป็นจุดผ่านแดนถาวรให้มีมากขึ้น และขยายเวลาเปิดให้นานขึ้น และมีการกระจายอำนาจสู่ระดับจังหวัด ทางฝ่ายเอกชนควรมีข้อมูล เกี่ยวกับประเทศคู่ค้าอย่างพร้อมมูลให้นักธุรกิจผู้ทำการค้ากับลาวและกัมพูชา ด้านนักธุรกิจเองต้องมีการชลดตัว ให้เข้มแข็งเพื่อจะได้มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง

สนั่น ขจรกล้า. 2536. การส่งผู้ลี้ภัย / ผู้พลัดถิ่นชาวกัมพูชาจากประเทศไทยกลับมาตุภูมิ.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

การสู้รบในกัมพูชาทำให้มีประชาชนอพยพเข้ามาในประเทศไทยอย่างมาก ซึ่งรัฐบาลไทยได้พยายามแก้ไขปัญา โดยให้ประชาคมโลกและองค์การระหว่างประเทศเข้ามารับผิดชอบ โดยได้มีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพที่กรุงปารีส เมื่อปี 2534 กำหนดให้ส่งผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นชาว

พม่ากลับมาตุภูมิ ขั้นตอนการส่งผู้ลี้ภัยกลับมีการวางแผนร่วมกัน โดยแบ่งแผนงานออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นการปฏิบัติ และขั้นฟื้นฟู ซึ่งได้ดำเนินการตามแผนและปรับปรุงแผนงานใหม่อยู่เรื่อย ๆ จนในที่สุด ได้ดำเนินการส่งกลับจนหมดสิ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เป็นเพราะ มีความเข้าใจและประสานงานที่ดี ระหว่างรัฐบาลไทย - สภาสูงสุดแห่งชาติกัมพูชา (SNC) และองค์การสหประชาชาติ รวมทั้งความตั้งใจ ของผู้ลี้ภัยกัมพูชา ที่ต้องการจะกลับไปตั้งหลักแหล่งทำมาหากินในกัมพูชา ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญ

แต่ในการแก้ไขปัญหาระยะอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดสันติภาพในกัมพูชา ยังไม่บรรลุ เช่น การลดอาวุธ การสลายกองกำลัง เป็นต้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหาวกัมพูชาจะกระทำได้โดยไม่ให้เกิดปัญหาจะต้องยึดหลักการปรองดองในชาติ สำหรับรัฐบาลไทยต้องประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติการจิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง ควรเรียกร้องให้ผลการดำเนินฟื้นฟูบูรณะประเทศกัมพูชาอย่างเร่งด่วน และฝ่ายทหารควรพร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และสนับสนุนการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

อนุสิทธิ์ เพชรสัมฤทธิ์. 2536. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา

โรงเรียนในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา (ปชต) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เป็นงานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งที่มุ่งศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาโรงเรียนในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้สำรวจความพึงพอใจในเรื่องนโยบายการบริหาร ด้านการบริหารสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เงินเดือน ผลประโยชน์เกื้อกูล

ด้านลักษณะงาน ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน ด้านความรับผิดชอบ และปริมาณงานด้านการยอมรับนับถือในผลงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านผลสัมฤทธิ์ของงานและเปรียบเทียบความพึงพอใจจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง

ผลการศึกษาพบว่า ครูประถมศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมาก